

REVISTA BIBLIOTECILOR*
REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR*
REVISTA BIBLIOTECILOR

ANUL XXVI • SEPTEMBRIE 1973

Publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste

REVISTA
BIBLIOTECILOR

RĂVISTA BIBLIOTECILOR

Publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste

ANUL XXVI

Nr. 9

SEPTEMBRIE 1973

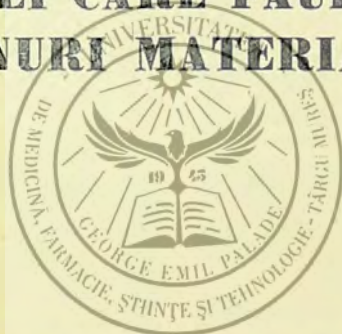
S U M A R

- Cincinalul înainte de termen!
- Ion MIHU: Cît mai aproape de cei ce făuresc bunurile materiale 513
- Gavril BLAGA: Bibliotecile de învățămînt superior în sprijinul documentării specialiștilor din producție 514
- A. CORVĂTESCU-TOFAN: Biblioteca publică în viața culturală a municipiului Dej 516
- La nivelul cerințelor actuale. Aspecte din activitatea bibliotecilor comunale din județul Olt 518
- Ioana STROE: Propaganda cărții la Biblioteca comunală din Poiana, județul Dimbovița 521
- Val. ALEXANDRU: Cartea în ansamblul cabinetului de științe sociale. Școala generală „23 August” din Slatina 524
- Ana POPOVICI: Clubul literar „Mihail Sadoveanu” din Iași — o experiență în colaborarea cu organizația de pionieri 525
- Adriana MITESCU: De la sentiment la sentimentalism. Sentimentul naturii (III) 528
- George SBIRCEA: Însemnări despre cartea muzicală 532
- Cronică 533
- Elena SABADAC: Organizarea sistemului de cataloage în bibliotecile municipale. (II) 535
- Istoria cărții și a bibliotecilor
- Mihail CARATAȘU: Știri noi despre biblioteca poetului Nicolae Văcărescu 539
- ★
- Dragos VIȘCEANU: Cartea muzicală în România. Bibliografie selectivă 542
- ★
- St. GRUIA: Cu d-l Herman Liebaers, președinte al FIAB, despre bibliotecile românești și tendințe actuale în biblioteconomie 546
- Livia BACĂRU: Al VIII-lea Congres internațional al bibliofililor. Polonia — iulie 1973 548
- De peste hotare 551
- Profiluri
- Șerban CIOCULESCU: Dimitrie Cantemir, scriitorul 552
- Margareta FERARU: G. M. Zamfirescu, dramaturg 554
- Ion M. GANEA: George Baiculescu-debuturi publicistice 556
- Lucrări de specialitate 557
- Fișier 562
- Calendar 569
- Maria MATEESCU: Tunelul obscur . 572

Cincinalul înainte de termen!

CÎT MAI APROAPE DE CEI CARE FĂURESC BUNURI MATERIALE

Lunar, la această rubrică, consemnăm inițiativele bibliotecilor noastre menite să sprijine, prin mijlocirea cărții, ampla acțiune a celor ce muncesc: realizarea cincinalului înainte de termen.

În acest număr prezentăm activitatea bibliotecii tehnice și a celei sindicale de la Întreprinderea de autocamioane Brașov în direcția sprijinirii efective a celor ce făuresc bunuri materiale.

„Să dăm valoare fiecărui gram de metal“, „Micronul, gramul, secunda în slujba eficienței“, „Controlul obștesc al calității“ sînt cîteva din inițiativele colectivului de muncitori, tehnicieni și ingineri ai Întreprinderii de autocamioane Brașov în scopul realizării cincinalului înainte de termen.

Biblioteca tehnică și cea a sindicatului au inclus în planul lor de activitate noi acțiuni menite să mărească aportul cărții în procesul productiv, în viața muncitorilor uzinei.

Beneficiind de o dotare corespunzătoare (un fond de 35 000 de volume, abonamente la 140 publicații de specialitate de peste hotare și la 90 din țară — între care cele editate de

I.N.I.D., o alocație anuală de 250 000 de lei), biblioteca tehnică și-a organizat astfel activitatea încît să poată cuprinde un număr cît mai mare de salariați ai uzinei la studiul cărții tehnice, al publicațiilor de specialitate.

Cunoașterea noului este deviza la ordinea zilei a bibliotecii tehnice. 33 de biblioteci mobile la diferite sectoare ale uzinei (aflate în grija unor cadre competente, instruite lunar) înlesnesc circulația materialului tehnico-documentar. Colectivul cabinetului tehnic și al bibliotecii tehnice acordă o mare importanță propagandei cărții prin prezentarea nouăților și propagarea documentației în funcție de anumite cerințe ale producției, în cadrul secțiilor, la stația de radioamplificare, în paginile ziarului uzinal „Steagul roșu“.

Buna organizare a fondului de cărți, despușirea la zi a periodicelor permit cunoașterea și folosirea documentației cu un indice ridicat de eficiență. Față de numărul salariaților uzinei și de procesul permanent de perfecționare, de creștere a exigențelor calitative, cifrele realizate în primele 6 luni ale anului (2 483 de cititori au împrumutat spre studiu 8 125 de

lucrări tehnice și au consultat 11 315 perioade de specialitate) reprezintă o etapă care se cere a fi depășită. Atragerea spre studiul literaturii tehnice a unui număr tot mai mare de muncitori, tehnicieni și ingineri, formarea deprinderilor de a urmări, prin mijlocirea documentației de specialitate, noul în tehnică, conjugate cu sarcinile care stau în fața uzinei în actualul cincinal, reprezintă măsura eficienței activității bibliotecii tehnice.

Colaborând strâns cu biblioteca tehnică în ceea ce privește propaganda cărții tehnice, biblioteca sindicatului abordează în acțiunile ei latura etico-profesională a educației cititorilor, prezenți și cei virtuali, și mai cu seamă a tinerilor.

Planul de activitate, în care multe obiective — unele de-acum transpuse în realitate — sînt prevăzute a fi realizate în colaborare cu biblioteca tehnică, prevede acțiuni menite să sprijine inițiativele salariaților uzinei, să atragă spre lectura cărții tehnice un număr tot mai mare de muncitori, mai ales din rândurile celor ce-și fac ucenicia la locul de muncă sau ale absolvenților școlilor profesionale, să realizeze o propagandă diferențiată și competentă.

Propaganda cărții social-politice, tehnice și economice la locul de muncă, prin prezentări sau bibliografii tematice pe probleme ce frământă colectivele de producție, expoziții cu carte tehnică la locul de muncă, sprijinirea cu materialul bibliografic necesar a concursurilor pe meșerii, întîlniri cu reprezentanți ai Editurii tehnice, toate organizate în colaborare de cele două biblioteci, au drept scop atragerea și menținerea ca cititori a muncitorilor și, în special, a tinerilor muncitori.

Față de tineretul uzinei, biblioteca sindicatului manifestă o preocupare constantă. Debateri organizate la club sau la blocurile tineretului (Etica muncii, Contribuția tineretului la realizarea planului cincinal înainte de termen și ridicarea prestigiului uzinei, Vîrsta responsabilității), întîlniri cu cadre de conducere ale uzinei, cu eroi ai muncii, cu veterani ai uzinei sînt forme de educare a tineretului în spiritul dragostei de muncă, al responsabilității ce îi incumbă.

Ceea ce s-a realizat pînă acum la Întreprinderea de autocamioane Brașov în ansamblul muncii de propagandă a cărții, a literaturii tehnice în special, este rodul sprijinului permanent primit din partea comitetului de partid și al comitetului sindicatului, al colaborării între cele două biblioteci. A fi alături de muncitorii uzinei, de tehnicienii și muncitorii ei în munca lor de îndeplinire a indicatorilor prevăzuți în planul cincinal într-un timp cît mai scurt nu mai este doar o dorință, ci reprezintă un ajutor real, eficient, acordat zi de zi de biblioteca tehnică și biblioteca sindicatului de la importanta întreprindere brașoveană.

Ion MIHU

Bibliotecile
de
învățămînt superior
în
sprijinul documentării
specialiștilor
din
producție

Gavril BLAGA

director al Bibliotecii
Institutului agronomic din
Timișoara

Mulțumită politicii generoase de dotare din partea statului nostru, bibliotecile de învățămînt superior au acumulat de-a lungul anilor un important, variat și valoros fond documentar care poate să satisfacă exigențele atât ale cadrelor didactice, studenților și cercetătorilor științifici, cit și ale specialiștilor din producție.

Astfel, Biblioteca Institutului agronomic din Timișoara posedă peste 110 000 de volume de cărți și peste 53 000 de numere de reviste, la care se mai adaugă cîteva zeci de mii de numere primite în cadrul schimbului internațional de publicații. Acest fond de cărți și periodice de specialitate constituie baza unui adevărat centru regional de informare și documentare în domeniul agriculturii, zootehnicii și medicinei veterinare. Pentru a pune în valoare documentația de care dispune, biblioteca a început în 1964 — odată cu înființarea serviciului bibliografic — să întocmească diferite instrumente de informare și de dezvăluire a colecțiilor ei. După crearea acestor instrumente, s-a pus în mod necesar problema difuzării lor. Într-o primă fază, aceasta s-a făcut sub formă de fișe, accesibile cadrelor didactice, cercetătorilor științifici, studenților și, sporadic, unor cititori din afara institutului. Apoi, colectivul bibliotecii noastre a ajuns la concluzia necesității difuzării acestor instrumente de informare și la unitățile de producție. Și anume, din numeroasele convorbiri avute cu specialiștii din agri-

cultură, am aflat că majoritatea lor nu făceau legătura cu institutul nostru, cu alte institute de învățământ superior sau cu institute de cercetări. De asemenea, prea puțini ingineri agronomi, zootehnicieni sau medici veterinari frecventau bibliotecile din Timișoara sau din alte centre universitare din țară. În cel mai bun caz o făceau foarte rar sau ocazional, deși sînt destul de puține unitățile agricole cu bibliotecă bine dotată. Se întîmpla — și se întîmplă și azi — ca la unele unități, fie cooperative agricole de producție, fie întreprinderi agricole de stat, să nu ajungă revistele de referate și de documentare ale Centrului de informare și documentare pentru agricultură și silvicultură (CIDAS), sau să ajungă doar unele exemplare.

În asemenea condiții, Biblioteca Institutului Agronomic din Timișoara a luat inițiativa să litografice fișele de documentare și să le difuzeze sub formă de buletine (*Bibliografia articolelor din publicațiile periodice, 1964—1969; Buletin de informare bibliografică, 1970—1971; Buletinul cărților intrate în bibliotecă, 1964—1968* — toate cu apariție lunară, iar din 1972, *Buletinul fișelor de documentare și al termenilor descriptorii pentru indexarea coordonată*, seria agronomie, vol. 1, 2, 3, cu 5.000 de fișe, și seria medicină veterinară și zootehnie, vol. 1 și 2, cu 3.100 de fișe), la unitățile agricole mai importante, la stații experimentale, la Casa agronomului și la Direcția județeană Timiș a agriculturii.

La această formă de informare documentară s-a mai adăugat efectuarea de cercetări bibliografice la cererea specialiștilor, făcută fie direct, fie prin intermediul cadrelor noastre didactice.

Din inițiativă proprie, biblioteca a întocmit câteva cercetări bibliografice care răspund unor probleme acute din producție, ca: *Studiul biologiei și combaterii viermelui sîrmă, Febra aftoasă, Nematozii, Combaterea excesului de umiditate prin măsuri agrotehnice, Măsuri ameliorative pentru terenurile cu exces de umiditate etc.*

Eficiența activității aplicative este în funcție de permanența cunoașterea de noul adus de știință și practică.

Pentru domeniul agrozootehnic și silviculturii, căile și canalele pentru realizarea unei informări documentare corespunzătoare sînt multiple. În primul rînd, există materialele întocmite și difuzate de CIDAS, care trebuie să ajungă, fără excepție, în toate unitățile agricole de stat și cooperatiste și care să fie folosite pe măsura valorii lor. În al doilea rînd, sînt bibliotecile proprii ale acestor unități, care trebuie să fie înzestrate cu tot ce apare, cel puțin în țară, și, mai ales, cu reviste, acestea aducînd, așa cum se cunoaște, cele mai noi materiale care se referă la metode și procedee legate direct de activitatea concretă a unităților.

Unul din canalele cele mai importante și mai apropiate de locurile de producție îl

formează institutele agronomice din Timișoara, Oluj, Craiova, Iași și București, precum și stațiile experimentale. Legătura directă cu cadrele acestor instituții, precum și cu bibliotecile lor, constituie o sursă de informare documentară de primă importanță, acestea fiind la curent cu tot ce este nou în domeniu. De aceea, socotim că aceste colecții pot și trebuie să fie folosite în mod activ, cu atît mai mult cu cît bibliotecile respective sînt bine înzestrate cu materiale documentare atît din țară cît și din străinătate și, în plus, au posibilitatea, prin sectorul de traducere, să facă accesibile materiale străine și specialiștilor care nu cunosc limbi străine.

Un pas nou și important în sprijinirea substanțială a unităților de producție din agrozootehnia noastră îl vor forma contractele încheiate între institutele agronomice și un mare număr de unități agricole, care prevăd concret temele de cercetare de rezolvat pentru fiecare unitate în parte. Institutul nostru a încheiat zeci de contracte, pentru a căror realizare biblioteca centrală va întocmi la timp cercetările bibliografice, atît pe baza fondului documentar propriu, cît și pe baza unor lucrări împrumutate, în caz de nevoie, din țară sau din străinătate.

Forma cea mai indicată de îmbogățire și îmbogățire a cunoștințelor de specialitate, în condițiile de azi ale dezvoltării științei și tehnicii, este reciclarea. În timpul reciclării, care se face la institutele agronomice, specialiștii din agricultură au posibilitatea să reia legătura directă cu bibliotecile, cu serviciile lor bibliografice și de informare și să se documenteze personal asupra temelor ce-i interesează în rezolvarea problemelor de producție în unitățile în care activează. După terminarea cursurilor de reciclare, este recomandabil și necesar ca specialiștii să continue a ține legătura cu biblioteca, aceasta fiind în măsură să le pună la dispoziție, oricînd și operativ, documentația de care vor avea nevoie.

Odinioară inimă a educației și învățămîntului, biblioteca poate și trebuie să fie astăzi din ce în ce mai mult și inimă care bate pentru producție. Dacă pînă în prezent biblioteca noastră a colaborat la toate activitățile de informare în cadrul procesului informațional la nivel republican, ea este în măsură — prin fondul de documente pe care îl are, prin structura sa organizatorică și prin lucrătorii săi specialiști — să devină un centru local de informare și de servicii cu publicații a specialiștilor agrozootehnicieni din producție. Prin perfecționarea sistemului său de informare-documentare, și anume, prin introducerea metodei de indexare coordonată pentru înmagazinarea și regăsirea rapidă a informațiilor, ea și-a sporit mult și continuă să și sporească contribuția pe care o aduce specialiștilor din agricultura județului nostru, sprijinindu-i efectiv în realizarea cu succes a sarcinilor de producție.

BIBLIOTECA PUBLICĂ ÎN VIAȚA CULTURALĂ A MUNICIPIULUI DEJ

A. CORVĂTESCU-TOFAN

Integrarea în fluxul informațional...

Colecții reprezentative de publicații, discuri și diafilme, eficient organizate și atent îngrijite, un serviciu ireproșabil de punere în valoare a lor.

Un local nu prea mare, dar plasat în centrul orașului, amenajat cu multă chibzuială și pricepere și întreținut exemplar, săli de lectură și de împrumut plăcute.

Un colectiv puțin numeros, dar competent, statornic, mereu atent la cererile publicului cititor, condus de ani de zile de un director activ, priceput și pasionat de meserie: Mircea Lechințeanu.

Tendința permanentă de căutare a unor căi noi de pătrundere a lecturii în obiceiurile „omului de pe stradă”, de descoperire a noi terenuri de cercutat în conștiința concetățenilor.

Iată „armele” cu care biblioteca publică din vechea așezare Dej, astăzi un oraș industrializat și multidezvoltat, a trecut la cucerirea întru lectură a populației.

Actuala bibliotecă publică a fost constituită în anul 1952, ca bibliotecă raională. De-a lungul celor peste 20 de ani de la înființare, fondul de cărți a crescut ritmic, ajungând astăzi la aproape 43 000 de volume. Para-

metrii principali de activitate (în 1972, aproape 4 700 de cititori și peste 82 000 de cărți citite) ne arată și statistic o activitate multumitoare, chiar și în condițiile în care biblioteca funcționează cu un orar zilnic de numai 8 ore (deși publicul manifestă dorința de prelungire a programului) și fără a avea filiale în cartierele nou construite (deși cel puțin una — în cartierul Dealul Florilor — ar fi absolut necesară).

Nu ne vom ocupa în cele ce urmează de specificul pur bibliotecar al muncii desfășurate de colectiv, ci de ceea ce, în literatura de specialitate, este cunoscut sub denumirea de „extinderea activității”:

- extindere în afara zidurilor propriu-zise ale localului bibliotecii;
- extindere în afara muncii propriu-zise cu cartea;
- extindere pînă la colaborare cu alte instituții culturale;
- integrare în planul cultural unitar al localității în care funcționează.

Biblioteca a reușit — cu prețul unor strădanii pe care numai conștiința necesității acute le poate justifica — să dactilografieze în 30 de exemplare un buletin de creștere a colecțiilor, care apare la un interval de o lună sau două, în funcție de cartea intrată în fonduri. Buletinul este trimis oficialităților, tuturor bibliotecilor (școlare, ale sindicatelor) și centrelor documentare din oraș și poate fi împrumutat la domiciliu, ca orice publicație, de orice cititor. Începînd cu partea a doua a acestui an, catalogul va deveni colectiv, reflectînd prin sigle intrările de publicații din toate bibliotecile și centrele de documentare din municipiu.

„Integrare” înseamnă, printre altele, și cooperare. Dacă biblioteca publică organizează și editează un asemenea catalog — în folosul tuturor cititorilor din oraș —, jucînd rol de coordonator al achizițiilor și for local central de prelucrare a publicațiilor, venind prin aceasta nemijlocit în sprijinul organizării științifice a colecțiilor celorlalte biblioteci, oare nu ar putea și ea, la rîndul ei, să fie sprijinită pentru a mări tirajul acestui catalog printr-un mijloc modern de multiplicare?

Este firesc ca, într-un centru industrial atît de dezvoltat ca Dej, biblioteca publică să-și aducă aportul la propagarea cunoștințelor profesionale. Ea furnizează cadrelor cuprinse în formele de perfecționare profesională cărțile și articolele necesare și semnaleză, prin buletinul de creștere devenit colectiv, intrările de publicații de strictă specialitate din celelalte biblioteci dejene.

Biblioteca cabinetului de științe sociale din oraș — cu fonduri de publicații social-politice

și ideologice de peste 7000 de volume și cu o bogată colecție de periodice de specialitate — este administrată chiar de directorul bibliotecii municipale care, în cadrul sarcinilor decurgând din calitatea de comunist, a prelucrat și organizat întregul fond de publicații, a întocmit un fișier de articole din **periodice** pe diverse teme des solicitate în învățământul politic, a redactat și multiplicat bibliografia în sprijinul cursanților. Fiind conduse de aceeași persoană, între cele două biblioteci s-a instituit un schimb reciproc de servicii: prin împrumut interbibliotecar, frecventatorii cabinetului de științe sociale beneficiază de colecțiile mai variate și mai bogate ale bibliotecii publice, în schimb listele bibliografice întocmite pentru cabinet pot fi consultate oricând și în bibliotecă.

Biblioteca s-a constituit, de-a lungul timpului, ca centru de informare asupra realităților locale. Directorul Mircea Lechințeanu și colectivul său au alcătuit un fișier de semnalări de articole privitoare la viața și munca oamenilor din Dej, au strâns informații bibliografice despre personalități dejene. În curând va apărea primul buletin anual al bibliografiei locale, structurat pe o tematică adecvată.

Este un lucru obișnuit astăzi ca bibliotecarii să primească cereri de informare telefonice sau scrise — cu privire la trecutul și prezentul Dejului, cărora sînt pregătiti, printr-o muncă sistematică de ani de zile, să le facă față prompt și prob.

Biblioteca este cunoscută în oraș de mult timp ca centru de împrumut interbibliotecar, la ea fac adesea apel persoanele care își completează studiile, personalul tehnic-ingineresc, salariații cuprinși în forme de perfecționare a pregătirii profesionale, cadre didactice etc. Pentru toți, biblioteca municipală poartă corespondență, în special cu Biblioteca centrală universitară din Cluj și cu Biblioteca municipală din același oraș. În acest domeniu ar fi câteva greutăți de semnalat: nu există un sistem de aprovizionare a bibliotecilor publice cu diversele cursuri universitare multiplicat; obligativitatea satisfacerii cererilor de împrumut interbibliotecar nu este consfințită în nici un act normativ. De aici, două consecințe: bibliotecile publice asaltează cu cereri de împrumut de manuale marile biblioteci universitare; acestea nu sînt, la rîndul lor, obligate să le răspundă cu carte și deseori nu sînt în măsură să facă față unor atît de numeroase cereri.

La stația de radioficare locală, biblioteca este prezentă din două în două săptămîni cu prezentări de cărți, recenzii, știri despre activitatea proprie etc. Cu prilejuri festive — în ultimul timp la sărbătorirea jubileului Republicii, cu ocazia aniversării Revoluției de la 1848 — sînt organizate chiar emisiuni întregi, montaje literar-muzicale închinat evenimentului respectiv.

Cenaclul literar din Dej, care funcționează în bibliotecă — directorul ei este și secretarul cenaclului — a reușit să editeze un prim caiet intitulat *Prezențe literare someșene*, care întrunește producțiile literare ale membrilor lui. Caietul, apărut sub egida Comitetului municipal de cultură și educație socialistă și a Casei municipale de cultură, a fost pregătit spre multiplicare de colectivul bibliotecii, care își face un punct de onoare în a încuraja talentele locale.

În cadrul cenaclului au fost organizate și sesiuni de comunicări consacrate anumitor personalități: Ion Heliade Rădulescu, Ion Pop Rețeganul, Dimitrie Cantemir. În afara sarcinilor organizatorice care-i revin, în afara participării la sesiuni cu diverse comunicări, colectivului bibliotecii îi revine, în asemenea ocazii, și obligația de a alcătui mici expoziții adecvate de carte, dat fiind că ședințele au loc chiar în încăperile bibliotecii.

În colaborare cu colectura bibliotecilor din Cluj, biblioteca și cenaclul organizează întîlniri cu scriitorii, însoțite de vînzări de carte și acordare de autografe, la Clubul tineretului și în diverse școli. În ultimul timp au stat de vorbă cu cititorii din Dej scriitorii Aurel Rău, D. R. Popescu, Constantin Cubleșan, istoricul Hădrîan Daicoviciu.

Biblioteca posedă cea mai mare colecție de discuri din oraș. În incinta ei — deși spațiul nu este tocmai propice — sînt organizate periodic audii colective, pe cicluri: Beethoven, Eșescu etc.

Se fac deseori împrumări pe bandă de magnetofon, la cererea auditorilor sau din inițiativa bibliotecarilor. Discoteca și bandoteca bibliotecii sînt binecunoscute în oraș; la ele fac apel nu numai frecventatorii obișnuiți ai acesteia, ci și instituții de învățămînt, care împrumută discuri cu muzică, dar și dramatizări, texte pentru învățarea limbilor străine etc.

La pavilionul de expoziții de artă plastică din oraș biblioteca este adesea prezentă, însoțind exponatele cu cartea adecvată: la expoziții etnografice sînt amenajate vitrine cu publicații de folclor, de artă populară; la expoziția Th. Aman, la expoziția închinată Revoluției de la 1848, biblioteca a insinuat discret cartea de artă sau istorică alături de celelalte exponate.

Cu rețeaua cinematografică locală s-au organizat acțiuni comune, în care cartea — scriitorul — filmul au fost prezentați laolaltă publicului. La proiecția filmelor *Moara cu noroc* și *Atunci i-am condamnat pe toți la moarte*, biblioteca a organizat expoziții de cărți reprezentative pentru operele lui Ioan Slavici și Titus Popovici, a întocmit o succintă trecere în revistă a meritelor literare ale celor doi scriitori. Acțiunile au fost deopotrivă instructive și atractive.

(Continuare în p. 523)

LA NIVELUL CERINTELOR CULTURALE ACTUALE

Aspecte din activitatea
bibliotecilor comunale
din județul Olt

FORME INTERESANTE ȘI EFICIENTE ÎN ACTIVITATEA DE PROPAGANDĂ

„Întreaga activitate ideologică, politico-educativă, cultural-artistică ce se desfășoară în țara noastră trebuie să aibă la bază linia generală marxist-leninistă a Partidului Comunist Român, Programul elaborat de Congresul al X-lea, trebuie să asigure însușirea și traducerea în viață a acestora de către întregul nostru popor, să ducă la intensificarea participării maselor la făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate” — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în *Propunerile de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice* din 6 iulie 1971.

Această prețioasă indicație a constituit și pentru biblioteca noastră comunală un îndemn la intensificarea și diversificarea acțiunilor de propagandă a presei și a cărții social-politice. Un colectiv format din cadre didactice, propagandiști și agitatori, cei mai activi și mai bine pregătiți membri de partid și U.T.C., m-a sprijinit permanent în muncă.

În localul bibliotecii sau în sala căminului cultural au fost organizate expoziții de cărți pe teme ca: „Pagini din istoria clasei muncitoare din România”, „Luptele din februarie 1933”, „Sub conducerea înțeleaptă a P.C.R., pe culmi tot mai înalte în economie”, „România la a XXV-a aniversare a Republicii” etc.

În bibliotecă au fost alcătuite rafturi tematiche, continuu reîmprospătate cu noi publicații, pe diferite subiecte: „Societatea socialistă multilateral dezvoltată”, „Creșterea nive-

lului de conștiință socialistă”, „Politica de pace a României” etc.

În bibliotecă există în permanență un raft în care sînt grupate toate publicațiile necesare învățămîntului politic, raft intitulat „În ajutorul cursantului de la învățămîntul politic de partid și U.T.C.”, la care se adaugă bibliografiile întocmite pe diferite teme, des dezbătute de cursanți: „etică și echitate socialistă”, „Patriotism și internaționalism socialist”, „Ce înseamnă a munci”, „În slujba patriei” etc. Alte publicațiile expuse în raft, cit și materialele indicate în bibliografii (marea majoritate articole din presă) sînt frecvent solicitate de propagandiști și cursanți.

Tot în sprijinul învățămîntului politic, pe baza indicațiilor date de Comitetul comunal de partid și de către propagandiști, organizez prezentări de cărți noi și dezbateri pe diferite teme („Creșterea rolului conducător al partidului în condițiile construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, „Despre conducerea și munca colectivă”, „Normele vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste” etc.).

De o bună apreciere din partea sătenilor s-a bucurat inițiativa bibliotecii de a informa săptămînal pe cooperatori, la locul de muncă, asupra hotărîrilor de partid, asupra noilor legi adoptate. Cu maximă operativitate, imediat după apariția lor în presă, membrii colectivului de sprijin al bibliotecii se deplasează la locurile de muncă dinainte stabilite, unde poartă discuții cu participanții asupra prevederilor documentelor de partid și de stat. Se are permanent în vedere ca acestea să fie analizate în raport cu interesele specifice colectivității care ia parte la discuții. Se simte însă nevoia ca în activitatea pentru popularizarea cunoștințelor privitoare la legile țării să fie antrenată și salariații consiliului popular comunal, în primul rînd secretarul lui.

Un sprijin eficient am primit din partea catedrei de istorie și științe sociale de la liceul comunal, ai cărei membri recomandă în permanență materialele existente în biblioteca comunală, organizînd și dezbateri asupra unora dintre acestea.

Cartea de ideologie și social-politică se găsește încă într-un număr redus de exemplare în biblioteca noastră; ne lipsesc, de asemenea, multe lucrări de bază. Considerăm totuși că am fi obținut rezultate mai bune în răspîndirea ei dacă punctul de documentare și informare ar fi fost organizat în incinta bibliotecii și dacă membrii colectivului care-i organizează activitatea ar fi recomandat mai insistent fondurile existente în bibliotecă, pentru completarea colecțiilor aflate la acest punct.

M. MITROI
Biblioteca comunală
din Vlădila

ESTE FOLOSITĂ CARTEA
AGROZOOOTEHNICĂ PE MĂSURA
IMPORTANTEI EI ?

Să facem din fiecare cooperator un specialist în domeniul în care lucrează — iată o cerință imperioasă a agriculturii moderne, însoțită și de locuitorii comunei noastre, cerință care obligă pe toți lucrătorii din agricultură să aplice cu consecvență cele mai noi cuceriri ale științei în acest domeniu, să studieze permanent.

Este o direcție care, aplicată la condițiile specifice de dezvoltare a informării și documentării în mediul rural, implică un permanent și eficient aport al bibliotecii publice.

În Biblioteca comunală din Bucinișu, județul Olt, există aproape 750 de cărți și broșuri cu caracter agrozootehnic; marea majoritate a lor sînt lucrări noi, potrivite cu specificul agricol al comunei, putînd fi folosite cu succes de agricultori.

Scopul urmărit de biblioteca comunală în organizarea activităților cu cartea agrozootehnică a fost includerea studiului cărții de specialitate printre metodele de stimulare și creștere a producției.

Pe baza unei cunoașteri amănunțite a planului de producție pe culturi și epoci, a consultării permanente cu ingineri, tehnicieni, brigadieri și șefi de echipe, membrii colectivului de sprijin al bibliotecii comunale au inițiat activități desfășurate concomitent cu calendarul muncilor agricole, în conformitate cu cerințele imediate sau de perspectivă apropiată. În legumicultură, de exemplu, consfătuirile cu cititorii, întîlnirile cu inginerul agronom, serile de întrebări și răspunsuri pe bază de carte, combinate cu aplicații practice, au urmărit întocmai procesul tehnologic la zi: de la pregătirea terenului și a răsădnilor, pînă la recoltare și ambalare, fiecare etapă care cerea o tehnologie nouă a constituit obiectul unei alte acțiuni cu cartea de legumicultură. Exemple asemănătoare pot fi date și la cultura mare, la cultura plantelor textile și în zootehnie, unde influența cărții în obținerea unor producții sporite s-a putut constata nemijlocit. Pentru a-și îndeplini angajamentul ca din fiecare crescător de animale să facă un cititor, săptămînal, bibliotecarul și un specialist din colectivul bibliotecii discută cu fiecare lucrător din sectorul zootehnic și-i recomandă cartea necesară.

Am făcut însă oare totul pentru a transforma studiul cărții agrozootehnice în metodă de îmbunătățire a producției agrozootehnice și mai ales pentru înțelegerea și aplicarea

celor mai bune metode la specificul cooperativei noastre ?

Considerăm, pe bună dreptate, că mai avem încă multe de făcut în această direcție. Mă refer la faptul că n-am acordat toată atenția satisfacerii tuturor cerințelor de carte impuse de bibliografia învățămîntului agrozootehnic. N-am insistat îndeajuns ca fiecărui brigadier, șef de echipă sau cooperator din sectoarele de producție să-i fie întocmit un plan de lectură, pe care să-l urmărească în realizare. Am abandonat un timp fișierul pe brigăzi, care constituia o formă eficientă de îndrumare a lecturii, și care îmi dădea posibilitatea organizării de întreceri la lectură și a urmării majorității cititorilor din brigadă, în vederea organizării acțiunilor de propagandă. Mai există deci o multime de forme și metode prin care studiul cărții agrozootehnice pătrunde în producția materială ca un factor de creștere a randamentului și este în primul rînd de datoria noastră, a bibliotecarilor comunali, să experimentăm aplicarea lor.

M. MOTORA
Biblioteca comunală din
Bucinișu

CERCUL
PRIETENII CĂRȚII DE ISTORIE
DIN COMUNA DEVESEL

„Să educăm tineretul în așa fel încît el să urmeze întotdeauna pilda acelora cărora le datorăm viața nouă de astăzi, să-l educăm în spiritul respectului față de cei ce s-au jertfit pentru interesele clasei muncitoare și ale poporului, față de cei ce nu-și preocupă eforturile în luptă și muncă pentru construirea socialismului” — aceste cuvinte ale tovarășului Nicolae Ceaușescu au stat la baza organizării cercului de istorie din comuna noastră.

Un grup de 20 de tineri, iubitori ai cărții de istorie, se întîlnesc în fiecare sîmbătă după-amiază la bibliotecă și, sub îndrumarea profesoarei de istorie Maria Hortolomei, discută cărțile citite, comentează evenimentele zilei, se informează asupra noutăților editoriale din domeniul istoriei etc. Din programul cercului fac parte: analiza unor opere beletristice de inspirație istorică (*Viața lui Ștefan cel Mare* de M. Sadoveanu, *Tudor Vladimirescu* de T. Constantin), citirea și discutarea unor lucrări de seamă ale istoriografiei românești (cronica lui Ion Neculce. *Istoria românilor sub Mihai Vodă Viteazul* de N. Bălcescu etc.), evocări din viața eroilor clasei muncitoare, a comuniștilor de pe meleagurile noastre, întîlniri cu activiști

de partid și de stat, cu vechi luptători, cu cercetători de la Muzeul de istorie din Caracal, vizite la monumente istorice.

Cercul a înscris în programul său, de asemenea, și organizarea unor întâlniri ale membrilor cercului cu tinerii din sat, participarea la șezătorile comunei, unde membrii cercului vor povesti din cele mai frumoase lucrări cu conținut istoric, organizarea de excursii cu sătenii la diferite locuri istorice etc.

Despina ȘARPE
Biblioteca comunală din
Devesel

O SARCINĂ DE BAZĂ
A BIBLIOTECII COMUNALE:
MUNCA CU CARTEA
ÎN RÎNDUL COPILOR ȘI AL
TINERETULUI

Partidul nostru, întreaga societate socialistă manifestă o preocupare deosebită față de formarea și educarea tinerei generații. Ca instituție de educație comunistă, biblioteca publică are, în acest proces, sarcini permanente și bine stabilite, fără de care rolul ei în viața colectivității în mijlocul căreia funcționează ar fi mult diminuat.

În lumina acestor principii și-a organizat și Biblioteca comunală din Studina activitatea cu cartea în rîndul copiilor și al tineretului din localitate, reușind să obțină rezultate meritorii.

Datorită menținerii unei legături permanente cu școala, cu organizațiile U.T.C. și de pionieri, am depășit cerințele de lectură impuse de programa de învățămînt la nivelul fiecărei clase și discipline. De asemenea, în planurile de muncă și educație întocmite de diriginți, ca și în planurile organizațiilor U.T.C. și de pionieri au fost incluse acțiuni comune cu biblioteca. Fiecare învățător și profesor a cercetat în anăunț fondul de carte existent la biblioteca publică, analizînd în special lucrările legate de materia pe care o predă sau de clasa pe care o îndrumă. În raport cu

fondul de carte existent, au fost completate liste de lecturi suplimentare pentru fiecare disciplină și fiecare clasă în parte, lucru deosebit de eficient dacă ținem seama că multe din cărțile cu un conținut valoros existente în biblioteca noastră nu figurează pe listele de lecturi recomandate în programa de învățămînt, iar multe din titlurile indicate de acestea din urmă nu se găsesc în biblioteca noastră și nici în biblioteca școlară.

Stimularea lecturii a constituit un obiectiv comun, atât pentru biblioteca publică cit și pentru școală și organizațiile U.T.C. și de pionieri. Astfel, au fost organizate întreceri de lectură între detașamente de pionieri, cîștigătorii fiind popularizați prin gazetele de perete, prin adunările de detașament și unite.

Au fost inițiate manifestări cu cartea intitulată „Ne povestesc frunțașii bibliotecii”, în care cei mai activi cititori din rîndul copiilor povestesc colegilor lor din cărțile citite, concursuri gen „Cine citește — știe”, avînd ca temă dragostea față de partid și de patrie, cunoașterea celor mai reprezentative lucrări literare românești contemporane, a biografiilor unor oameni de știință români, evocarea unor figuri de luptători și a unor eroi ai zilelor noastre, efectuarea unor călătorii imaginare pe harta patriei și prin țările socialiste, conștătuiri și dezbateri asupra unor cărți de istorie sau de popularizare a cunoștințelor științifice.

Organizarea unei expoziții permanente cu indicația „Să citim în săptămîna aceasta” a influențat mult lectura tinerilor cititori, deoarece aici erau selectate materialele axate pe evenimentele săptămîinii, pe teme dezbătute în cadrul obiectelor de învățămînt, la orele de educație sau la învățămîntul U.T.C.

Îndrumarea orală a lecturii cititorilor a fost completată prin întocmirea de planuri individuale de lectură, organizarea de standuri cu noutăți, expoziții tematiche și prezentări de cărți. Deosebit de atractive și instructive s-au dovedit a fi cercurile de copii „Prietenii cărții de istorie” și „Prietenii cărții de știință”, conduse de profesori de specialitate. Discuțiilor asupra cărților le-au fost asociate adesea mijloace audio-vizuale (emisiuni de radio și de televiziune, proiecții de diafilme și diapozitive, înregistrări pe bandă de magnetofon) și chiar experiențe de fizică și chimie.

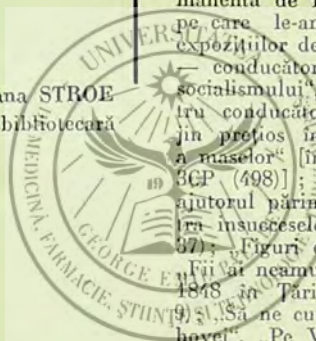
I. BURUJANĂ
Biblioteca comunală din
Studina

Grupajul a fost alcătuit pe baza materialelor cuprinse în buletinul informativ Realizări și perspective. Bibliotecarii despre munca lor (Centrul metodic, Biblioteca orășenească Caracal, județul Olt).

Propaganda cărții la Biblioteca comunală din Poiana

județul Dimbovița

Ioana STROE
bibliotecară

Unul din aspectele care determină caracterul activ al bibliotecii publice ca instituție de educație comunistă este propaganda cărții și a bibliotecii, în scopul extinderii permanente a sferei de acțiune a instituției, pentru dezvoltarea deprinderilor de lectură ale cititorilor, pentru continua lărgire a ariei lor de interes.

Voi încerca, în cele ce urmează, să înfățișez pe scurt câteva din metodele folosite în propaganda cărții în cadrul Bibliotecii comunale din Poiana, județul Dimbovița.

Raftul liber, privit nu doar ca sistem de organizare a colecțiilor, ci și ca important mijloc de propagandă a cărții, de influențare și stimulare a lecturii, constituie, pentru mine, ca bibliotecar, o susținută preocupare. Practica a dovedit eficiența unor rafturi tematice, a unor expoziții de carte organizate în cadrul accesului liber la raft. Evidențierea pe această cale, în cadrul schemei generale de așezare a cărților, a unor categorii tematice care răspund intereselor, gusturilor și preferințelor diferitelor grupe de cititori sau pe care doresc să le propun atenției cititorilor, a devenit în biblioteca noastră o metodă permanentă de lucru. Iată și câteva din temele pe care le-am avut în vedere în organizarea expozițiilor de raft din ultima vreme: „P.C.R. — conducătorul poporului nostru pe drumul socialismului”, „Din activitatea iubitelor noastre conducătoare”, „Cartea social-politică, sprijin prețios în formarea conștiinței socialiste a maselor” [în cadrul grupei 3, subdiviziunea BCP (498)]; „Să ne cunoaștem copiii”, „În ajutorul părinților”, „Părinți și profesori contra insucceselor școlare” (în cadrul diviziunii 37); „Figuri de seamă ale poporului nostru”, „Fiii lui neamului românesc”, „Revoluția de la 1848 în Țările Române” (în cadrul grupei 9) și „Să ne cunoaștem patria”, „Pe Valea Prahovei”, „Pe Valea Oltului”, „Județul Dimbovița în cifre și fapte”, „Invitație la drumetrie” (în cadrul grupei 91); „Ce să citească crescătorul de animale”, „Fiecărui cooperator cartea agrotehnică care-l interesează”, „În pas cu noutățile din agricultură — o obligație profesională” (în cadrul grupei 63); „Sfaturi pentru tinerele mame”, „Cum să ne creștem copiii?”, „Cum să ne alimentăm”, „Secretul vieții lungi” (în cadrul grupei 61); „Sfaturi pentru gospodine”, „Casa noastră ca o floare”, „Ce trebuie să știe tinăra soție și mamă” (în cadrul grupei 64); „Monumentele patriei noastre”, „Tîrgoviște — cetate de scaun”, „Sportul, activitate utilă pentru toate vîrstele” (în cadrul grupei 7); „Omul — un gigant” (în cadrul grupei 2). Și în cadrul literaturii beletristice au fost organizate rafturi tematice, vizînd atît gruparea și evidențierea unor lucrări care se bucură de o mai mare audiență,

(„Cele mai frumoase romane de dragoste”, „Romane istorice”, „Satul contemporan oglîndit în literatură”), cît și popularizarea unor genuri literare mai puțin abordate de cititorii noștri („Cele mai frumoase poezii ale poezilor

Propunînd Conferinței Naționale din 19—21 iulie 1972 să-și însușească Programul adoptat de Plenara Comitetului Central al P.C.R., din noiembrie 1971, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia, printre altele: „Trebuie să acționăm pentru a făuri un om cu cunoștințe multilaterale, capabil să înțeleagă, să interpreteze și să folosească just legile obiective ale dezvoltării sociale în fiecare etapă a evoluției societății, să acționeze cu fermitate pentru transformarea revoluționară a lumii. Făurind un asemenea om, înarmînd astfel poporul, putem fi siguri de înfăptuirea cu succes a marelui program elaborat de partid, putem avea garanția că poporul va construi comunismul, că națiunea noastră va avea un viitor glorios”.

Alături de celelalte instituții cultural-educative, bibliotecile sînt profund implicate în acest program politico-educativ de importanță națională, aducîndu-și contribuția specifică la ridicarea nivelului general al cunoașterii, la dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor.

noștri", de pildă). De asemenea a intrat în practica bibliotecii noastre să consacram scriitorilor aniversași sau comemorași „medaliale” săptămânale, cuprinzând operele autorului respectiv, referințe critice, citate, bibliografii, fotografii.

Expoziții de raft sînt organizate și pentru cititorii-copii, cu grijă pentru evidențierea nu numai a unor lucrări literare, ci și a unor cărți din „alte domenii”. Aș aminti următoarele teme: „A fost odată ca-n povești”, „Oameni curajoși”, „Cunoștințe folositoare”, „În ajutorul celor ce se pregătesc să intre în U.T.C.” etc.

Știut fiind faptul că numai elementul „noutate” poate avea un caracter cu adevărat stimulator, aceste expoziții de raft sînt în permanență prîmenite, în genere de două ori pe lună, în perioada de toamnă și de iarnă, și lunar, primăvara și vara, cînd, din cauza muncii agricole, biblioteca este mai puțin frecventată.

În afara acestor expoziții cu caracter temporar, la bibliotecă există și o expoziție permanentă — „Cărți noi” — grupînd ultimele achiziții ale bibliotecii în diferite domenii.

Pentru informarea cititorilor noștri am întocmit și un panou de afișare a publicațiilor periodice la care este abonată biblioteca, precum și o „agendă a bibliotecii” cu următoarea rubrică: orarul cititorilor fruntași, manifestări de masă, cărți noi, vă recomandăm (bibliografii tematice).

O atenție deosebită acord informării diferitelor categorii ale publicului, sprijinirii lor în satisfacerea necesităților de documentare.

Astfel, în cadrul bibliotecii, în imediata vecinătate a fondului de literatură social-politică, am organizat un colț al Cabinetului de documentare și informare a oamenilor muncii. Sînt expuse aici ultimele documente de partid și de stat, unele lucrări cu caracter istoric sau pe teme de etică socialistă nou apărute etc. În cadrul unei microexpoziții — „În ajutorul propagandiștilor și al cursanților din învățămîntul de partid” — sînt oferite celor interesați: literatura de bază, grafice privind dezvoltarea economico-socială a R.S.R. în perioada 1971—1975, planuri de lectură, bibliografii tematice etc.

Pentru documentarea rapidă a elevilor din liceele de cultură generală (navetști), din anul 1971 am început să alcătuiască colecții de recenzii ale cărților deținute în bibliotecă, decupate din diferite publicații periodice. De asemenea, am alcătuit o colecție de decupaje din *România literară* și *Contemporanul* cu tema *Presa despre viața și activitatea scriitorilor români*. În organizarea acestor colecții am avut în vedere criteriul alfabetic și cel cronologic.

Un loc important în activitatea bibliotecii comunale de propagandă a cărții îl dețin manifestările de masă. Mă opresc doar la

cele adresate elevilor, categorie de cititori de care mă ocup în mod special pentru a-i atrage la bibliotecă, a-i permanentiza, a le dezvolta deprinderi de lectură sistematică.

De mai mulți ani, a intrat în practica noastră organizarea „zilelor deschise ale bibliotecii”, cînd, însoțiți de învățători și diriginți, copiii sînt invitați, pe clase, să viziteze biblioteca. Cu aceste prilejuri le prezint colecțiile bibliotecii, instrumentele de informare, rafturile tematice amenajate pentru ei etc., le vorbesc despre drepturile și îndatoririle lor de cititori, le deschid celor interesați fișe de împrumut. Școală și bibliotecă se întîlnesc într-o acțiune convergentă ce vizează crearea unor deprinderi de lectură la elevi, educarea dragostei față de carte; timiditatea unor copii de a veni singuri la bibliotecă este înfrîntă, între ei se creează o adevărată emulație în domeniul lecturii.

Dată fiind vîrsta acestor cititori, înclinația lor încă foarte marcată pentru joc, manifestările de masă ce le sînt destinate se desfășoară mai cu seamă sub formă de jocuri literare și concursuri-ghicitoare, menite să stimuleze lectura atentă, valorizantă.

Dintre jocurile literare cele mai îndrăgite de copiii din Poiana face parte și *Incurcarea ițelor*. La acest joc participă în genere 8—10 elevi, din aceeași clasă, aleși dintre cititorii înclinați spre o lectură superficială. (Menționez că, pentru cunoașterea cititorilor, obișnuiesc să le studiez periodic fișele de lectură, că la restituirea cărților îi antrenez în discuții pe marginea lor etc.) Invitația de a participa la un asemenea joc le este adresată cu o lună înainte, pentru a avea timp să se pregătească, acțiunea fiind intens populărită, prin afișe, și în rîndul celorlalți copii. Jocul constă din incurcarea în cadrul unei singure povestiri a unor episoade și personaje din cinci cărți (de pildă, din *Caprele Irinucăi*, *Harap Alb* și *Pupăza din tei* de Ion Creangă și *Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte* și *Prislea cel voinic și merele de aur*, de Petre-Ispirescu), copiii fiind invitați să intervină pentru a restabili firul epic real. Pe tot parcursul jocului copiii sînt observați cu atenție dacă remarcă sau nu greșelile, dacă șovăie sau sînt siguri, dacă pot lesne îndrepta erorile din povestire, observațiile fiind apoi înregistrate pe fișele cititorilor respectivi. În funcție de vîrsta copiilor antrenați în joc, natura cărților folosite se schimbă (romanele lui Jules Verne, cărți de călătorii, povestiri istorice etc.).

Un alt joc, realizat sub formă de concurs, este cel de recunoaștere a personajelor după anumite trăsături fizice sau morale. La baza concursului stau cărți din lectura recomandată elevilor. De pildă, 20 de elevi din clasa a V-a, de la cele două școli generale din comună, au fost în situația de a recunoaște fie după descriere, fie din lectura unor episoade, personajele Ionel, din *Vizita* de I. L. Caragiale, d-l Goe, din schița cu același nume

de I. L. Caragiale; Nică, din *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă. Tom Sawyer, din *Aventurile lui Tom Sawyer* de M. Twain, Morcoveață, din romanul cu același nume de J. Renard, Remi, din *Singur pe lume* de H. Malot, Robinson Crusoe, din romanul cu același nume de Daniel Defoe, Nicușor, din *Niculăiță Minciună* de Al. Brătescu-Voinești și Tartarin, din *Minunatele isprăvi ale lui Tartarin din Tarascon* de A. Daudet. Concurenții au fost solicitați să recunoască personajele, precum și titlurile cărților și numele autorilor respectivi, pe care le-au înregistrat pe câte o coală de hirtie semnată de ei. Redistribuite după completare, cu grijă, ca nimeni să nu-și primească propria-i coală, răspunsurile au fost corectate în colectiv și notate după un punctaj anume. Cei mai buni dintre concurenți au primit premii în cărți și au fost popularizați pe panourile de afișaj ale școlii și bibliotecii.

Cu elevii din clasele mai mari organizăm concursuri „Cine știe, câștigă”. Dintre temele abordate aș aminti: *Cu scriitorii prin țară, Veniți cu noi, ne cheamă țara, Momente de seamă din istoria mișcării revoluționare și democratice de tineret din România*.

Aceste concursuri sînt organizate în colaborare cu organizația U.T.C. Preocuparea comună pentru dezvoltarea interesului față de carte în rîndul tineretului se reflectă și în organizarea unor jocuri distractive în cadrul serilor pentru tineret, cum ar fi „Autorul își caută opera”, „Recunoașteți autorul?”, „dar poezia?”, „Cel mai bun povestitor”, „Cel mai bun recitator”, a căror metodologie este în genere cunoscută.

Cum anunțasem în partea introductivă, nu mi-am propus în materialul de față decît să înfățișez cîteva din formele de propagandă a cărții folosite de Biblioteca comunală—Poiana.

(Urmare din p. 517)

...în viața și educația copiilor și tineretului

Sub conducerea bibliotecarei Valeria Tămăș, care răspunde de munca cu copiii, activitatea cu cartea în rîndul acestora a cunoscut un progres continuu.

În mod permanent, o dată pe săptămînă, în bibliotecă are loc o manifestare dedicată școlărilor: concursurile între recitatori sau povestitori, proiecțiile de diafilme, audițiile de discuri muzicale sau cu povești ori dramatizări adună regulat copiii Deului în sălile bibliotecii devenite neîncăpătoare pentru ei. De altfel, biblioteca a contribuit la organizarea concertelor orchestrei copiilor care ființează pe lângă Clubul C.F.R. și își are propria echipă de recitatori, formată de aceeași neobosită bibliotecară, echipă care de altfel reîmprospătează adesea — prea adesea, spun bibliotecarii — echipa de recitatori a Casei municipale de cultură.

Cu mult înainte de 1 Iunie, biblioteca, împreună cu organizațiile de pionieri, se pregătește de sărbătoare. Începînd cu 1971, în fiecare an a fost organizat un concurs de desene ale copiilor; din anul acesta, el a fost dublat cu un concurs literar. Tema de anul trecut: „Copiii — eroi ai cărților pentru copii”; temele de anul acesta: „Personajul pozitiv în literatura pentru copii” și „Lumea

anului 2600” (pentru grafică) și „Frumoasă ești, Patria mea” (pentru literatură). Vernisajele expozițiilor au loc într-un cadru festiv, însoțite de programe artistice și de decernări de premii. Anul acesta au fost acordate 26 de premii — pentru desen și literatură.

Este păcat însă că din partea conducătorilor școlilor din oraș nu s-au făcut simțite nici dorința de colaborare, nici măcar o atitudine de încurajare. Prin coordonarea eforturilor, ambele instituții — și școala, și biblioteca — vor da dovadă că au înțeles să integreze lectura printre metodele moderne de instrucție și educație.

S-au făcut încercări de a colabora și cu Clubul tineretului, dar acestea au dat, deocamdată, greș. Sau poate biblioteca nu a găsit încă metodele cele mai adecvate, cele mai subtile? Sau poate că organizațiile U.T.C. trebuie să acorde o atenție mai mare lecturii tineretului?

Nu am vorbit în cele de mai sus de manifestările cu cartea tradiționale ale bibliotecii, prezente în viața oricărei biblioteci urbane.

Am vrut doar să reliefăm o idee: că integrarea bibliotecii în viața culturală a cetății este la Dej nu numai o problemă de alcătuire a unui plan unic de acțiune, ci o realitate.

O realitate din care biblioteca își trage bogata-i sevă de viață.

CARTEA ÎN ANSAMBLUL CABINETULUI DE ȘTIINȚE SOCIALE

Școala generală „23 August”
din Slatina

Val. ALEXANDRU

Nu o sală de clasă avind la intrare o inscripție în care cuvântul „cabinet” să figureze cu necesitate, ci un spațiu în care întreaga ambianță să contribuie la fixarea și îmbogățirea cunoștințelor dintr-un anumit domeniu — iată concepția cu care au poroc organizatorii să amenajeze cabinetul de științe sociale al Școlii generale „23 August” din Slatina, ca și celelalte cabinete ale școlii de altfel.

La organizarea cabinetului de științe sociale au intervenit și pasiunea, talentul pedagogic ale profesorului de istorie Gh. Matache. La rîndul său, acesta a apelat și la elevi.

Am asistat la o lecție de istorie în acest cabinet de științe sociale și am observat pe viu rezultatele acestei colaborări, ale acestei întreprinderi între pricepere, inteligență și pasiune. Cabinetul merită calificativul „excellent”, atât pentru atmosfera generală creată, cât și pentru maxima eficiență obținută, atât pentru integrarea mijloacelor audio-vizuale în ansamblul factorilor informaționali, cât și pentru potențarea valorii instructive a cuvintului scris.

O trecere în revistă a materialelor aflate în acest spațiu va da temeii afirmației de mai sus.

Panourile etalate (scurt istoric al orașului Slatina, harta arheologică a județului Olt, harta istorică a orașului Slatina etc.), multele hărți adăpostite în rasteleuri și organigramele executate de elevii școlii au menirea să com-

pleteze și să fixeze prin imagini grafice informația orală și scrisă receptată de elev în cursul lecției. De reținut că, în afara panourilor de interes constant enumerate mai sus, celelalte hărți și organigrame sînt desfășurate în funcție de necesitățile lecțiilor predate și în limitele acestora.

Cele trei vitrine instalate în cabinet adăpostesc piesele arheologice strînse de profesori și elevi de pe teritoriul județului, ca și lucrările elevilor la cercul de istorie.

A fost, de asemenea, organizat un dulap cu material bibliografic, material documentar, scheme, tăieturi din presă etc., organizat pe disciplinele social-politice predate în școala generală (istorie, cunoștințe economice, cunoștințe social-politice), iar în cadrul fiecărui obiect — pe clase. Deschizînd sertarul respectiv, profesorul găsește tot materialul necesar pentru actualizarea informației la fiecare lecție.

Pe o masă sînt orînduite dosarele cu tăieturi din presă, alcătuite de elevi din abonamentele personale, pe diferite teme de mare actualitate: *Să cunoaștem legile țării*, *Conferința general-europeană pentru securitate și colaborare internațională* etc. Temele pentru care se alcătuieste dosare cu tăieturi sînt dictate de însăși necesitatea de informare: atunci cînd atenției generale i se impune un anumit subiect, elevii încep să facă decupări din ziare și reviste și să contureze un nou grupaj de materiale. Dacă subiectul se dovedește a prezenta un interes constant, se alcătuieste un dosar îmbogățit în timp cu noi apariții.

Diapizmele și diapozitivele, împreună cu aparatul necesar proiectării lor, sînt adăpostite într-un dulap la îndemîna profesorului. Și este lesne de închipuit ce efect poate produce asupra imaginației elevilor vizionarea unui asemenea film — didactic în fond —, însoțit de comentariul competent al profesorului.

Publicațiile de specialitate și beletristica cu subiect istoric ocupă rafturile a patru dulapuri cu uși de sticlă. Într-unul din ele sînt expuse noutăți editoriale din disciplinele vizate. Într-un alt dulap sînt adăpostite scrierile care prezintă interes local: monografii, fotografii, dosare cu tăieturi din presa centrală și locală privind dezvoltarea industrială și agricolă a județului, activitatea întreprinderilor și a instituțiilor din oraș și județ, realități oltene, monumente istorice etc.

În cabinet se găsește, de asemenea, o colecție completă de manuale pentru toate disciplinele și clasele.

Fondul de carte constituit în cabinet provine atît din biblioteca centrală a școlii (care are aproximativ 10 000 de volume), de unde este împrumpat periodic cu noi publicații, cît și din donațiile elevilor. La biblioteca școlii — unitate condusă cu pricepere de 13 ani de bibliotecara Florica Necșulescu — s-au făcut, de asemenea, abonamente duble pentru periodicele necesare cabinetelor, iar

atunci cînd se întocmește comanda de cărți se are în vedere achiziționarea în mai multe exemplare a titlurilor care trebuie să întregască colecțiile de publicații ale cabinetelor.

Din ce se compune fondul de cărți al cabinetului de științe sociale? În primul rînd din lucrări social-politice accesibile copiilor sau servind profesorilor drept bază de documentare, din lucrări documentare în probleme politice, cărți despre și pentru tineret, lucrări de etică, de comportament etc., în sfîrșit, din beletristică cu caracter istoric sau social. În constituirea fondului se urmărește ca, prin lecturile recomandate, noțiunile adesea abstracte vehiculate în timpul orelor de științe sociale să fie mai ușor asimilate de elevi prin exemplificări, concretizări, ilustrări literare.

Biblioteca cabinetului este administrată de o elevă, sub directa îndrumare a profesorului — pentru probleme de orientare a lecturii — și a bibliotecarei școlare — pentru probleme ținînd de aspectul pur bibliotecar. Eleva ține o evidență strictă a fondurilor permanente, ca și a stocurilor de carte împrumutate temporar de la biblioteca școlii. Evidența circulației cărților este întocmită tot de aceeași elevă, care, o dată pe săptămîină, înscrie pe fișele de cititor ale elevilor, aflate la biblioteca centrală, toate titlurile împrumutate. În felul acesta, profesorul de specialitate poate controla, în cadrul cabinetelor, lectura elevilor din anumite domenii, dar imaginea de ansamblu asupra lecturii fiecărui școlar se refăce pe fișa de cititor aflată la biblioteca școlară.

Profesorii de specialitate țin o legătură strînsă și cu Biblioteca orașenească din Slatina, aflată în imediata vecinătate, informîndu-se regulat asupra noilor achiziții sau cîerînd materiale bibliografice. La sfîrșitul fiecărei lecții, profesorii indică publicațiile — cărți sau articole din periodice — care ar putea completa sau diversifica cunoștințele predate în cursul orei, specificînd și locul unde pot fi găsite materialele. Și a devenit o scenă frecvent întîlnită, aceea în care, recreația de după lecția predată în cabinetul de științe sociale se transformă în moment propice pentru împrumutul rapid și lesnicios al cărții recomandate de profesor cu numai cîteva minute înainte.

Astfel, lectura și documentarea vizuală au fost integrate organic — ca metodă eficientă, modernă, complexă — în procesul de instrucție și educație a elevilor.

CLUBUL LITERAR

„MIHAIL SADOVEANU“

DIN IAȘI —

o experiență
în colaborarea
cu organizația
de pionieri

Ana POPOVICI
Biblioteca municipală
„Gh. Asachi din Iași

În raportul prezentat la Conferința Națională a Organizației Pionierilor și în luările de cuvînt ale participanților se atrăgea atenția asupra lipsei unei munci sistematice cu cartea în ansamblul activității pionierești. De la tribuna înaltului for pionieresc, se recomanda colaborarea cu toate instituțiile culturale care pot contribui la munca cultural-educativă în rîndul copiilor.

Pormînd de la aceste îndemnuri concrete, folosînd propria experiență în acest sens, Consiliul județean al Organizației pionierilor și Biblioteca municipală din Iași au conceput noi forme de materializare a conlucrării lor.

Biblioteca este posesoarea unor instrumente prin care se realizează instrucția și educația (publicații și materiale audio-vizuale); ea are posibilitatea să întreprindă un larg schimb de valori cu instituții similare din țară și străinătate, pentru asigurarea bazei materiale necesare activităților cultural-educative.

Organizația de pionieri mobilizează copiii, care — prin firea lor și prin obligațiile decurgînd din situația de elevi — aspiră la cunoașterea și asimilarea culturii.

Activității consiliilor organizației pionierilor stăpînesc metodele de lucru cu copiii, cunosc permanent cerințele activităților cultural-educative pionierești, au posibilitatea de a lucra direct cu cadrele didactice din școli.

Interese comune față de aceeași categorie umană — copiii —, avantajul evident al completării reciproce în muncă au determinat organizarea sistematică a unor activități cu cartea pentru copii, rod al colaborării Organizației de pionieri cu biblioteca publică. Clubul literar „Mihail Sadoveanu“ din Iași s-a

dovedit, în acest sens, o experiență pozitivă și o prezență pregnantă în viața culturală a orașului.

Clubul antrenează un larg cerc de specialiști (redactori de edituri, critici literari, scriitori, publiciști, cadre didactice din învățământul de toate gradele, pictori, muzicieni, actori etc.) și presupune o mare varietate de forme în organizarea activităților: dezbateri, expoziții de artă plastică, întâlniri cu scriitorii, excursii etc. Fiind o formă de activitate neobligatorie, în afara școlii, cercul oferă o posibilitate de realizare pleneră a personalității copilului și dezvoltă o formă democratică de activitate cu pionierii, prin inițierea și organizarea activităților chiar de către ei. Prin club, biblioteca participă direct la activitățile Organizației de pionieri, împrumută de la aceasta forme și metode de activitate, realizând o integrare a activității proprii bibliotecii în viața pionierească.

Scopul clubului nu este de a forma scriitorii în rîndul copiilor, ci de a dezvolta priceperea de a citi și de a judeca o carte, de a mări receptivitatea copiilor față de toate domeniile culturii și artei. Prin frecventarea clubului, copiii descoperă drumul către biblioteca publică și devin participanți activi ai manifestărilor organizate de aceasta.

Scopul și principiile de organizare ale clubului au fost puse în discuția pionierilor, a comandanților-instructori, a cadrelor didactice, a părinților. Întrunind adeziunea tuturor, s-a pornit la antrenarea copiilor cu înclinații literare și interes față de carte. Au fost întreprinse sondaje în școli și printre cititorii bibliotecii, au fost valorificate rezultatele obținute la tradiționalul concurs de literatură.

Opțiunile copiilor, împreună cu consimțământul părinților și al școlii, au fost prompte. În ședința de constituire au participat peste 50 de pionieri.

Pe linia democrației pionierești, colectivul de conducere a fost ales de membrii clubului pe o durată limitată, urmînd ca, în funcție de vrednicia pe care o va dovedi, să poată fi reales sau înlocuit.

Entuziasmul specific vârstei s-a concretizat în propuneri foarte valoroase. Întîi s-a găsit că este potrivit ca acest club să poarte numele lui Mihail Sadoveanu, căruia la fiecare întâlnire i se consacră un moment, în semn de prețuire și omagiu. S-a început cu evocarea unui scriitor care l-a cunoscut pe Sadoveanu, s-a continuat cu audierea unor înregistrări din opera sadoveană, din Creangă și Eminescu în lectura marelui scriitor, s-au întreprins călătorii literare („Prin Moldova Ducăi Vodă”, „În lumea minunată a Lizucăi și a lui Patrocle”).

Deoarece clubul pionierilor ieșeni poliarizează în jurul lui și o seamă de talente literare — copii care încearcă să exprime în versuri sentimentele care îi asaltează —, a fost organizat și un ciclu de dezbateri „Din

tainele versificației”, condus de redactorii de la Editura „Junimea”. Aceste dezbateri urmăresc familiarizarea copiilor cu meșteșugul poetic, dar și orientarea celor care vor doar să pătrundă înțelesurile poeziei.

Incursiunea în „Istoria scrisului și a cărții” a început la Casa Dosoftei, în prezența teascurilor de sub care vor fi ieșit unele monumente de limbă românească, și a continuat la tipografia locală, unde din rotativele moderne a ieșit, în acest an, antologia de creație literară a copiilor ieșeni *Florile patriei*.

La baza formării gustului estetic stă cultura artistică. Pentru îmbogățirea acesteia, pionierii au fost antrenați în cunoașterea celorlalte arte: discuțiile despre teatru, pictură, muzică, coregrafie au adus în aria de interese noțiuni și aspecte noi, din sfere apropiate literaturii.

Varietatea tematică abordată în ședințele clubului trebuia subordonată cultivării sentimentului patriotic. Dacă iubirea de țară începe cu dragostea pentru locul în care te-ai născut, vizita la Muzeul de artă cu scopul de a cunoaște „Iașul pe pinzele pinacoteii ieșene” sau călătoria în timp „File din istoria literară a Iașului” au oferit și prilejurile necesare pentru adîncirea cunoștințelor.

Urmărind integrarea socială a pionierilor, s-au lansat concursuri de creație pe teme ca: „Partid, îți mulțumim” (la sărbătoarea Semicentenarioului Partidului Comunist Român), „Cîntăm în glas cu țara” (la A 25-a aniversare a proclamării Republicii), „Laudă copilăriei” (la 1 Iunie).

Copiii citesc mult. Au cărți asupra cărora revin cu plăcere. Unele personaje le sînt atât de dragi încît își însușesc comportamentul sau numele lor. Ciclu de romane ale lui Constantin Chișiță a născut „cîreșari” în toate orașele țării. La una din întâlnirile clubului, s-a lansat misterioasa avizare: „Cîreșarii printre noi” — de fapt, un proces literar după *Teroarea neagră*. Cu acest prilej, copiii au participat la o dezbateră de etică școlară și pionierească, dar au avut și revelația unor talente autentice de interpretare (distinse, de altfel, la Concursul național al formațiilor pionierești, ediția 1972).

În căutarea lecturilor preferate, copiii cer sfat, dar sînt mai bucuroși să descopere singuri; așa s-au născut informările „Prin librării și bibliotecă la început de vacanță” sau „La început de an școlar”.

Pentru a evita monotonia, stereotipia, întrunirile clubului trebuie să aducă de fiecare dată ceva nou. Întîlnirile pionierilor cu diferite personalități, care le-au împărtășit din experiența lor de viață și de muncă, contribuie desigur la formarea unor idealuri de viață, influențează conduita, aspirațiile acestor oameni în devenire.

Pionierii își manifestă preferința pentru mișcare, pentru activități în aer liber. Excursia literară s-a dovedit a fi una din for-

mele deosebit de atractive. Popasul la Bojdeuca din Țicău, în compania unei pioniere, talentată povestitoare a *Amintirilor* lui Creangă, li s-a întipărit adânc în memorie. Festivitatea înmînării unor distincții celor evidențiate la concursul de literatură și în activitatea de club a avut loc la Casa Pogor, situată în mijlocul unui minunat parc.

Prezența la club a unor buni povestitori, a unor talenți interpreți de muzică populară îi îndeamnă pe copii către cultivarea bunelor tradiții ale rapsozilor populari, către creație însăși.

S-a considerat, de asemenea, că este necesar ca prestigiul clubului să crească dincolo de limitele în care el se desfășoară în mod obișnuit, dincolo de zidurile bibliotecii, integrându-se în viața culturală a orașului, prin editarea unui volum de creații ale membrilor clubului și a unei foi speciale în presa locală, prin prezența membrilor clubului la

unele manifestări culturale tradiționale ale Iașului ca: „Sărbătoarea teiului”, „Sărbătoarea Bojdeucii”, prin organizarea expoziției de pictură și grafică „Desenez după cartea care-mi place”, aflată la a doua ediție, prin întâlniri cu cercuri și cenacluri pionierești și școlare din municipiul și județul Iași.

Avînd în urmă experiența celor doi ani de activitate, intenționăm să organizăm cluburi-satelit pe lângă marile întreprinderi ieșene, pentru a-i apropia pe copii de făuritorii de bunuri materiale, pentru ca pionierii să descopere frumusețea muncii creatoare. Astfel de cluburi vor fi înființate și în alte patru localități ale județului.

Dorim ca permanent, și de aici înainte, activitatea bibliotecii publice să facă un tot unitar cu cea a școlii și a organizației de pionieri, spre a evita paralelismele în munca de instruire și educare și a promova activități plăcute și utile în timpul liber al copiilor.

Harpă egipteană arcuită, flaut, dublu oboi și liră. Pictură într-un mormînt din Veset (Theba) 1420-1411 î.e.n.

DE LA SENTIMENT LA SENTIMENTALISM

Sentimentul naturii

Poezia românească, de la începuturi pînă astăzi, indiferent de curente și de mutații stilistice, oferă un impresionant tezaur liric închinat naturii. S-ar putea alcătui o originală antologie de poezie a naturii, permanența temei punînd în evidență valoarea intrinsecă a discursului liric, intensitatea sentimentelor, arta imaginii etc. Dăr poate această fundamentală inspirație din natură e determinată de legăturile adînci ale culturii românești cu folclorul. Folclorul nu a fost pentru poezia noastră o descoperire culturală și de sensibilitate, prilejuită de mișcarea romantică. De la Ion Neculce la Sadoveanu și de la Eminescu la Geo Bogza, cultura și poezia românească s-au născut din rădăcinile ancestrale de sensibilitate, viziune și date folclorice. Poezia populară a naturii cuprinde o filozofie a sentimentului pulsîndu-și sevele într-o identitate de legături poetice și imprimînd liricii noastre culte o tonalitate singulară. Cîntecul popular de identificare a omului cu natura și în special balada păstorească respiră atmosfera gravă de prevestire sau dureros meditativă transpusă într-un limbaj liric de o uluitoare economie și sobrietate. Să reținem momentul incert al apusului cînd lumina moare încet întinzînd pe munți și pe ape negurile. Un asemenea moment, cînd natura împacată se adîncește în sine, este ales pentru sacrificarea ciobănașului din Miorița.

„Mi s-au tocmît/ Ca să mi-l omoare/ În
apus de soare/ Umbre cînd pornesc/ Ne-
gure se-opresc/ Pe munți și pe ape/ Dorm
oile toate“¹⁾.

Iată, la poetul la care ne-am aștepta cel mai puțin, la Ion Barbu, apare un tablou similar. Sub lumina palidă a zile care moare, îngerii din legendara țară Galaad asistă la apusul soarelui reprezentat de masacrul unui heruvim. „Strălumiți ca niște unghii,/ Sub scuturi, îngerii au lăsat/ Cherubul văii să-l înjunghii,/ — Sădiți în aer ridicat.// — Și limfa pajiștilor pale/ Se pleacă soarelui ferit/ Al certeii sere animale /Îngînă singelui ivit.// Scris, riul trece — în mai — albastru/ Și varurile zilei scad./ E rana Taurului astru./ Vădita țară. Galaad.“ (Legendă)²⁾.

Drama consumată în acest cadru are efecte de cataclism natural, ca și cum crima, odată săvîrșită, dezechilibrează elementele ca în universul mitologic. Profeția oii năzdrăvane (pentru a rămîne la același exemplu din Miorița), este comunicată naturii, înțeleasă ca un sanctuar al valorilor de armonie și umanitate. Nu e o antropomorfizare a naturii, ci indicarea legilor armonice dintre om și natură, valoarea acestora avînd efecte cosmice: „Și-unde mi-și zbiră/ Lacul tremura/ Brazii vestejea/ iarba se pîrlea“³⁾.

Dacă în cîntecul liric muntele apare ca un simbol al singurătății și al înstrăinării, în baladă el este adeseori un loc primejdios și fatal. Virful muntelui este zbuțuit, ca un tîrîm de hălăduire al vînturilor, fiind învăluit de mister și prevestiri nenorocite. „Un-ți-a

Adriana MITESCU

foșt moartea să mori? — Sus în vârful muntelui/ La cetina bradului.../ Luna când a răsărit/ Pe mine m-a-mpinzit/ Soarele cind a apus/ Trei brazi ce s-au răsturnat⁽⁴⁾. Intre om și natură e o înfiorată fraternitate, transpusă în motivul dialogului voinicului cu codrul: „Și cum sta/ De închina/ Codrul se cutremura/ Ulmi și brazi/ Se clătina/ Fagi și paltini/ Se pleca/ Fruntea/ de i-o răcorea/ Mina/ De i-o săruta⁽⁵⁾”.

Motivul orfic al cîntecului de jale armonizat în prelungirea ecoului cu chemări, ale apelor și pădurilor, e exprimat în nuanțele bogat rotunjite ale sonorităților naturii: „Cîntec ineepea/ Cîntec de-mi cînta/ Un cîntec de jale/ De sta om pe cale/ Apele săltau/ Valuri ascultau/ Codrul răsuna/ Frunza şușotea⁽⁶⁾”.

În baladele haiducești, codrul este înzestrat cu puternice trăiri sufletești — de bucurie, tristete, reculegere meditativă (v. textele populare culese de M. Eminescu). Alteori, codrul este o „casă” a voinicilor refugiați. Urmărit de poteră, singur pe lume și fără adăpost, haiducul se îndreaptă spre codru ca spre un legitim cuib al său unde găsește scăpare: „Cîntă Darie haiducește/ Codru sună, clocoțește.../ Că frunza-l acoperea/ Vîntul de pînă îl păzea/ Omu răii i-i spunea/ Stîncea lîngă ea-l pierdea/ Apele-n vale creștea/ Pe dășmani îi ineca/ Și pe Darie-l scăpa⁽⁷⁾”.

Începînd cu Alecsandri și Russo și continuînd cu Eminescu, Octavian Goga, Adrian Maniu, Lucian Blaga, Vasile Voiculescu, Ion Pillat, Tudor Arghezi, Ioan Alexandru, poezia românească și-a reînviat succesiv mesajul artistic, așezîndu-se firesc sub lumina de stea polară a liricii folclorice. S-a întîlnit, ca însăși argumentele innoitoare ale viziunii estetice să fie căutate tot în folclor, ca la Adrian Maniu și Lucian Blaga.

Interesant de observat că în cultura și literatura română natura este invocată nu numai ca izvor de inspirație lirică, dar mai ales apare ca un moment al prezenței etnice a poporului nostru, ca un leagăn mitologic autohton. În sprijinul argumentelor materiale: obiecte arheologice, inscripții etc. privind existența dacilor, de pildă, Vasile Părvan evocă adesea cadrul natural al Europei danubiene, al cărui teritoriu de bază îl formează înaltul podiș transilvan. „Aici în această imensă incintă fortificată în forma unui mare patruleter, avînd ca laturi munții greu de trecut, se aflau aurul, argintul, arama, fierul, sarea⁽⁸⁾”. În a doua vîrstă a fierului, băștinășii Daciei întemeiază cel mai mare imperiu barbar preroman, ale cărui cetăți de pe înalțimi erau tot în Carpații transilvăni. Primul argument al succesului colonizării romane se referă tot la elementele naturii. Dacia romană însăși, în organizația dată de Traian provinciei, era considerată „ca o cetate (ce) avea ca singur rost ocuparea exclusivă a regiunii muntoase⁽⁹⁾”.

Nu altfel procedează Bălcescu în Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul, în celebra descriere a Ardealului. Semnele de ancestralitate și continuitate etnică pe aceste meleaguri fiind împrumutate arhitecturii naturale care cu genialitate militară închide ca într-o cetate cele mai variate forme de relief și bogății minerale, toate la îndemîna omului. Să nu uităm că în Memento mori de M. Eminescu evocarea civilizației dacilor este făcută prin intermediul unei naturi mitologice. Dimensiunile sînt gigantice. Dochia are un palat „din stînci sure”, coloanele sînt „munți de piatră”, iar streșina „o pădure”./ A cărei copaci se mișcă între noui adînciți”. Fluturii sînt „ca și nave”, pădurile de flori, „căci mari-s florile ca sălci pletoase”. Natura mitică a Daciei este în viziunea eminesciană rodul vrajei ce prefăcu arhitectura în vegetație: „Codrul — înaintea vrajei — o cetate frumoasă./ A ei arcuiri azi is ramuri. a ei stîlpi sînt trunchiuri groase./ A ei bolți streșini de frunze arcuite-ntunecat⁽¹⁰⁾ Tărîm mitologic, Munții Daciei sînt „jumătate-n lume — jumătate-n înfinit”. Cucerirea Daciei de către romani prilejuiește înfruntarea dintre soldații romani și elementele naturale răscolite: „Pășe-auzi a Mării Negre și a Dunării revolta./ Și a lumii-ncheieture parcă le auzi trăsînd./ Răscolatu-s-a-Universul contra globului din aer?/ Stelele-n oștiri se mișcă?/ Împărații sori se-ncaier?/ Moare lumea? Cade Roma./ Sursă cerul pe pămînt?/ Nu. Din lîndul Mării Negre, din inalte-adince hale./ Dintre stînce arcuite în gigantice portale/ Oasce zellor Daciei în lungi șiruri au ieșit./ Și zănoabe cu uraganul cel bătrîn, prin drum de noui./ Mișcă caii lui de fulger și-a lui

Departo de orice speculație metafizică, la mai toți poeții romantici pașoptiști găsim interferență între sentimentul naturii și sentimentul național, natura și vestigiile trecutului fiind contemplate în perspectiva viitorului social al țării. Chiar evocarea ruinurilor în mijlocul naturii la Gr. Alexandrescu, Eliade, Cirlova conduce spre un mesaj politic și patriotic. Peisajul e de cele mai multe ori ca în Mormintele la Drăgășani, Umbra lui Mireea, La Cozia, Trecutul la Minăstirea Dealului, Ruinurile Tîrgoviștei, Adio. La Tîrgoviște, un decor teatral, regizat în gust preromantic de mister osianic sub lumina de lună, ca fior sepulcral. Iată Tismana lui Gr. Alexandrescu: Apoi, glob rubinos, nopței dînd mișcare și viață/ Se-naltă și, dimprejuru-i dese umbre depărtînd./ P-ale stejarilor virfuri, piramide de verdeață./ Se opri; apoi privirea-i peste lume aruncînd/ Lumina adîncii prăpăstii, minăstirea învechită./ Feodală cetățuie, ce de turnuri ocolită./ Ce de lună colorată și privită de departe./ Părea unul din acele osianice palate./ Unde geniuri, fantome cu urgie se izbesc...⁽¹¹⁾.

Chiar și pentru imaginația cititorului modern dimensiunile gigantice ale viziunii romantice a lui Gr. Alexandrescu se impun, păstrîndu-și

fiorul, imobilismul contemplării „de la miezul nopții”, neliniștea meditativă. Poezia evocativă a peisajului nocturn al ruinelor, singurătatea măreață reușește mai bine poezilor pașoptiști. Dimpotrivă, poezia naturii exotice, care, s-ar putea presupune, se pretează unei inspirații directe este de fapt o poezie livrescă. Bolintineanu, înainte de a avea sentimentul naturii macedonene, a învățat pe din afară Les orientales de Victor Hugo. Expri-marea sentimentului estetic al naturii este în primul rând o problemă de artă literară, de stil și de limbă. Această condiție materială a limbii poetice explică distanța de la poezii minori preeminescieni la Eminescu. Sentimentul metafizic al naturii eminesciene se străvede și în poeziile de factură populară ca în Ce te legeni, codrule? sau în romanț (Pe aceeași ulicioară, Pe lângă plopii fără soț, Mai am un singur dor.) Pe cită vreme sentimentalismul și cotidianul realității evocate nu părăsește nici cele mai notabile fragmente ale poezilor minori. Samson Bodnărescu, de pildă, este o victimă a condiției Poeziei însăși care-și caută glasul cel mai armonios, identic în Eminescu. Iată un exemplu în care înțietatea lui Bodnărescu e certă, dar gravitatea nobilă a liricii eminesciene e indiscutabilă. Este vorba de poezia Mai departe (1872):

„Iată-ne în alăt lume/ Dragă luntre,/ stai la mal;/ Voi să cerc de e de mine.../ Tu te leagăni pe val.../ Mai departe, mai departe,/ Dragă luntre, zbori ușor!“⁴³.

care prefigurează Lacul (1876) lui Eminescu: „Să sărim în luntrea mică,/ Ingoați de glas de ape,/ Și să scap din mină cirna/ Și lopețile să-mi scape;/ Să plutim cuprinși de farmec/ Sub lumina blindei lune/ Vîntu-n trestii lin loșnească/ Unduoasa apă sune!“⁴⁴ Vraja eminesciană e cotropitoare, armonia sonoră a apei și a vîntului lin ca și lumina blindei lune au efectul unei abandonări exaltate în ritmul fermecat al Cosmosului. Ce putea fi o sugestie eminesciană în poezia lui Samson Bodnărescu, — versul „Iată-ne în altă lume“, lume a visului, lumea paradisiacă a naturii — este în continuare compromis de anecdotică simplă a unei aventuri cu luntrea. Studiarea eminescianismului lui Bodnărescu este un exercițiu util pentru a ne putea pătrunde de adîncimea viziunii lui Eminescu. Iată și acest fragment care rezumă reportericesc fuga în natură a cuplului eminescian: „Haide dragă, sui în luntre,/ Să tot mergem, mergem duși,/ Să scăpăm măcar o clipă/ De-a pămîntului cătuși// Legănați încet de valuri/ Să dăm grijile uitării,/ Să dăm sufletele noastre/ Dragostii și desfătării!“⁴⁵.

Promisiunea naturii rămîne exterioră, elementaritatea erotică neafîind, niciodată, sentimentul identificării cu elementaritatea ritmică a Cosmosului. O bună parte din poezia românească dinainte și după 1900 abundă de sentimentalism, fiind influențată fie de spiritul elegiac eminescian care înăbușe timidele inițiative personale, fie de mica poezie lirică

germană heiniană, ca în cazul lui St. O Iosif. După cum arăta G. Călinescu, „Dintre epigonii lui Eminescu, A. Vlahuță este acela care copiază mai servil arhitectura exterioră a marelui poet“⁴⁶. Vlahuță a avut ambiția de a repeta izbînda înaintașului său în lirica politică, filozofică, socială dar temele generoase pe care le-a tratat nu au fost pentru el decît pretextul de a versifica de cele mai multe ori fără vibrație, astfel încît față de creația autorului vastului poem Memento mori, poezia lui să apară ca o reproducere nereușită. Eminescu era implicat metafizic în tot ceea ce compunea, Vlahuță nu rămîne decît un reporter conștiințios, care notează cu răbdare cele mai insignifiante fapte, însă incapabil să le transfigureze, pentru a le smulge din tirania cotidianului. În poeziile scrise de autorul Luceafărului, îndrăgostiții hoinăreau pe cîmpii cotropite de ierbururi uriașe, se pierdeau în codri fără margini, rătăceau pe crestele sălbaticate ale munților, într-o comunitate cu totul deplină cu natura. În schimb, Vlahuță, în poemele de dragoste, însărcinat cu răceala cuvinte care parcă s-au desprins din versurile lui Eminescu și acum nu mai reușesc să se îmbine la fel de tulburător. În poeziile erotice, Vlahuță copiază pe Eminescu, dar și aici fără a-l pricepe, și nu repetiția mecanică și fadă a strofelor a ceea ce supără mai mult, cit lipsa lor de orîce sevă. Acea nuditate a cîntecelor eminesciene e o savantă expresie a totalității copleșiri, pentru care orice artificiu devine inutil și totuși goala confesiune se întoarce pe nesimțite și adesea mitologic la un punct de vedere cosmic. Strofele lui Vlahuță sînt niște simple explicații erotice, fără sens superior: „Căci singură-mi iubirea-i fost/ Și singurul meu vis,/ Ce-n stăpa fără adăpost,/ O cale mi-ai deschis./ In fine mi te-ai arătat/ Tu, chip frumos și sfînt;/ Pierdut, în fața ta am stat/ Cu ochii în pămînt./ Gîndind că s-ar putea să plec,/ Stingher și dornic iar,/ Să plîng în urma ta pe veci,/ Chemîndu-te-n zadar./ Tu însă te-ai înduioșat,/ și mina mi-ai întins,/ De tine m-am alăturat/ Și-n brațe te-am cuprins“ „Vis“, „cale“, „sfînt“, „pe veci“, „în zadar“ au rămas clișee, pierzînd orice sens de transcendență... Și de altfel, înduioșîndu-se, iubita încetează de a simboliza visul misterios ce nu se poate înfăptui prin însăși absolutitatea lui⁴⁷.

Nu întîmplător, primii poeți avangardiști, Tristan Tzara, Ion Vinea, Adrian Maniu își îndreaptă spiritul caustic împotriva poeziei sentimentale, patriarhaliste. Iată, Tristan Tzara, în Vîno cu mine la țară compromise prin fiecare vers visătoarele vacanțe în mijlocul naturii:

„Călare o să mergem zile întregi/ O să poposim în hanurile sure./ Acolo legi multe prietenii,/ Te culci noapte cu fata hangiului/ Sub nuci — pe unde trece vîntul greu ca o grădină de fintini/ O să jucăm șah/ Ca doi farmaciști bătrîni/ Și soră-mea o să citească gazetele în hamac...// Ne-om dezbrăca pe deal

în pielea goală/ Să se scandalizeze preotul,
să se bucure fetele./ Vom umbla ca agricultorii
cu pălării mari de paie/ O să facem baie
lingă roata morii// Să ne întindem la soare
fără șfială/ Și-or să ne fure hainele și-o să ne
latre ciinele...⁽¹⁸⁾.

Dar dincolo de asemenea exemple, manifest
viriolante contra gustului idilic sămănătorist,
poezia modernă românească, continuă marea
tradiție a peisagiștilor. Odată cu simbolismul,
noi spații de sensibilitate naturistă sînt adio-
nate poeziei: Dimitrie Anghel cu delicate
descrieri din universul floral, Alex. Macedonski,
cu natura parnasiană a rondelurilor, sau
chiar Ștefan Petică, Ion Minulescu, George
Bacovia cu arta decorativă a parcurilor. Poe-
zia modernistă, explorînd noi straturi ale fol-
clorului, aduce în lirică plastica iconografiei
bizantine și țărănești ca în cazul lui Adrian
Maniu, Vasile Voiculescu. Ion Pillat recitează
prin gustul rafinat al poetului modern liniște
suverană a contemplatorului naturii în genul
Pastelurilor lui Vasile Alecsandri. Interesant
este exemplul pastelurilor moderni care se

apropie de acest gen descriptiv și static nu-
mai prin profunzimea lor educație clasicistă ce
străpunge sensibilitatea modernistă. Dovadă,
poezia diafană a lui Ion Vinea cu o natură
evaporată, alunecoasă, fără contururi, mate-
rială, așa cum apare în volumul postum
Ora fîntinilor. Viziunea unei naturi metafizice
expresioniste aduce Lucian Blaga în Poemele
luminii, Pașii Profetului sau În Marea trecere.
În ceea ce-l privește pe Tudor Arghezi, filo-
zofia naturii și arta expresiei lirice ar putea
face obiectul unei monografii, nu numai al
unui articol. Oricum poate fi gustată și în-
țeleasă la o repetată lectură a opereii sale, de
la Cuvinte potrivite și Ce ai cu mine vîntule,
pînă la Frunze și ultimul volum de inedite.

Am văzut că sentimentul naturii se identi-
fică pînă la un punct cu lirismul, avînd o
înfîntă putere emoțională asupra sufletului
omenesc — contemplativ, nostalgic, visător,
melancolic, atras de iluzie și evadare. Vraja
naturii aparține, de fapt, sufletului sensibil
să o perceapă și mai ales sugestiei cuvîntului
poetic.

Note

1) Miorița. În: Amzulescu, Alex. *Balade
populare românești*. Buc., Editura pentru litem-
tură, 1964, vol. 2, p. 430.

2) Barbu, I. *Legendă*. În: *Joc secund*. Buc.,
Editura pentru literatură, 1966, p. 74.

3) Miorița, în: Amzulescu, Alex., Op. cit.,
p. 480.

4) Ciobănașul. În: Teodorescu, G. Dem. *Poezii
populare române*. Buc. Tipografia mo-
dernă Grigorie Luis, 1885, p. 486.

5) Toma Alimoș. În: Teodorescu, G. Dem.
Op. cit., p. 254.

6) Gheorghită Zătreanu. În: Teodorescu, G.
Dem., Op. cit., p. 281.

7) Darie. În: Amzulescu, Alex. Op. cit.,
vol. 1, p. 358.

8) Pârvan, V. *Dacia*. Buc., Editura științifică,
1972, p. 31.

9) Ibidem, p. 151.

10) Eminescu, M. *Memento mori*. În: Eminescu,
M. *Poezii*. Buc., Editura pentru literatură,
1965, p. 300.

11) Ibidem, p. 307.

12) Alexandrescu, Gr. *Răsăritul lunii. La
Tismana*. În: Alexandrescu, Gr. *Opere*. Buc.,
E.S.P.L.A., 1957, p. 74.

13) Bodnărescu, S. *Mal departe*. În: Bodnă-
rescu, S. *Scrieri*. Buc., Editura pentru literatură,
1968, p. 39.

14) Eminescu, M. *Lăcuț*. În: Eminescu, M.
Poezii. Buc., Editura pentru literatură, 1965,
p. 63.

15) Bodnărescu, S. *Haide, dragă*. În: Op. cit.,
p. 34.

16) Călinescu, G. *Istoria literaturii române
de la origini pînă în prezent*. Buc., Fundația
pentru literatură și artă, 1941, p. 492.

17) Ibidem, p. 494.

18) *Tezaur* Tristan. *Vino cu mine la țară*.
În: *Tezaur* Tristan. *Primele poeme*. Buc.,
„Cartea românească”, 1971, p. 13.

Insemnări despre cartea muzicală

George SBIRCEA

Cartea muzicală, aproape inexistentă la noi pînă după ultimul război, se bucură în condițiile noastre actuale de grija celor ce răspund de cultura spirituală. Interesul pentru cartea despre muzică și muzicieni se cristalizează în jurul activităților concertistice din țară și a emisiunilor de radio și televiziune. Dorința de a fixa senzația provocată de audierea muzicii, curiozitatea de a afla amănunte spre înțelegerea mai profundă a tehnicii și esteticii muzicale sînt pe deplin legitime. Cartea muzicală răspunde acestor obiective, prin diversitatea ei, prin seriozitatea cu care e prezentată și prin prețurile ei tuturor accesibile.

Este ușor de înțeles că, discutînd problema cărții muzicale nu într-o revistă de specialitate, mă voi referi doar la titlurile lucrărilor de cultură generală artistică, la cele de popularizare și la monografiile de nivel mediu despre genuri și autori, suficiente de altfel pentru a satisface cerințele variate ale publicului cititor. Au apărut în acest domeniu, la nivelul lectorului comun, biografii și monografiile scrise de autori români și străini despre Corelli, Bach, Haendel, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Berlioz, Schumann, Brahms, Mahler, Bruckner, Wagner, Fauré, Debussy, Ravel, Schönberg, Ciaikovski, Prokofiev, Șostakovici, Rossini, Verdi, Puccini, de Falla, Granados, Bartók ș.a., care au pus în circulație imagini asupra marilor maeștri ai muzicii universale. La rîndul lor, lucrările despre Gavriil Musicescu, Ion Vidu, George Dima, Iacob Mureșianu, George Enescu, Alfonso Castaldi, Filip Lazăr, D. Cuclin, Sabin Drăgoi, Paul Constantinescu, Mihail Jora, Ioan D. Chirescu, Dinu Lipatti au punctat evoluția istorică, pînă în zilele de azi, a muzicii românești, tratată și în schițele mono-

grafice datorate lui Zeno Vancea, Romeo Ghircioașu, C. Ghenea, Viorel Cosma etc.

Nu pot fi trecute cu vederea scrierile de factură literară, ca Verdi sau romanul operei de Franz Werfel, volumul de eseuri Muzică și literatură antologat din autorii români de seamă de Emil Manu, Medalioane muzicale de Eugen Speranția, Despre muzică de Bernard Shaw, Momente muzicale de Mihail Jora, Pagini de cronică muzicală de Emanoil Ciomac, Doctor Faustus de Thomas Mann, Muzicanatul Ducelui de Mantua de Passuth László, Stradivari de Szántó György, Defăimarea lui Paganini de Vinogradov sau Jean Cristophe de Romain Rolland.

Editura muzicală a Uniunii compozitorilor din Republica Socialistă România, care a publicat toate aceste cărți, ne-a dăruit și un lexicon al compozitorilor români din trecut și de azi — un bun instrument de informare pentru specialiști și nespecialiști deopotrivă.

Din punct de vedere al atragerii unui număr cît mai mare de cititori spre cartea muzicală, nu s-a făcut încă decît primul pas prin publicarea unor titluri menite să constituie nu numai inițieri utile în universul muzicii, ci și lecturi de bună calitate literară. Pentru fixarea definitivă a interesului cititorilor față de cartea despre muzică și muzicieni e nevoie nu numai de monografii și biografii, ci și de acea calitate nedefinită, care e talentul, valoarea literară, comunicarea sufletească dintre autor și lector. Muzica e o artă, cu multiple aderențe la sensibilitatea și afecțiile umane, încît scrieri de felul celor ale lui Thomas Mann, Franz Werfel sau Romain Rolland, dintre străini, ale lui Mihail Jora, Emanoil Ciomac sau Cella Delavrancea, dintre români, sînt în măsură să slujească tot atît de bine, dacă nu chiar mai cu eficiență, cauza apropierii maselor de arta muzicală, decît lucrările oricît de valoroase, de precizie științifică, avînd o arie de difuzare mai redusă. În loc de a diseca un gen, o epocă sau un creator numai cu ochiul savant al specialistului, publicului cititor de ordinul mîilor și al zecilor de mii trebuie să i se ofere cărți pline de viață prin intervenția scriitorului, a căror parcurgere să fie accesibilă și delectabilă ca lectură cititorului comun, care caută într-o carte nu numai valorile de sens, ci și cele de sugestie.

Privită astfel, cartea muzicală românească se află la începuturile sale, cu tot numărul mare — aproape patru sute de titluri — de lucrări publicate și cu tot efortul făcut de editura de specialitate în vederea diversificării tematicii, a prezentării unor scrieri accesibile publicului larg, a veșmîntului grafic pe cît se poate corespunzător titlului. Firește, literatură mondială despre muzică nu este chiar atît de bogată și de variată, încît să se poată apela doar la sursa ei spre a acoperi toate sectoarele și aspectele. Tocmai acest lucru îndreptățește încrederea ce o nutrim cu toții în apariția unor autori români tineri, care, depă-

sind tatonările de atâtea ori timorate ale celor ce au făcut primii pași pe tărîmul acesta, să traducă în lucrările lor sensibilitatea acumulată de poporul nostru, timp de mai multe veacuri și determinată de condiții etnice proprii.

Gîndindu-ne, deocamdată, la ceea ce există, se pot recomanda celor ce se interesează de muzică, volume a căror lectură captivează. Cîți știu, oare, că o carte ca, bunăoară, 40.000 ani de muzică de Jacques Chailley se citește cu pasiunea unei călătorii în timp? Că Viața de dragoste a lui Richard Wagner de Louis Barthelemy echivalează cu un roman modern cu surprize și concluzii psihologice edificatoare? Că Viva Verdi de Lucio d'Ambrascio este miezul fierbinte al istoriei Italiei din a doua jumătate a secolului trecut? Că o mare parte din romanul Stradivari de Szántó György este ocupată de priveștiștea social-literară a două secole din existența continentului european?

Ceea ce handicapează într-o măsură sensibilă drumul de la librar la cumpărător și de la bibliotecar la cititor al cărții muzicale este tratamentul la care este adeseori supusă fiind socotită lectură de „specialitate”. Iar se atribuie rațiuni periferice, unde Viața sentimentală a lui Chopin de Emile Vuilleumoz stă alături de Formele muzicale ale barocului de Sigismund Toduță, ceea ce înseamnă nu numai o confuzie de valori în diferența de clasificare zecimală, ci și o involuntară inducere în eroare a vînzătorului și cititorului deopotrivă, indemnăți prin această simplă alăturare la deducții grăbite și de fel să favorizeze accesul la carte muzicală.

Ca autor de cărți despre muzică și, deosebi, al unora în genul celor sortite — dacă sînt cumva realizări la nivelul intențiilor — să-și imprietenească pe cititori cu lecturile avînd subiecte muzicale, am fost surprins de cîte ori lucrări ca Darelele, Muza veselă sau Cioecirila fără moarte le găseam ascuse în rafturi dosnice și aproape niciodată scoase la vedere între noutățile literare. Dacă, totuși, ele s-au difuzat și, primele două, au ajuns la a treia ediție într-un tiraj mare, este o dovadă că publicul caută cărțile despre muzică, vrea să le citească și dorește pe acest tărîm o informație cît mai largă, clădită totodată pe o construcție literară.

S-ar zice că librarilor și bibliotecarilor, după ce privesc noile titluri de cărți muzicale, le place să închidă ochii asupra lor, probabil și datorită suprasolicitării de către atîtea alte domenii, toate reclamate de public, toate importante pentru cultură, toate făcînd parte din obligațiile de fiecare zi ale mediului și profesiei. Cu toate acestea, cartea despre muzică și muzicienii merită o atenție mai trează, nu numai fiindcă e o tină mlădiță pe trunchiul culturii noastre, ci și fiindcă are darul de a rotunji durabil informația unui public nou, alături de aspectele cele mai variate ale frumuseților spiritului.

„LAURII ARADULUI”

În urmă cu aproape un an, Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Arad împreună cu Biblioteca municipală au inițiat premiul literar de popularitate intitulat „Laurii Aradului”, al cărui scop principal este de a trezi în rîndul cititorilor interesul pentru creația majoră a scriitorilor din țara noastră, de a atrage cît mai mulți cititori la lectura acelor cărți care consolidează în conștiința oamenilor înaltele și nobilele valori umane specifice orînduirii noastre.

În luna mai a.c. s-a încheiat prima ediție a acestui top literar, extins pe perioada întregului an editorial 1972, și care a avut în vedere producția editorială aflată la primă apariție. După cum prevede și regulamentul, acordarea premiilor a avut loc în cadrul acti- de propice al Festivalului cultural-artistic „Primăvara arădeană”, aflat în acest an la a cincea ediție. În fața a numeroși participanți, romanții Marelui singuratic al scriitorului Marin Preda, s-a decernat placheta de laureat, cartea fiind desemnată, prin însumare, la peste 2.000 de opțiuni exprimate în buletinele de participare, drept cea mai populară și mai citită carte din județul nostru. Din motive de sănătate, autorul cărții laureate nu putu fi prezent la această decernare; reprezentanta directorului Editurii „Cartea Românească”, Maria Nicolae, a citit însă o caldă scrisoare de mulțumire din partea scriitorului. Ne face plăcere să considerăm că este o deosebită cinste pentru noi ca o astfel de operă literară laureată a premiului Uniunii scriitorilor din R.S. România, unanim apreciată nu numai de critici, ci și de publicul larg, să deschidă seria premiilor literare de popularitate pe care vrem să le împămîntenim ca o tradiție generoasă de cultură a acestor meleaguri.

În sfîrșit, pentru a reda cît mai exact imaginea a ceea ce a însemnat acțiunea noastră, amintim că o expoziție de ex libris-uri (12 lucrări) — și ea prima organizată în județul nostru ca urmare a unui concurs — a completat fericit evenimentul, mai ales că ex libris-ul adoptat de Biblioteca municipală (publicat la p. 531), a fost multiplicat prin insigne înmîinate tuturor participanților la festivitate. Cititorii ai căror buletine au indicat exact configurația finală rezultată în urma trierii (locul I — Marelui singuratic de Marin Preda, locul al II-lea — Patima de Mircea Micu, locul al III-lea — Focurile de Aurel Mihală, locul al IV-lea — Cămașa impuscatului de Emilian Simionescu) au beneficiat de premii în cărți. Are desigur, o anume semnificație faptul că printre cei cinci cîștigători se afla și țărînul Zachei Carol din comuna Șteula, pastornat al literaturii din fragedă copilărie, cum însuși mărturisire cu această ocazie.

Întreaga manifestare a luat sfîrșit cu o dezbateră pe tema „Literatură română contemporană și marile idealuri umane”, la care au luat parte scriitorii din Capitală și provincie: poetul George Chirilă, prozatorul Bodor Pál, poetul Nicolae Prelipceanu, Andreas Lillin și alții.

Prima ediție a premiului literar de popularitate „Laurii Aradului”, conturată distinct în

cadru Festivalului cultural-artistic „Primăvara arădeană”, a contribuit la o mai largă pătrundere a literaturii noastre actuale în masele de cititori, la o bună popularizare a bibliotecii noastre și a eforturilor ei îndreptate spre consolidarea conștiinței socialiste a oamenilor.

Cătălin IONUȚAȘ
director
Biblioteca municipală din
Arad

CARTEA SOCIAL-POLITICĂ ÎN SPRIJINUL DEZVOLTĂRII CONȘTIINȚEI SOCIALISTE A OAMENILOR

Sub acest generic s-a înscris acțiunea inițiată de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Suceava și anume, organizarea unor întâlniri de lucru cu bibliotecarii din județ. Gazde au fost bibliotecile comunale din Adinecua, Frasin și Vicovu de Jos.

Programul a cuprins dezbateri — pe teme: Lupta dintre vechi și nou — lege obiectivă a dezvoltării societății noastre socialiste și Conferința Națională a P.C.R. din iulie 1972 despre natura, rolul și modalitatea de rezolvare a contradicțiilor în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate — și o masă-rotundă pe tema: Rolul bibliotecii comunale în activitatea cabinetelor de științe sociale. Programul a mai cuprins întâlniri cu reprezentanți ai Editurii politice la care au participat, alături de bibliotecarii comunali, propagandiști de la învățământul politic de partid și U.T.C., cadre didactice care predau științele sociale și alții.

Ianoș HORVATH
Comitetul județean de cultură și educație socialistă
Suceava

UN PUNCT DE ÎMPRUMUT ÎN PENITENȚIARUL DIN LOCALITATE

ca deschis la 1 septembrie 1972 Biblioteca municipală din Cluj. La cererea resortului politico-educativ din penitenciar, biblioteca acestuia este îmbogățită semestrial cu un lot apreciabil de cărți, date pe bază de borderou, din cele mai felurite domenii de cunoaștere. Sînt astfel solicitate cărți de popularizare a cunoștințelor științifice, lucrări privind comportamentul în familie și societate, cărți de etică, de educație, patriotică, literatură istorică, opere beletristice valoroase, de la povești și povestiri ușoare pînă la lucrări ale clasicii literaturii române și universale, ale scriitorilor contemporani români și străini. Cartea social-politică necesară este achiziționată direct de biblioteca penitenciarului. Pentru seturile de cărți împrumutate de bibliotecă publică s-a ajuns la un indice de circulație de 5,5. Loturile de cărți sînt alcătuite și nîndu-se seama de dorințele cititorilor și de necesitățile activității de reeducare a deținuților.

Biblioteca furnizează cadrelor de educatori din penitenciar texte de montaj literare ori de seri de poezie, pentru ca, în cadrul clubului existent în penitenciar, să poată fi organizate manifestări de o ținută artistică și etică deosebită. Colaborarea dintre resortul politico-educativ din penitenciarul clujean și biblioteca municipală s-a transformat astfel într-un puternic factor educativ, biblioteca publică manifestîndu-se astfel și pe această cale, tendința de a pătrunde în toate mediile în care prezența cărții poate contribui la însănătoșirea conștiinței umane.

PERIODICE ȘI DISCURSURI ÎMPRUMUTATE LA DOMICILIU

Întă un nou serviciu introdus de Biblioteca municipală „V. A. Urechia” din Galați. Au fost puse la dispoziția cititorilor — prin secția de împrumut pentru adulți — reviste românești și străine, la care s-au contractat mai multe abonamente tocmai în vederea acoperirii unor cereri simultane și de mai lungă durată, ca și discursuri de muzică simfonică, ușoră și

populară, discursuri pentru învățarea limbilor străine, achiziționate în mai multe exemplare. Se observă o cerere accentuată pentru periodicele social-politice, necesare la diferite forme de învățămînt de partid sau la cursurile de perfecționare. Pentru aceste materiale, împrumutul se efectuează prin aceleași procedee și pe aceeași perioadă ca și pentru cărți. Acest serviciu funcționează din februarie 1972 pentru periodice și din noiembrie 1972 pentru discursuri, obținînd în scurt timp rezultate notabile: în decurs de un an și jumătate au fost împrumutate aproape 5 000 de periodice, iar în decurs de 9 luni — aproape 600 de discursuri.

EXPOZIȚIE DE EX LIBRIS-URI LA MIERCUREA-CIUC

Acțiunea de valorificare bibliologică și artistică a ex libris-ului — ca semn de proprietate asupra cărții și ca lucrare independentă de mini-grafică — înregistreează, prin expoziția deschisă la Miercurea-Ciuc, sub egida Bibliotecii orașenești și a muzeului local, primul pas către atragerea spre aceste elevate preocupări și a bibliotecilor publice mai mici, dar păstrătoare de mari valori ale trecutului. Catalogul editat cu acest prilej — în excelente condiții grafice — prezintă operele a aproape 200 de graficieni din țară și de peste hotare, însoțite de cîteva frumoase reproduceri fotografice ale celor mai reprezentative ex libris-uri.

Catalogul este prefațat de către cunoscutul bibliofil și ex librist din Cluj, Dionisie Gabor, bibliograf la BCU-Cluj. Am vrea ca inițiativa pasionaților de carte și ex librist de la Miercurea-Ciuc să constituie un îndemn pentru toate bibliotecile din țară în cultivarea preocupărilor — la noi cu mare tradiție — de înnoțire și folosire bibliologică a mărcilor de proprietate de carte.

Corneliu DIMA-DRĂGAN

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN SIGHETU-MĂRMAȚIEI

a organizat pentru iubitorii cărții o expoziție în cadrul căreia au fost adunate laolaltă cărțile rare existente în bibliotecile maramureșene și lucrări actuale de certă valoare estetică. Printre ele menționăm: Mineiu slavon datat din 1641 și Tetraevangheliarul din 1691 (manuscrise). Cazanlia lui Varlaam (Iași, 1643) și Cheia înțeleșului (București, 1678), Dosoftei. Viața și petrecerea sfinților, tipărită la Iași în 1582 și prezentată aici într-un exemplar cu o frumoasă legătură din secolul trecut, Biblia (de la București) a lui Șerban Cantacuzino (București, 1688), Chiriacodromionul de la Bălgrad din 1699 cu o legătură originală din secolul al XVII-lea etc. De asemenea, cărțile rare privind Maramureșul, dintre care amintim: diplome maramureșene din secolele XIV și XV, adunate și comentate prin Ioan Mihalyi de Apșa, doctor în drepturi, procurator al comitatului, Maramures-Sziget, 1900; Analele Asociației pentru Cultura Poporului Român din Maramureș, 1860—1905, editate prin comitetul asociației și apărute la Gherla în 1960. Cărți cu dedicații autografe semnate de personalități de prestigiu ale culturii naționale ca: M. Kogălniceanu, G. Călinescu, I. Minulescu, C. C. Giurescu, Traian Bîlțu Dăncuș, Mircea Eliade, Ion Sugariu ș.a. au trezit interesul față de creația spirituală românească.

Un compartiment al expoziției a fost rezervat celor mai frumoase cărți apărute în anul 1972 — premiate la cel de-al 3-lea Salon național al cărții.

Vizitatorii expoziției au avut la dispoziție și un catalog, cu adnotări, al cărților expuse.

Yvonne LĂNYI
Biblioteca municipală din
Sighetu-Marmației

Organizarea sistemului de cataloage în bibliotecile municipale (II)

Elena SABADAC
Serviciul metodic din
Biblioteca Centrală de Stat

SISTEMUL DE CATALOAGE AL BIBLIOTECILOR MUNICIPALE

După ce, în prima parte a articolului, am examinat modul în care, în bibliotecile municipale s-a realizat ideea de sistem în conturarea cataloagelor și am analizat principalele caracteristici ale cataloagelor alfabetice existente în cinci biblioteci municipale (Arad, Constanța, Galați, Ploiești și Timișoara), în cele ce urmează vom studia modul de organizare și eficiența cataloagelor sistematice.

La buna organizare a unui catalog sistematic concură trei factori: 1) sistemul de clasificare; 2) indexarea corectă și unitară a publicațiilor; 3) organizarea și prezentarea exterioară a catalogului.

Sistemul de clasificare utilizat în bibliotecile noastre publice este cel zecimal. Dar, în timp ce clasificarea publicațiilor în bibliotecile din țară se face după tabelele românești editate în 1959, în fișele tipărite furnizate de Biblioteca Centrală de Stat sunt utilizați indici din tabelele internaționale actuale de clasificare zecimală, indici care nu corespund întotdeauna cu cei înscrși în tabelele românești. Acest lucru produce neajunsuri în organiza-

rea cataloagelor sistematice din bibliotecile publice*).

Bibliotecile publice nu au posibilitatea unificării acestor indici deoarece — nedispunând de tabelele internaționale — nu cunosc semnificația exactă a cifrelor înscrise în fișa tipărită. Constituirea unui sistem de semnulare a indicilor noi și a indicilor anulați nu ar rezolva decât în parte neajunsurile create, deoarece cauza principală care a generat actuala situație persistă și în momentul de față: unicul manual de clasificare existent în majoritatea bibliotecilor publice este aceeași ediție românească din anul 1959.

Apariția unui manual de clasificare zecimală universală în limba română — doleanță veche a bibliotecarilor —, dat fiind faptul că ediția românească din anul 1959 este în prezent depășită de evoluția clasificării zecimale pe plan internațional, ar fi, după părerea noastră, singura bază eficientă pentru clarificarea structurii catalogului sistematic.

* Să exemplificăm acest fapt. Aceeași noțiune apare clasificată în cataloage în mai multe locuri, în funcție de tabelele folosite, de-a lungul timpului, pe plan local și de fișa tipărită:

Noțiune	Indici din tabelele românești	Indici din tabelele C.Z.U.
Cultura	001	008
Bibliotecă pentru copii	027t	027.625
Sisteme filologice	1 A/Z	14(.) A/Z
Politica (diverse aspecte)	32 (...) - ...	32(...)...
ONU	327 ONU	341.123
Problema colonială	327.2	325.3
Situația economică	33(.) - ...	337(.) . 338(.)
Agricultura (economie)	333	333.5
Standarde	338.04	389.6
Metrologie	338.05	389.1
Organizarea întreprinderilor	383.06	658
Contabilitate	338.07	657
Comert	338.T8/9	380
Justiție	342.9	347.97/ 99
Medicină legală	343.61	340.6
Procedură civilă	347.9	347.91/95
Antropologie	5A	572
Cinematografie	778	778.5
Opere complete și opere alese (beletristică)	8... - 0	8... - 821, 8... - 822
Istorie	9	93/99
Etnografie	902.7	39

- datorită anulării sau revizuirii unor Indici C.Z.U.:

Noțiune	Indice C.Z.U. anulat sau revizuit	Indice C.Z.U. nou
Psihologie	15	159.9
Politica	32(.)	32 (complet restructurat)
Clase sociale	321.9	323.3
Finanțe	332	336.7
Învățământ	37	37 (complet restructurat)
Filologie, Lingvistică	4	80
Aeronautică	629.13	629.7
Calculatoare	681.14	681.3
Silvicultură	634.9	634.0
Literatură (în general)	8	82

*Indexarea corectă și unitară a publicațiilor prelucrate pe plan local constituie o altă problemă nerezolvată a cataloagelor pe materii ale bibliotecilor municipale. Fluctuații destul de frecvente în stabilirea indicilor de clasificare pentru lucrări asemănătoare au dus la încadrări neuniforme, la împrăștierea fișelor în grupe diferite ale catalogului. Întîlnim, de asemenea, inconsecvențe în extinderea indicilor de clasificare, dezvoltarea indicelui principal nefiind urmărită în catalog pentru ca subiecte asemănătoare să primească indici asemănători**). Indicații auxiliari sînt și ei, de foarte multe ori, folosiți la întîmplare. În special întrebuintarea indicilor auxiliari de nume în cazul monografiilor sau al biografiilor este cu totul întîmplătoare în tot cuprinsul catalogului***).*

Toate aceste inconsecvențe și incorectitudini ar putea fi evitate în mare parte dacă bibliotecarii ar consulta în mod permanent catalogul sistematic atunci cînd clasifică publicațiile luînd de model și fișa tipărită cea mai nouă. A clasifica în același mod subiecte identice reprezintă cheia unității în indexare. Or, din modul în care sînt organizate cataloagele sistematice, din faptul că nu există niciieri cataloage sistematice de serviciu în chiar spațiul destinat prelucrării publicațiilor, ca în munca de indexare a noilor publicații sînt folosite numai tabelele, fără a fi consultat și catalogul pe materii pentru a depista în el lucrări asemănătoare deja clasificate, reiese clar că principiul indexării uniforme nu a fost pe deplin înțeles de majoritatea clasificatorilor din bibliotecile municipale.

Organizarea și prezentarea exterioară a catalogului sistematic este adesea improprie. O primă categorie de greșeli în intercalare provine din faptul că bibliotecarii nu privește indicii de clasificare destinați bibliotecilor mici ca pe niște variante restrinse ale indicilor de clasificare care se adresează marilor biblioteci; prin sublinierea paralelă atît a indicelui prescurtat cît și a corespîndentului acestuia mai dezvoltat, au fost create — în cataloagele oglîndind colecții dezvoltate de publicații — rubrici inutile, ce reprezintă dezvoltări ale unei scheme de catalog sistematic propriu unei colecții modeste de cărți.

De multe ori, în intercalarea fișelor în catalogul sistematic se urmărește dezvoltarea subiectului de la general la particular numai în limitele divizionarelor, pentru ca — în spatele acestora — materialul să fie așezat

alfabetic, organizare adesea ilocică****) în raport cu profilul noțiunii. Alteleori, în spatele unei singure fișe divizionare (de exemplu 51 *Matematici*, 301 *Sociologie*) sînt masate 200—300 de fișe, organizate numai după criteriul alfabetice, cînd o subdivizionare cu ajutorul unor indici auxiliari ar fi fost, desigur, absolut necesară.

Atunci cînd există, textul de pe fișele divizionare îmbracă adesea o formulare incorectă sau incompletă; se întîlnește tot atît de des și situația cînd fișa divizionară nu conține decît indicele de clasificare, fără explicația în cuvinte a acestuia, sau chiar divizionare albe, care nu poartă nici indice, nici text. Trimiterile — absolut obligatorii — către domenii înrudite nu sînt folosite pe fișele divizionare în nici una dintre bibliotecile cercetate.

În concluzie, credem că trebuie să se lucreze încă foarte mult pentru punerea la punct a acestui catalog, el fiind în bibliotecile municipale — în care s-a trecut la așezarea pe format a publicațiilor din depozitele închise, destinate servirii cititorilor în sala de lectură — singurul instrument de dezvăluire a conținutului publicațiilor și de sistematizare a cunoștințelor conținute în ele.

Ca măsuri imediate, recomandăm:

— dublarea sau — acolo unde nu există — alcătuirea indexului alfabetic de noțiuni al catalogului sistematic, index care să fie plasat în așa fel încît să poată fi consultat în orice moment de către clasificator;

— alcătuirea unui fișier de modele (așezate în ordinea alfabetică a noțiunilor pentru care au fost alese modelele), care să cuprindă indicii creați sau redactați pentru noțiuni neincluse în tabele, greu de depistat în manual sau puținți clasificate în mai multe feluri, precum și cazuri tipice de clasificări a căror rezolvare este valabilă pentru o întreagă categorie de publicații;

— alcătuirea unui caiet de lucru, în care clasificatorul să-și poată nota regulile de intercalare a fișelor în catalog, normele de extindere a indicilor valabile pentru biblioteca respectivă, criteriile de folosire a indicilor de pe fișa tipărită, în sfîrșit, toate problemele nerezolvate sau neclare ivite în munca de organizare a cataloagelor și care cer o imperioasă rezolvare; în acest caiet de lucru trebuie să figureze, de asemenea, o lucrare de o deosebită urgență — actuali-

***) De exemplu, am întîlnit în același catalog, pentru aceeași noțiune — elicopter — trei extinderi diferite de indice: 629.1, 629.13 și 629.134.5 (indicele corect în momentul de față — datorită anulării lui 629.13 — este 629.735.55).

****) Corect, lucrările ar trebui clasificate în principal la domeniul în care a activat persoana respectivă, indicele principal fiind urmat de indicele auxiliar de loc și de indicele auxiliar de nume, iar în secundar, la biografi — indice principal 92 —, urmat de numele persoanei.

*****) De exemplu, după divizionara 327

Politică internațională, fișele sînt împărțite în două grupe: 327(498) Politică internațională a R. S. Romînia și 327(.) Politică internațională a altor țări; în cadrul acestei ultime grupe, fișele sînt intercalate în ordinea alfabetică a numelui autorilor și nu în ordinea crescîndă a indicilor auxiliari de loc, cum ar fi fost corect. Această situație anormală poate fi întîlnită și în rubricile 3CP Partide comuniste și muncitorești, 3T Tineret, 32 Politică etc.

zarea catalogului sistematic (cărți și periodice), potrivit noilor indici C.Z.U., introduși de fișa tipărită pentru noțiunile indexate în mod diferit în tabelele românești de clasificare zecimală.

ACTUALIZAREA ȘI PERFECTIONAREA CATALOAGELOR

Cataloagele de bibliotecă sînt supuse unor schimbări permanente, reclamate fie de modificarea normelor de descriere sau de modificarea indicilor de clasificare, fie de acumulările cantitative de fișe — în raport cu îmbogățirea colecțiilor pe care le reflectă —, fie de diversificarea nevoilor de informare ale beneficiarilor bibliotecii. De aceea, perfecționarea și ținerrea la zi, actualizarea cataloagelor reprezintă un proces pe cit de complex, pe atît de necesar. Atunci cînd această activitate nu îmbracă un caracter permanent, inconsecvențele, greselile, lacunele și datele perimate, prin acumulări de-a lungul timpului, pot ataca însuși caracterul de instrument de informare al cataloagelor, făcîndu-le inutilizabile.

Actualizarea și perfecționarea cataloagelor pot fi obținute prin :

— intercalarea cu regularitate a fișelor publicațiilor nou intrate în bibliotecă, pentru a oferi cititorilor posibilitatea unei informări complete, în limitele colecțiilor bibliotecii respective ;

— verificarea în fiecare lună a cite unei porțiuni din catalog din toate punctele de vedere (redactarea descrierilor, a indicilor C.Z.U. și a cotelor, intercalarea fișelor, intercalarea și formularea textelor fișelor divizionare etc.) ; cu ocazia unei asemenea verificări generale, ies la iveală și rubricile inutile, aglomerările de prea multe fișe într-o singură rubrică, organizările defectuoase de rubrici etc. ;

— descongestionarea rubricilor devenite prea voluminoase datorită acumulărilor de fișe, prin intercalarea de noi fișe divizionare pentru silabe sau nume la catalogul alfabetic sau prin detalierea indicilor și înmulțirea fișelor divizionare la catalogul sistematic ;

— redistribuirea fișelor în cutii, atunci cînd, din cauza cantității prea mari de fișe, mînuirea devine anevoioasă ; înlocuirea fișelor uzate, refacerea indicatoarelor de pe cutii, confecționarea de noi fișe divizionare ;

— verificarea din punct de vedere ideologic, politic și științific a publicațiilor reflectate în cataloage, verificare înțeleasă ca un proces continuu, în care să fie antrenate și cadrele de conducere ale bibliotecii ; atunci cînd anumite publicații, al căror conținut s-a învechit, trebuie scoase din circulație, este recomandabil să se opereze în primul rînd asupra cataloagelor, deoarece o fișă scoasă din

catalog înseamnă — în cazul organizării publicațiilor în depozite închise după format — o carte scoasă din circulație.

POPULARIZAREA CATALOAGELOR ȘI INDRUMAREA CITITORILOR

Oricît de corect și de complet ar fi dezvoltate publicațiile în cataloagele unei biblioteci, în cazul depozitării lor după format ele vor rămîne inaccesibile cititorilor sălii de lectură dacă bibliotecarul nu va face cunoscute cititorilor regulile de consultare a cataloagelor, dacă nu-i va deprinde pe aceștia cu utilizarea lor, dacă cititorii nu vor ști ce și cum să caute în fiecare catalog.

Sistemul de recomandare a cataloagelor (atît prin serviciile de îndrumare, cit și prin propaganda vizuală) funcționează destul de bine în bibliotecile din Constanța și Ploiești, dar este inexistent în celelalte. Credem, de aceea, că este necesar să dăm unele recomandări asupra felului în care se organizează munca de îndrumare la cataloage.

Aceasta trebuie să aibă un caracter permanent și să fie încredințată unor bibliotecari bine pregătiți, cu o cultură multilaterală, buni cunoscători ai cataloagelor și celorlalte instrumente de informare de care dispune bibliotecă. Ei trebuie să știe să recomande cartea care răspunde cel mai bine necesităților de informare ale cititorului, să indice — atunci cînd cartea solicitată de cititor lipsește din bibliotecă — o altă carte sau să dea indicații în ce anume colecții din alte biblioteci poate fi găsită publicația solicitată.

Toate bibliotecile vizitate dispun de cadre care intrinsec calitățile enunțate mai sus ; munca trebuie însă organizată în așa fel încît acestea să poată face în mod permanent îndrumare în zona cataloagelor.

Propaganda vizuală poate juca un rol însemnat în popularizarea cataloagelor dacă este făcută cu abilitate, inventivitate și inteligență.

Un prim aspect pe care aceasta îl poate îmbrăca este *ghidul bibliotecii*, în care cititorul trebuie să găsească un capitol dedicat instrumentelor de informare de care dispune bibliotecă, cu o succintă prezentare a sistemului de cataloage și a modului de organizare și de folosire a fiecărui catalog în parte. Toate explicațiile vor fi exemplificate cu modele de fișe, scheme de organizare, fotografii, desene etc.

Un alt mijloc eficient de propagandă îl constituie *inscripțiile, afișele, panourile* : *inscripții* care să indice drumul spre sala cataloagelor și numele fiecărui catalog ; *afișe* care vor prezenta cititorului modul de consultare și schema de organizare a fiecărui catalog, textul alternînd cu desene și fotografii ; *panouri* care vor indica întreg sistemul de cataloage al bibliotecii, secțiile care posedă cataloage proprii, precum și celelalte instrumente de

informare existente în biblioteca respectivă sau în alte biblioteci din localitate.

Zilele deschise ale bibliotecii — acțiune menită să popularizeze biblioteca — pot constitui bune prilejuri pentru a prezenta cititorilor instrumentele de informare ale bibliotecii, realizând în acest fel un prim contact al cititorilor cu cataloagele.

CONCLUZII

Cercetarea sistemului de cataloage existent în bibliotecile municipale din Arad, Constanța, Galați, Ploiești și Timișoara ne-a permis să formulăm unele concluzii generale, valabile pentru majoritatea bibliotecilor din această categorie.

Cataloage există, ca „prezență fizică”, în toate aceste biblioteci. Înțelegând importanța unei organizări eficiente, unitare și complete a fiecărui catalog, ca și însemnătatea traducerii în fapt a ideii de sistem în conturarea lor, în scopul orientării rapide a cititorilor și a bibliotecarilor și pentru valorificarea maximă a colecțiilor, unele biblioteci municipale (din cele cercetate — Constanța, Galați, Ploiești) au depășit faza de simplă „prezență fizică” a cataloagelor și se preocupă intens — forțate fiind și de organizarea după format a fondurilor destinate sălii de lectură — de îmbunătățirea, perfecționarea și ridicarea eficienței lor.

Ideea integrării bibliotecii — cu o organizare științifică, modernă — în procesul de informare și documentare capătă temeiuri puternice în mentalitatea și planul de activitate al bibliotecarilor. În acest proces de informare și documentare, cataloagele bibliotecii joacă un rol de prim rang, de necontestat.

În lumina acestor considerente, propunem: — conturarea cu mai multă claritate a

funcțiilor și sarcinilor ce revin serviciului de prelucrare a publicațiilor;

— editarea pe plan central a unor seturi de fișe divizionare, necesare organizării cataloagelor alfabetic și sistematice;

— instituirea unui sistem de comunicare a tuturor modificărilor intervenite în clasificarea publicațiilor, sistem care să funcționeze permanent;

— apariția unei noi ediții românești de clasificare zecimală;

— redactarea pe plan central a unui ghid-model pentru folosirea cataloagelor și a unor recomandări privind organizarea acestora; multiplicarea unui set de diapozitive privind modul de folosire a cataloagelor;

— dezvoltarea unui abonament la fișa tipărită pînă la a reflecta întreaga producție editorială și — selectiv — o parte din cea extraeditorială.

Pe plan local, în afara recomandărilor conținute în cercetarea de față, bibliotecile vor trebui să urmărească:

— în ce măsură spațiul permite să fie organizate cataloage generale — alfabetic și sistematice — unice, alături de lectură cit și pentru secția de împrumut; — cât de eficient este fiecare din instrumentele de informare existente — cataloage speciale, fișiere tematice, liste bibliografice deschise, — și dacă sarcinile acestora nu pot fi preluate de cataloagele generale deja constituite;

— creșterea unor legături organice între diferite cataloage, precum și în interiorul aceluiași catalog, prin folosirea largă a fișelor informative și de trimitere; traducerea în fapt a ideii de „sistem de cataloage”;

— alcătuirea unui plan concret pentru prelucrarea fondurilor tradiționale, în vederea punerii lui la dispoziția cititorilor și a integrării lui în cataloagele generale ale bibliotecii.

BIBLIOGRAFIE

Andrian, Alex C. Indrumător pentru utilizarea clasificării zecimală universale (CZU). Buc., 1969. 96 p. (I.D.T.).

The classified catalogue. Basic principles and practices. Chicago, 1956. 130 p.

Corvătescu-Tofan, A. și Senciu, M. Starea cataloagelor din bibliotecile regionale. In: Revista bibliotecilor, 20, nr. 1, Ian. 1967, p. 22-26; nr. 2, feb. 1967, p. 74-77 și nr. 3, mar. 1967, p. 153-156.

Curcăneanu, Victoria. Stabilirea vedetelor de nume de autori — persoane fizice (I-V). In: Revista bibliotecilor, 24, nr. 6, iun. 1971, p. 344-348; nr. 7, iul. 1971, p. 419-422; nr. 8, aug. 1971, p. 479-483; nr. 9, sep. 1971, p. 547-551; nr. 10, oct. 1971, p. 600-603.

Dubuc, R. La classification décimale universelle. Manuel pratique d'utilisation. Paris, Gauthier-Villars, 1963. VIII+211 p.

Lőrincz, L. Sistemul de cataloage de bibliotecă — instrument de documentare. In: Studii și cercetări de documentare și bibliologie, nr. 2, 1966, p. 181-189.

Lupu, Ioan. Clasificarea zecimală în țara noastră și problemele ei actuale. In: Comunicări și referate de bibliologie. Buc., 1970, p. 80-88.

Oancea, Nicolae. Considerații asupra cataloagelor pe materii. In: Comunicări și referate de bibliologie. Buc., 1970, p. 71-80.

Penna, Carlos Victor. Catalogacion y clasificación de libros. Buenos Aires, 1964. 326 p.

Rally, Getta Elena. Catalogarea publicațiilor: In: Consultații de biblioteconomie. I. Completarea și organizarea colecțiilor de publicații. Buc., I.S.I.A.P., 1969, p. 67-124.

Rally, Getta Elena. Principii internaționale de catalogare. Formarea, stabilirea și importanța lor. In: Comunicări și referate de bibliologie Buc., 1970, p. 50-66.

Rally, Getta Elena. Stabilirea vedetelor în catalogul pe nume de autori și titluri de anonime. In: Revista bibliotecilor, 19, nr. 2, feb. 1966, p. 104-108.

Senciu, M. și Corvătescu-Tofan, A. Clasificarea zecimală și organizarea catalogului pe materii. In: Consultații de biblioteconomie. I. Completarea și organizarea colecțiilor de publicații. Buc., I.S.I.A.P., 1969, p. 125-200.

Tehnika raboti oblastnoj biblioteki. [Tehnica muncii în biblioteca regională]. Moskva, 1970, p. 82-112.

Verona, Renato. Catalogul sistematic și documentarea exhaustivă. In: Comunicări și referate de bibliologie. Buc., 1970, p. 67-70.

Prelucrând recent fondul de documente al succesiunii Văcăreștilor de la Biblioteca Academiei R. S. României, am descoperit între celelalte acte un catalog în limba greacă al cărților aflate în posesia lui Nicolae Văcărescu¹⁾, fiul lui Ienăchiță Văcărescu (fig. 1). Catalogul autograf înregistrează, printr-o descriere bibliografică extrem de sumară, 70 de titluri în 170 de volume (fig. 2).

Formația clasică a poetului transpare din predominanța operelor de literatură, istorie, geografie și filozofie antică. Semnalăm astfel, *Iliada și Odiseea* lui Homer în versiunea modernă a lui Gheorghios Rusiades, în 13 volume (Viena, 1817)²⁾, Tucidide, *Despre războiul Peloponesiac*, editat în 10 tomuri de Neofit Duca (Viena, 1805—1806)³⁾. *Geografia* lui Strabon apărută la Amsterdam într-o ediție bilingvă greco-latină⁴⁾, un volum din opera lui Platon împreună cu *Comentariile* lui Teofil Coridaleu la *Logica* lui Aristotel (Veneția, 1729)⁵⁾. Există în catalog și valoroase scrieri filologice, fundamentale instrumente de lucru pentru studiul limbii grecești și latine. Ele coboară, poate, din vechea colecție a poetului Ienăchiță Văcărescu sau mai de mult.

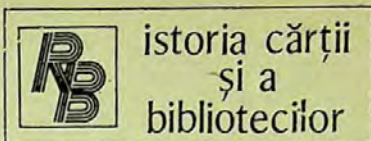
Ne referim, în primul rând, la *Marele lexicon* al lui Varinus sau *Tezaurul întregii limbi grecești* tipărit la Veneția în 1712 cu cheltuiala marelui voievod al culturii, Constantin Brîncoveanu. De altfel, această ediție Varinus este importantă și pentru frumoasa gravură cu care se deschide volumul și care reprezintă chipul cel mai cunoscut al domnitorului român.

Rarisim era, chiar și la începutul secolului al XIX-lea, *Lexiconul greco-latin* tipărit la Basileae în 1532, semnalat și în colecțiile medievale cele mai importante, precum a Cantacuzinilor, a domnitorului Constantin Brîncoveanu sau a Mavrocordaiilor.

Prezența celor două opere lexicografice no trimite evident la bogata activitate, pe această linie, a lui Ienăchiță Văcărescu, alcătuitor al unei gramatici, dar și a cinci dicționare rămase în manuscris: român-german, român-ture și ture-român (semnalat la Biblioteca Academiei) și vocabularul francez și grecesc, aflat la Biblioteca „V. A. Urechia” din Galați.

Semnificative sînt și cele două gramatici ale limbii italiene și franceze notate în catalog. Prima, alcătuită de Toma Dimitrie din Siatista, a apărut la Viena în 1810, iar a doua era cunoscută operă a domnitorului Țării Românești, Ioan Nicolae Constantin Caragea: *Învățătura exactă a gramaticii franceze* (Viena, 1808).

Tot de la Ienăchiță Văcărescu provine și *Istoria creșterii și descreșterii Imperiului Otoman* a lui Dimitrie Cantemir, în versiunea franceză din anul 1743, deoarece o folosise ca material documentar pentru lucrarea sa *Istoria a preaputernicilor împărați otomani*

Știri noi despre
biblioteca poetului

Nicolae VĂCĂRESCU

Mihai CARATAȘU

Fig. 1

publicată pentru întâia oară de Al. Papiu-Illarian în al său *Tezaur de documente*.

Catalogul mai cuprinde și alte cărți legate de istoria și bibliografia veche românească. Astfel, o *Învățătură creștină* tipărită la București în grecește, în anul 1768, în vremea domniei lui Alexandru Scarlat Ghica. *Cuvintările patriarhului Hrisant Notaras* al Ierusalimului imprimate la Veneția în anul 1743, dar închinată lui Grigore Ghica, domn al Țării Românești, și lui Constantin Mavrocordat, pe atunci domn al Moldovei, și *Visul sau moartea răposatei Maria Ghica* de Zaharia Mavrud, apărută la Viena în anul 1808.

Catalogul are anexată o listă cu nouă titluri de cărți franțuzești, cumpărate ulterior cu 551 plăști, printre care menționăm: *Dictionnaire des grands hommes*, în 2 vol., *Dictionnaire géographique*, 1 vol. La Fontaine, *Fables*, în 4 vol.

Evident, catalogul semnalat nu reprezintă decât o înregistrare parțială a bibliotecii Văcăreștilor, deoarece în Corespondența inedită aflată la Biblioteca Academiei am mai semnalat unele achiziții masive de cărți datorate lui Nicolae Văcărescu. Astfel, între 13 septembrie 1811 și 19 ianuarie 1812, Nicolae Văcărescu a cumpărat, împreună cu câteva giuvaeruri, și 5 Cărți franceze⁶⁾, iar la 1 aprilie 1817 a contractat un mare împrumut de 2029 groși pentru cumpărarea unui impresionant stoc de cărți⁷⁾.

Între cărțile cumpărate în 1817, se află, probabil, și o ediție din *Istoria Romană* a lui Dio Cassius, deoarece la 13 septembrie 1817 Nicolae Văcărescu tradusese în limba greacă modernă câteva fragmente din această lucrare referitoare la războaiele daco-romane din vremea împăratului Traian și la cucerirea Daciei de către romani⁸⁾.

Documentele care ne stau la dispoziție — în totalitate inedite — ne pot sluji și la o încercare de stabilire a citorva coordonate biografice ale posesorului acestei valoroase colecții de cărți, Nicolae Văcărescu.

Ca și fratele său, Alecu, Nicolae Văcărescu este necontenit frământat de datorii și împrumuturi, contractate în Țara Românească

sau la Brașov. Urmărit de creditorii, Nicolae Văcărescu este silit, la 15 august 1814, să ceară o păsuire de 4 luni din partea domnitorului Țării Românești, urmînd ca în acest interval să vîndă o moșie pentru a achita banii datorăți nenumăraților săi creditori⁹⁾.

Actele referitoare la datorii ne conduc și la stabilirea anului în care a murit Nicolae Văcărescu. Astfel, la 26 mai 1825, el se îndatora cu suma de 1 000 florini, pentru un termen de două luni, lăsînd amanet mai multe obiecte de îmbrăcăminte¹⁰⁾.

Datoria nu a putut fi achitată la termenul prescris, deoarece Nicolae Văcărescu a decedat în acest răstimp, dovadă că, peste o jumătate de an la 10 ianuarie, 1826, Alexandra (Luxița) Văcărescu, soția răposatului mare vornic Nicolae Văcărescu — după cum precizează documentul de mai sus — adevărate prin înscris cu martori că în termen de un an va plăti datoria contractată anterior, dînd zalog moșia Băneasa, de lângă București¹¹⁾. La acea dată, Alexandra Văcărescu se afla la Brașov, unde probabil a decedat Nicolae Văcărescu.

De altfel, Nicolae Văcărescu se afla refugiat la Brașov din vremea Răscoalei lui Tudor Vladimirescu. Într-o scrisoare datată 28 mai post 1821 (la Ploiești), fratele său Alecu comunică lui Nicolae Văcărescu, aflat la Brașov, că trimite lui „Constantin 250 groși pentru copii” urmînd ca ulterior să trimită și alți bani¹²⁾.

Din aceeași corespondență mai transpare, după 1860, o interesantă știre despre *biblioteca lui Nicolae Văcărescu*, aflată atunci la castelul de la Băneasa¹³⁾.

Înehețem încă sumarele noastre observații privitoare la biblioteca unui descendent de talent al familiei Văcăreștilor, cărțile din posesia lui fiind în curs de identificare bibliografică după care le vom publica într-un studiu detaliat.

Cînd întregul volum de documente ale familiei Văcăreștilor va vedea lumina tiparului, atunci viața și activitatea poetului Nicolae Văcărescu vor fi mai binecunoscute.

NOTE

1) Biblioteca Academiei R.S.R., *Documente grecești*, pachetul CMXXXI/136.

2) Cf. D. Ghinis, *Elliniki bibliografia*, vol. 1, p. 158.

3) Cf. D. Ghinis, *Elliniki bibliografia*, vol. 1, p. 57 și 69.

4) Cf. Brunet, *Manuel du libraire et de l'amateur de livres*, Paris, 18. vol. 4, p. 554.

5) Cf. E. Legrand, *Bibliographie hellénique*, le XVIII-e siècle, vol. 1, p. 2224.

6) Biblioteca Academiei R.S.R., *Documente grecești*, pachetul CMXXXI/130.

7) *Idem* nr. 204.

8) *Ibid.* nr. 205 și 151.

9) *Ibid.* nr. 8.

10) *Ibid.* nr. 28.

11) *Ibid.* nr. 32.

12) *Ibid.* nr. 171.

13) *Ibid.* nr. 111.

Cartea
muzicală
în
România

Viola da gamba tenor.
Pictură de Verkolje
(1650—1693).

Dragoș VILCEANU

Aulas și castaniete. După
o pictură de Epictet pe o
cupă (secolul V î.e.n.).

În anii socialismului, cartea muzicală a cunoscut în România o diversitate de titluri și tiraje impresionante. Editurile noastre, în special Editura muzicală, au publicat numeroase lucrări consacrate vieții compozitorilor, creației lor, dezbaterii unor probleme de istorie și teorie a muzicii sau esteticii muzicale.

În scopul îmbunătățirii propagandei cărții muzicale în bibliotecă, revista noastră propune spre consultare o bibliografie cu caracter selectiv din lucrările scrise la un nivel accesibil unui public larg. Bibliotecarii, servindu-se de sugestiile acestei bibliografii, pot să-și îndrume pe cei interesați spre cărți care să-și inițieze sau să-și ajute să pătrundă mai profund în intimitatea muzicii. Totodată, în cadrul seriilor de audiții muzicale, bibliotecarii au posibilitatea să organizeze expoziții de cărți dedicate muzicii și muzicienilor, să prezinte unele volume. Aceste acțiuni pot să fie închinată unui compozitor sau unui grup de compozitori, unei perioade din istoria muzicii, evoluției unui gen muzical, discutării tendințelor actuale ale muzicii etc.

Bibliografia cuprinde trei secțiuni.

În prima parte se includ lucrări cu caracter general (lucrări de teorie și istorie a muzicii, de estetică muzicală, dicționare).

În cea de-a doua secțiune sunt cuprinse opere cu subiect din domeniul muzical. În secțiunea amintite, volumele sunt grupate în ordinea alfabetică a numelor de autori.

Partea finală a bibliografiei stringe laolaltă autobiografii, biografii romanțate, monografii, scrisori. Titlurile sunt aranjate în ordinea alfabetică a numelor de compozitori. În fruntea acestei secțiuni se află inserate, în ordinea alfabetică a numelor de autori, lucrări care înfățișează într-un singur volum mai multe personalități din lumea muzicii.

A. LUCRĂRI CU CARACTER GENERAL

- Alexandrescu, R. Spicuri critice din trecut. Buc., Editura muzicală, 1970. 224 p.
- Baudelaire, Ch. Critică literară și muzicală. Jurnală intimă. Buc., E.L.U., 1968. XXXVI + 415 p.
- Bălan, G. Arta de a înțelege muzica. Buc., Editura muzicală, 1970. 288 p.
- Bălan, G. Muzica, artă greu de înțeles? Buc., Editura muzicală, 1963. 260 p.
- Bălan, G. Noi și clasicii sau De la muzică spre antmuzică? Buc., Editura tineretului, 1968. 360 p.
- Bălan, G. Sensurile muzicii. Compozitor, interpret, ascultător. Buc., Editura tineretului, 1965. 312 p.
- Bentoiu, P. Imagine și sens. Eseu asupra fenomenului muzical. Buc., Editura muzicală, 1971. 216 p.
- Brătin, J. Calendarul muzicii universale. Buc., Editura muzicală, 1966. 371 p.
- Brădățeanu, V. Întâlnire cu capodopera. Buc., Editura politică, 1973. 319 p.
- Brâncuș, P. Istoria muzicii românești. Compendiu. Buc., Editura muzicală, 1969. 247 p.
- Breazu, G. Pagini din istoria muzicii românești. Buc., Editura muzicală, 1966. 596 p.
- Brumaru, A. Romantismul în muzică. Vol. 1-2. Buc., Editura muzicală, 1962. Vol. 1. 268 p.; vol. 2. 232 p.
- Brumaru, A. Virstele Euterpei. Clasicismul. Buc., Editura muzicală, 1972. 200 p.
- Bughici, D. Formele muzicale. Liedul, rondoul, variațiunile, fuga. Precedate de un ABC al formelor muzicale. Buc., Editura muzicală, 1969. 224 p.
- Chailley, J. 40 000 ani de muzică. Buc., Editura muzicală, 1967. 283 p.

Ciomac, E. Pagini de cronică muzicală, 1915-1938. Buc., Editura muzicală, 1967. 384 p.

Clorlea, T. Cvartetele de Beethoven. Buc., Editura muzicală, 1968. 311 p.

Compozitori și muzicologi români. Mic lexicon. Buc., Editura muzicală, 1965. 388 p.

Cosma, O. L. Hronicul muzicii românești. Buc., Editura muzicală, 1973. 480 p.

Duhamel, G. Puterea muzicii. Buc., Editura muzicală, 1970. 155 p.

Dumitrescu, I. Muzica în Bucureștiul de ieri și de azi. Buc., Editura muzicală, 1959. 69 p.

Giuleanu, V. și Iușceanu, V. Tratat de teorie a muzicii. Vol. 1-2. Buc., Editura muzicală, 1962. Vol. I. 328 p.; vol. 2. 319 p.

Jora, M. Momente muzicale. Buc., Editura muzicală, 1968. 304 p.

Nicolescu, M. Sonata. Natura, originea și evoluția ei. Buc., Editura muzicală, 1962. 308 p.

Paceag, L. și Brâncuș, P. Noțiuni elementare de teoria muzicii. Buc., Editura de stat didactică și pedagogică, 1958. 216 p.

Popovici, D. Cîntec flamand. Buc., Editura muzicală, 1971. 132 p.

Popovici, D. Corespondențe spirituale. Buc., „Albatros”, 1973. 247 p.

Popovici, D. și Miereanu, C. Inceputurile muzicii culte românești. Buc., Editura tineretului, 1967. 207 p.

Sbârcea, G. Orașele muzicii. Buc., Editura muzicală, 1971. 223 p.

Sollertinski, I. I. Despre muzică și muzicieni. Buc., Editura muzicală, 1963. 348 p.

Stravinski, I. Poetica muzicală. Buc., Editura muzicală, 1967. 119 p.

Weinberg, I. Momente și figuri din trecutul muzicii românești. Buc., Editura muzicală, 1967. 240 p.

B. LITERATURĂ CU SUBIECT DIN DOMENIUL MUZICAL

- Ianopoulo, T. Note și anecdote. Buc., Editura muzicală, 1968. 168 p.
- Mann, Th. Doctor Faustus. Buc., Editura muzicală, 1970. 552 p.
- Mann, Th. Pămirile și măreția maestrilor. Buc., Editura muzicală, 1972. 264 p.
- Manu, E. Muzică și literatură. (Scrisori despre muzică). Buc., Editura muzicală, 1966. 280 p.
- Rolland, R. Călătorie în țara muzicii. Buc., Editura muzicală, 1964. XVI+304 p.
- Rolland, R. Jean Christophe. Vol. 1-3. Buc., Editura muzicală, 1973. 3 vol.
- Sbârcea, G. Muza veselă. Buc., Editura muzicală, 1972. 299 p.

C. AUTOBIOGRAFII, MONOGRAFII, BIOGRAFII ROMANȚATE, SCRISORI

- Bălan, T. Copilăria unor mari muzicieni. Buc., Editura muzicală, 1970. 316 p.
- Gordeeva, E. M. Grupul celor cinci. [Balakirev, Borodin, Musorgski, Rimski-Korsakov, Kiul]. Buc., Editura muzicală, 1962. 232 p.
- Hristea, I. Povestiri despre oameni și muzică. Buc., Editura tineretului, 1960. 274 p.
- Speranția, E. Medalioane muzicale. Buc., Editura muzicală, 1966. 335 p.
- ★
- Brachvogel, A. E. Tragedia unui geniu: Friedemann Bach. Buc., Editura muzicală, 1969. 336 p.
- Hubov, G. Johann Sebastian Bach. Buc., Editura muzicală, 1960. 287 p.
- Aișvang, A. Beethoven. Buc., Editura muzicală, 1961. 344 p.
- Beethoven, Ludwig von. Scrisori alese. Buc., Editura muzicală, 1973. 287 p.
- Benador, Ury. Beethoven omul. Buc., E.P.L., 1964. 448 p.

- Petzoldt, R. și Cross, E. Ludwig von Beethoven. Viața în imagini. Buc., Editura muzicală, 1963. 39 p.
- Pricope, E. Beethoven. Buc., Editura muzicală, 1958. 280 p.
- Prod'homme, J. G. Beethoven văzut de contemporani. Buc., Editura muzicală, 1970. 255 p.
- Rolland, R. Beethoven. Marile epoci creatoare. Buc., Editura muzicală, 1967. 184 p.
- Rolland, R. Goethe și Beethoven. Buc., Editura muzicală, 1963. 147 p.
- Rolland, R. Iubirile lui Beethoven. Buc., Editura muzicală, 1967. 76 p.
- Szabodcsi, B. Béla Bartók. Buc., Editura muzicală, 1962. 136 p.
- Pastura, F. Bellini. Buc., Editura muzicală, 1968. 432 p.
- Berlioz, H. Memorile lui Hector Berlioz cuprinzând călătoriile sale în Italia, Germania, Rusia și Anglia. Buc., Editura muzicală, 1964. 640 p.
- Nicolescu, M. Berlioz. Buc., Editura muzicală, 1964. 216 p.
- Rey, E. Viața sentimentală a lui Berlioz. Buc., Editura muzicală, 1967. 132 p.
- Drușkin, M. S. Johannes Brahms. Buc., Editura muzicală, 1961. 140 p.
- Paladi, M. Brahms. Buc., Editura muzicală, 1972. 163 p.
- Sbărcea, G. Tiberiu Brediceanu în slujba muzicii românești. Buc., Editura muzicală, 1967. 72 p.
- Morolanu, M. Anton Bruckner. Buc., Editura muzicală, 1972. 392 p.
- Key, Pierre V. R. și Zirato, B. Caruso. Buc., Editura muzicală, 1966. 240 p.
- Alsvang, A. P. I. Ceikovski. Buc., Editura muzicală, 1961. 648 p.
- Petzoldt, R. și Cross, E. P. I. Ceikovski. Viața în imagini. Buc., Editura muzicală, 1963. 84 p.
- Broszkiewicz, J. Chipul dragostei. [Biografia romanțată a lui Chopin]. Buc., Editura muzicală, 1971. 424 p.
- Vuillermoz, E. Viața sentimentală a lui Chopin. Buc., Editura muzicală, 1967. 108 p.
- Tomescu, V. Paul Constantinescu. Buc., Editura muzicală, 1967. 504 p.
- Parocescu, N. Compozitorul Gheorghe Cucu. Buc., Editura muzicală, 1967. 208 p.
- Alexandrescu, R. Claude Debussy. Buc., Editura muzicală, 1967. 216 p.
- Long, M. La pian cu Claude Debussy. Buc., Editura muzicală, 1968. 135 p.
- Volleanu, N. A. G. Dima. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 207 p.
- Sbărcea, G. Clocirila fără moarte. Grigoraș Dinicu și Bucureștii lăutarilor de altădată. Buc., Editura muzicală, 1970. 216 p.
- Rădulescu, N. Sabin V. Drăgol. Buc., Editura muzicală, 1971. 248 p.
- Alexandrescu, R. Paul Dukas. Buc., Editura muzicală, 1971. 132 p.
- Bălan, G. George Enescu. Buc., Editura muzicală, 1963. 240 p.
- Ciomac, E. Enescu. Buc., Editura muzicală, 1968. 220 p.
- Cimpeanu, P. Jurjac. Enescu copil. Buc., Editura tineretului, 1961. 351 p.
- Hristea, I. Povestiri despre George Enescu. Buc., Editura tineretului, 1963. 136 p.
- Alexandrescu, R. Gabriel Fauré. Buc., Editura muzicală, 1968. 168 p.
- Oană-Pop, R. Alexandru Flechtenmacher. Buc., Editura muzicală, 1964. 103 p.
- Georgescu, T. G. George Georgescu. Buc., Editura muzicală, 1971. 455 p.
- Passuth, L. Madrigal. Povestea vieții lui Carlo Gesualdo. Buc., Editura muzicală, 1970. 588 p.
- Popovici, D. Gesualdo di Venosa. Buc., Editura muzicală, 1969. 135 p.
- Hentova, S. M. Emil Ghielei. Buc., Editura muzicală, 1962. 191 p.
- Gieseking, W. Așa am devenit pianist. Buc., Editura muzicală, 1967. 144 p.
- Dolinescu, E. Edward Grieg. Buc., Editura muzicală, 1964. 156 p.
- Petzoldt, R. și Cross, E. Joseph Haydn. Viața în imagini. Buc., Editura muzicală, 1967. 104 p.
- Spiru, I. C. Haydn. Buc., Editura muzicală, 1959. 161 p.
- Weinberg, I. Haydn. Buc., Editura muzicală, 1964. 340 p.
- Nicolescu, M. Händel. Buc., Editura muzicală, 1963. 340 p.
- Petzoldt, R. și Cross, E. Georg Friedrich Händel. Viața în imagini. Buc., Editura muzicală, 1963. 96 p.
- Honegger, A. Sint compozitor. Buc., Editura muzicală, 1966. 128 p.
- Sbărcea, G. Mihail Jora. Buc., Editura muzicală, 1969. 236 p.
- Tomescu, V. Filip Lazăr. Buc., Editura muzicală, 1963. 184 p.
- Tănăsescu, D. Dinu Lipatti. Buc., Editura muzicală, 1962. 88 p.
- Tănăsescu, D. și Bărgăuanu, G. Dinu Lipatti. Buc., Editura muzicală, 1971. 224 p.
- Bălan, Th. Franz Liszt. Buc., Editura muzicală, 1963. 408 p.
- Eolland, R. Lully. Buc., Editura muzicală, 1967. 119 p.
- Bălan, G. Gustav Mahler sau cum exprimă muzica idei. Buc., Editura muzicală, 1964. 196 p.
- Pandi, M. Claudio Monteverdi. Buc., Editura muzicală, 1963. 160 p.
- Passuth, L. Muzicantul ducelui de Mantua. (Claudio Monteverdi). Buc., Editura muzicală, 1968. 543 p.
- Cristian, V. W. A. Mozart. Buc., Editura muzicală, 1958. 342 p.
- Gheciu, R. Mozart. Buc., Editura muzicală, 1970. 124 p.
- Mozart, W. A. Scrieri. Buc., Editura muzicală, 1968. 272 p.
- Mörke, E. Mozart în drum spre Praga. Buc., Editura muzicală, 1972. 95 p.
- Weinberg, I. Mozart. Buc., Editura muzicală, 1962. 263 p.
- Breazul, G. Gavriil Musicescu. Buc., Editura muzicală, 1962. 224 p.
- Popova, T. Musorgski. Buc., Editura muzicală, 1970. 154 p.
- Ianegic, I. Paganini. Buc., Editura muzicală, 1964. 284 p.
- Vinogradov, A. K. Defălmarea lui Paganini. Buc., Editura muzicală, 1972. 396 p.
- Ghiban, C. Cînta la Stupa o vioară. (Monografie a vieții și operii lui Ciprian Porumbescu). Buc., Editura militară, 1957. 359 p.
- Prokofiev, S. S. Autobiografie. Insemnări. Articole. Buc., Editura muzicală, 1962. 463 p.
- Alexandrescu, R. Maurice Ravel. Buc., Editura muzicală, 1964. 164 p.
- Delson, V. I. Sviatoslav Richter. Buc., Editura muzicală, 1962. 148 p.
- Sbărcea, G. Rossini sau triumful operii bufă. Buc., Editura muzicală, 1964. 251 p.
- Konen, V. D. Schubert. Buc., Editura muzicală, 1963. 232 p.
- Pitrou, R. Viața intimă a lui Schubert. Buc., Editura muzicală, 1968. 168 p.
- Ionescu, E. Schumann. Buc., Editura muzicală, 1962. 319 p.
- Mihailov, M. Scriabin. Buc., Editura muzicală, 1972. 152 p.

Szanto, G. Stradivari. Buc., Editura muzicală, 1970. 447 p.
 Petzoldt, R. și Cross, E. Richard Strauss. Buc., Editura muzicală, 1963. 112 p.
 Sbârcea, G. Johann Strauss și imperiul sferic al valsului. Buc., Editura muzicală, 1963. 268 p.
 Vlad, R. Stravinski. Buc., Editura muzicală, 1967. 272 p.
 Danilevici, L. Šostakoviči. Buc., Editura muzicală, 1960. 198 p.
 Sacchi, F. Toscanini. Buc., Editura muzicală, 1967. 284 p.
 Frost, A. Ion Vasilescu — Poet al melodiei. Buc., Editura muzicală, 1968. 235 p.
 D'Ambra, L. Viva Verdi. Buc., Editura muzicală, 1972. 196 p.
 Mavrodin, A. Verdi. Buc., Editura muzicală, 1970. 96 p.
 Werfel, F. Verdi. Romanul operei. Buc., Editura muzicală, 1964. 362 p.
 Cosma, V. Un maestru al muzicii corale: Ion Vidu. Buc., Editura muzicală, 1965. 256 p.
 Ianegic, I. Antonio Vivaldi. Buc., Editura muzicală, 1965. 268 p.
 Barthou, L. Viața de dragoste a lui Richard Wagner. Buc., Editura muzicală, 1969. 124 p.
 Bălan, G. Eu, Richard Wagner... Buc., Editura tineretului 1966. 264 p.
 Ciomac, E. Viața și opera lui Richard Wagner. Buc., Editura muzicală, 1967. 228 p.
 Drușkin, M. S. Richard Wagner. Buc., Editura muzicală, 1963. 125 p.
 Laux, K. Weber. Buc., Editura muzicală, 1968. 208 p.
 Schmidt, A. Alexandru Zirra. Viața în imagini. Buc., Editura muzicală, 1967. 94 p.

Bombarde și trompete.
 Ilustrație la Cronica lui
 Richenthal, supranumită
 „Manuscrisul de la Lenin-
 grad”, 1464.

„Fajara”, cimpoi și flaut
 slovace. Schiță de sgraf-
 fitto de pictorul Martin
 Benko.

Cu d-l HERMAN LIEBAERS, președinte al FIAB, despre BIBLIOTECILE ROMÂNÊȘTI ȘI TENDINȚE ACTUALE ÎN BIBLIOTECONOMIE

Ștefan GRUIA

D-l Herman LIEBAERS, președintele Federației Internaționale a Asociațiilor de Bibliotecari, directorul Bibliotecii Regale a Belgiei, a fost, în perioada 28 iulie—4 august a.c., oaspetele țării noastre, la invitația Ministerului Educației și Învățămîntului, în cadrul acordului cultural cu Belgia.

Programul său a cuprins întâlniri de lucru cu conducătorii unor mari instituții bibliotecare și de documentare, cu specialiști din diferite rețele de biblioteci; vizitarea unor biblioteci din București, Cluj și Iași, precum și unele obiective turistice. Cum afirma d-sa, timpul scurt nu i-a permis să studieze toate categoriile de biblioteci. De altfel, nici nu și-a propus să urmărească anumite probleme particulare, ci să realizeze o viziune de ansamblu asupra sistemului de biblioteci, asupra tendințelor sale de dezvoltare.

În ultima zi a șederii sale la București, d-l Herman Liebaers a avut o discuție cu Angela Popescu-Brădiceni, director al Bibliotecii Centrale de Stat, cu Mihai Șora, șeful Serviciului bibliotecii din Ministerul Educației și Învățămîntului, și cu semnatarul acestor rânduri, cu care prilej a împărtășit interlocutorilor săi câteva impresii cu privire la situația bibliotecilor din țara noastră pe fundalul tendințelor generale ce se manifestă în biblioteconomia mondială.

Cu încredințarea sa, reproducem sintetic câteva din problemele abordate.

Impresii despre bibliotecarii români...

Fără a fi avut ocazia să cunoască mai îndepărate foarte mulți bibliotecari din țara noastră, d-l H. Liebaers a fost plăcut impresionat de nivelul lor de informare profesională, cu privire la progresele biblioteconomiei mondiale. La Iași, de pildă, a avut prilejul să descopere în unul din ultimele numere ale *Repertoriului colectiv al cărților străine intrate în bibliotecile din Iași* semnarea unei foarte recente lucrări engleze de biblioteconomie.

O impresie tot atât de favorabilă i-au lăsat preocupările în domeniul sociologiei lecturii, existente în cadrul Bibliotecii centrale universitare din Cluj.

...Și despre bibliotecile românești

Remarca ce se impune la un prim contact este că bibliotecile sînt mai bune decît localurile în care sînt instalate. De bună seamă, în urmă cu 50 de ani, aceste localuri erau foarte moderne. Nu se poate spune nici azi că în cadrul lor nu se asigură servicii eficiente, dar prin faptul că ele nu sînt funcționale, atît circulația cărții, cît și accesul cititorilor, nu pot fi realizate potrivit exigențelor contemporane, ceea ce face ca serviciile să

fie și mai reduse, și mai costisitoare decât într-un local modern. Situația nu e proprie numai țării noastre, ci chiar și în țările cu un ritm intens în construcțiile de biblioteci, pot fi întâlnite biblioteci ce continuă să funcționeze în localuri vetuste, nefuncționale. Există însă în lume pilda unor biblioteci științifice, de specialitate, care primind un local nou și-au dublat sau chiar triplat în scurt timp volumul de activitate și aceasta nu pentru că oamenii de știință ce le frecventau ar fi fost impresionați de noutatea localurilor, ci datorită creșterii capacității bibliotecilor respective de a oferi servicii eficiente. Situația este cu atât mai valabilă în cazul bibliotecilor publice. Construirea unei biblioteci moderne poate fi apreciată tocmai de aceea drept foarte rentabilă. Desigur, într-o țară ce se industrializează într-un ritm atât de susținut ca România, altele sînt prioritățile în construcții, dar însuși acest proces intens de urbanizare și de industrializare implică și construirea unor biblioteci moderne, capabile să satisfacă cerințele tot mai pretențioase de lectură și de informare ale publicului.

O altă problemă ce rămîne deschisă în țara noastră — ca de altfel în foarte multe țări — este cea a unei mai raționale definirii a funcției de conservare a bibliotecilor. Se remarcă o accentuată tendință de supraaglomerare a depozitelor cu lucrări de altfel nu lipsite de interes dar cu o circulație lentă. De aici pericolul stocurilor de „fonduri moarte”. Soluția modernă este cea a creării unor biblioteci zonale cu funcții de depozit pentru conservarea fondurilor rar solicitate.

Tendințe pozitive în biblioteconomia românească

Serviciile bibliotecilor universitare i s-au părut oaspetelui belgian cu deosebire eficiente, cîștigînd mult prin centralizare.

Foarte interesante sînt și diferitele servicii centralizate și instrumentele colective de informare, realizate atît la nivelul sistemului de bibliotecă de învățămînt superior, cît și pe plan național. Se poate spune că în România cooperarea între diferite tipuri de biblioteci este pe cale bună și dă rezultate mulțumitoare.

De altfel, la ora actuală în lume există o tendință foarte accentuată de organizare a unor forme de cooperare, mergîndu-se pînă la integrarea nu numai la nivelul unor categorii de biblioteci, ci chiar la nivelul sistemelor. O pildă foarte elocventă este faptul că însuși British Museum, această instituție multiseculară, a renunțat la autonomia sa, acceptînd, în 1973, să fie integrată în acea organizație ce poartă numele de British Library (Biblioteca britanică). E un caz ce poate fi socotit cu adevărat revoluționar, marcînd o tendință de care nu toți bibliotecarii sînt conștienți, dar care se afirmă tot mai mult pe plan mondial, anume că serviciile adresate cititorilor sînt mai importante decât instituția în sine.

Opinii despre „Controlul bibliografic universal”

Apreciind tendințele meritorii de realizare în țara noastră a unui sistem centralizat de catalogare și bibliografie, d-l H. Liebaers remarcă faptul că e cu totul nerațional și nerentabil a consuma volume importante de timp și de activitate pentru efectuarea în paralel a unor lucrări similare în acest domeniu. La ora actuală, în întreaga biblioteconomie mondială aceasta este de fapt una din problemele cele mai acute. Sesiunea F.I.A.B. de la Grenoble din acest an are ca temă principală tocmai „Controlul bibliografic universal”.

Bibliografia internațională trebuie realizată pe baza contribuției fiecărei țări în ceea ce privește producția națională de carte. Nimeni nu e mai competent să catalogheze o carte decât însăși țara editoare. E absurd să se facă, de pildă, în Belgia catalogarea unei cărți apărute în România. A nu repeta anumite munci în diferite țări, și cu atât mai puțin în aceeași țară, este nu numai o chestiune de competență, ci și de economie, operația prelucrării fiind destul de costisitoare. (Uneori, cînd e vorba de cărți ieftine, în tiraje mari, ea ajunge chiar să echivaleze sau să depășească însuși prețul cărții.) Dar dacă la prima vedere aceasta este o problemă de economie și de tehnică, dictată, printre altele, de introducerea computerelor care presupun metode unitare de prelucrare, esența problemei este însă alta: rapiditatea informării și dominarea fluxului informațional. Încă de la începutul secolului, problema-cheie a științei bibliotecare a fost catalogarea, privită însă prin prisma bibliotecarului. Azi punctul de greutate s-a schimbat și în centrul preocupărilor stă beneficiarul bibliotecii, serviciile ce i se acordă.

Bibliotecile în contextul revoluției informaționale

Dificultățile întîmpinate de bibliotecile din R. S. România de a se adapta la ritmul actual al fluxului informațional sînt identice cu cele întîmpinate, la alte nivele, de bibliotecile din țările Europei occidentale. De altfel, aproape singurele care au reușit să rezolve aceste probleme sînt marile biblioteci din Statele Unite și aceasta pentru că au pornit de pe o altă bază, nefăcînd de la început distincție între sarcinile bibliotecilor și cele ale documentării. Pentru d-l H. Liebaers, discuția relativă la bibliotecă și la documentare, la primatul uneia sau celeilalte, apare fără obiect. Este cert că nici un serviciu de documentare nu poate trăi fără cărți, că bibliotecile înseși desfășoară activitate de informare și că, oricum, profită de serviciile diferitelor centre de documentare. Chiar și în biblioteca pe care o conduce funcționează un centru de

documentare dotat cu ordinator. Problema tinde de altfel să-și dobândească soluționarea pe plan mondial. Cu prilejul creării U.N.I.S.I.S.T., F.I.A.B. și F.I.D. au formulat, cum se știe, o declarație comună în care a fost afirmată necesitatea ca cele două instituții ce intermediază informarea să-și dobândească locul cuvenit în acest organism.

Biblioteca și librăria în acțiunea de promovare a cărții

Ca președinte al Comitetului de sprijin al Anului internațional al cărții, urmărind îndepărate rezultatele acestuia, dl Herman Liebaers a avut ocazia să-și întărească o mai veche convingere, anume că locul bibliotecilor în promovarea cărții este extrem de important, în orice caz cu mult mai important decât se simt îndreptățite să creadă diferitele foruri ce se ocupă de editarea și difuzarea cărții.

Se vorbește în țările occidentale despre o anume concurență ce ar exista între bibliotecă și librărie. O asemenea stare de fapt este însă cu totul nejustificată. Din păcate nu s-au făcut pînă acum studii statistice, dar vor trebui făcute, pentru a demonstra că bibliotecile reprezintă și o mare forță economică. Oricum, este cert că, într-un important număr de țări, între 30 și 50 la sută din producția editorială este achiziționată de bibliotecă, în Anglia ajungându-se chiar, în privința cărții pentru copii, la un procentaj de aproape 80 la sută. Dar acest aspect cantitativ, important din punct de vedere economic pentru comerțul de carte, nu este esențial. Esențial este faptul că biblioteca se numără printre principalii factori ce contribuie la formarea publicului librărilor. La fel de neîntemeiat este și a se vorbi de o concurență în sens invers, a librăriei față de bibliotecă. Ca și bibliotecile, librăriile au un rol bine determinat în cultivarea gustului pentru lectură, în formarea publicului cititor. Dovadă, că acolo unde numărul librărilor este redus se înregistrează și o circulație redusă a cărții în bibliotecă.

Pentru promovarea cărții ca cel mai important instrument de cunoaștere, de transmitere a informațiilor, de stimulare a gândirii, bibliotecile și librăriile trebuie să se întărească într-o acțiune convergentă. Concurența va trebui să facă loc și în acest domeniu cooperării, iar câștigul va fi deopotrivă pentru librării și pentru bibliotecari, dar mai ales va fi pentru beneficiar, pentru cititor.

Fig. 1. (avers)

Anul 1973 marchează împlinirea a cinci secole de la nașterea astronomului și savantului cu renume mondial, Nicolaus Copernicus, și de la apariția primei tipărituri pe teritoriul Poloniei. El a fost proclamat Anul științei poloneze în cadrul lui desfășurându-se, între 23 și 29 iulie, și cel de-al VIII-lea Congres internațional al bibliofililor, cu tema: „Cultivarea tradițiilor editoriale de către editurile contemporane”, organizat sub auspiciile Muzeului Przytkowski condus de dr. doc. Tadeusz Przytkowski, și ale Bibliotecii Naționale, cu sprijinul Ministerului Culturii și Artelor Frumoase.

Prezidată de Maxime Maître Denesle, vicepreședinte al Asociației internaționale de bibliofilie, această prestigioasă manifestare științifică a întrunit 110 delegați din 14 țări, reprezentanți ai societăților de bibliofilie, directori de bibliotecă, mari colecționari, editori, librari, gravori, tipografi, legători de cărți și oameni de cultură interesați în acest domeniu. Delegația țării noastre a fost constituită din dr. Corneliu Dima-Drăgan, secretar general al Societății române de bibliofilie, dr. med. Emil I. Bologa, vicepreședinte al acestei societăți, prof. Gh. Pirvulescu, din partea Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Dimbovița, și un grup de observatori.

Congresul a fost deschis în sala senatorilor din palatul Wawel, iar ședințele de lucru din zilele următoare s-au desfășurat în sălile Universității și la galeriile Krzysztofory din

AL VIII-LEA
 CONGRES
 INTERNAȚIONAL
 AL
 BIBLIOFILILOR

Polonia—iulie 1973

Fig. 1. (revers)

Cracovia precum și în sala de conferințe a Asociației autorilor și compozitorilor din Varșovia. Majoritatea comunicărilor programate la Congres au fost consacrate legăturilor de carte. Printre cele mai puțin numeroase care au tratat alte subiecte s-a înscris și aceea susținută de dr. C. Dima-Drăgan sub titlul: Difuzarea operelor lui Nicolaus Copernicus în vechile biblioteci românești.

În cele șapte zile ale Congresului a fost prevăzut și un mare număr de vizite la vechi instituții de cultură, la monumente istorice, la muzee de artă, pentru a se oferi participanților o cunoaștere mai aprofundată a valorilor seculare conservate între zidurile acestora. Astfel, au fost vizionate expoziții de manuscrise, cărți rare, ex libris și gravuri la palatul Wawel, la Biblioteca Czartorysky, la Biblioteca Universității din Cracovia, apoi la Biblioteca Mănăstirii Jasna Góra, la Biblioteca Națională în palatul Krasinski și la Muzeul de literatură „A. Mickiewicz” din Varșovia, precum și colecțiile din Muzeul Național și muzeele Przytkowski și Szolajski și din castelele Pieskowa Skala, Wilanow, (cu muzeul așifului), și Łazienki.

Organizatorii Congresului au oferit participanților un set de materiale cu valoare bibliofilică tipărite în tiraje limitate, pe hirtie specială cu filigran, în tipografia Muzeului Przytkowski, muzeu care le-a oferit și medalia comemorativă de bronz (fig. 1) cu efi-

Fig. 2

gia lui Nicolaus Copernicus pe avers și emblema pe revers.

Din partea Societății române de bibliofilie, delegații au oferit Congresului și bibliotecilor poloneze mai multe materiale printre care: o gravură omagială din lemn (XI) cu portretul lui Copernic (fig. 2), afișul lucrat în linotip (X3) închinat Congresului (fig. 3), cărți vechi, cataloage de cărți rare și câteva cărți noi în ediții bibliofile.

Cel de-al VIII-lea Congres internațional al bibliofililor a prilejuit oaspeților săi cunoaș-

terea îndeaproape a celor mai apreciable valori de cultură și artă ale Poloniei și a efortului pe care poporul polonez l-a depus pentru reconstruirea Varșoviei distruse în cel de-al doilea război mondial, pentru întregirea și conservarea tezaurului său cultural. Întâlnirile de lucru și discuțiile dintre bibliofili prezentați au dus la un valoros schimb de experiență, la cunoașterea reciprocă a preocupărilor lor, la crearea unor legături mai strînse în vederea unei fructuoase colaborări viitoare.

Livia BACĂRU

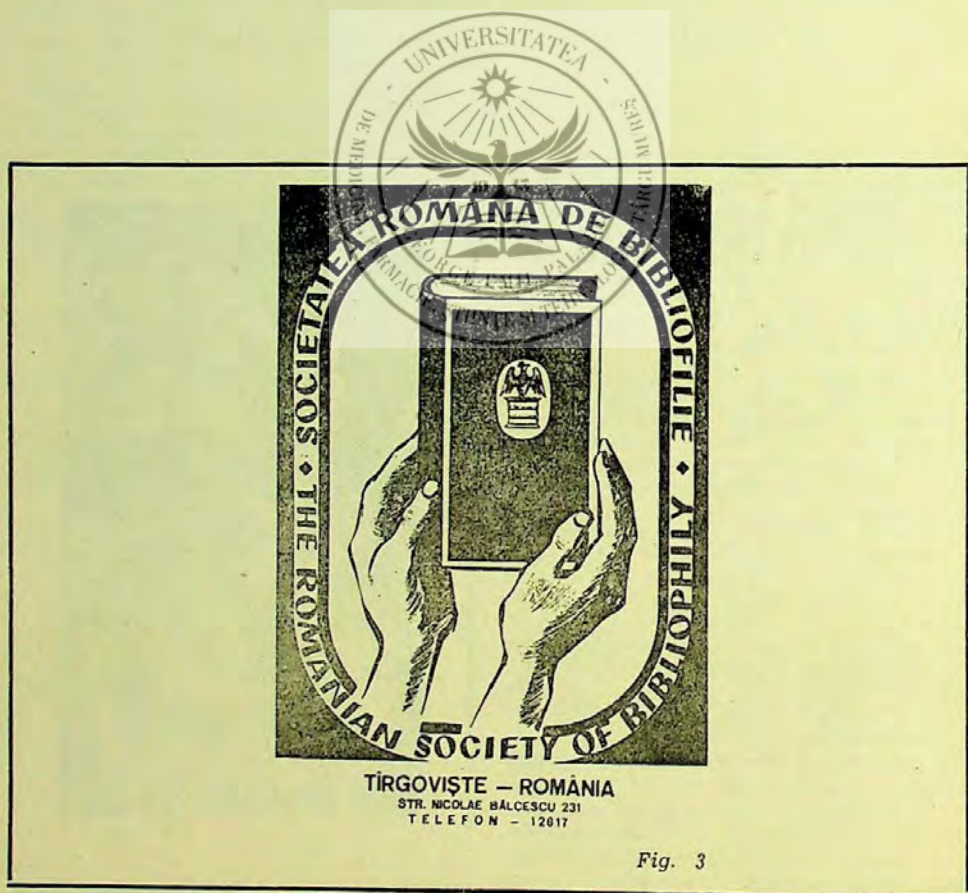

Fig. 3

DE PESTE HOTARE

Pe teritoriul de azi al R.S.S. Uzbece (U.R.S.S.)

...In 1917 funcționau în total numai 17 biblioteci, în ale căror colecții se găseau cărți rusești și în alte limbi. În rîndul populației uzbece numărul analfabților se ridica la 98 la sută. În anul 1940, după 23 de ani de viață nouă, sub regimul sovietelor, existau deja 1 792 de biblioteci publice (din care 1 295 în mediul rural), circa 2 000 de biblioteci școlare și pentru copii, precum și numeroase biblioteci speciale și tehnice (în insuțuții și întreprinderi). Prima bibliotecă științifică tehnică din Asia Mijlocie s-a înființat în 1937 în orașul Tașkent, capitala Uzbekistanului sovietic. Astăzi, în R.S.S. Uzbekă există în total peste 12 000 de biblioteci de toate categoriile, dintre care 5 300 sînt biblioteci publice, 5 250 biblioteci școlare și 995 biblioteci științifice și tehnice.

Colecția iconografică a Bibliotecii Regale din Copenhaga

...cuprinde în prezent un fond de peste 2 milioane de fotografii, din care circa 800 000 sînt portrete. Colecția conține, de asemenea, arhivele foto ale marilor cotidiane daneze *Aftenbladet* și *Dagens Nyheter*, ca și arhive ale unor fotografi particulari.

În orașul Rønne, cel mai important centru economic și cultural al insulei daneze Bornholm.

...a fost inaugurată, la 19 octombrie 1972, noua clădire a bibliotecii centrale. Biblioteca a fost construită pe o suprafață de circa 3 000 mp și este înconjurată de un frumos parc. Clădirea cuprinde, pe lângă o sală de lectură și obișnuitele încăperi ale diferitelor servicii ale bibliotecii, o sală de conferințe (cu o capacitate de 160 de locuri) și mai multe săli de studiu pentru diverse categorii de cititori. Holul de la intrare, dispus în mijlocul clădirii, este astfel amenajat încît să poată fi folosit și ca sală pentru reuniuni științifice (capacitate maximă: 300 de locuri).

O conferință internațională consacrată catalogării materialelor audio-vizuale

...va avea loc, între 30 octombrie și 2 noiembrie a.c., la Londra. În cursul acestei reuniuni științifice, organizată de către Comisia Internațională pentru catalogarea materialelor audio-vizuale din cadrul Consiliului Internațional al ci-

nematografiei și televiziunii (IFTTC), vor fi discutate probleme referitoare la planurile naționale pentru folosirea integrală a materialelor audio-vizuale în sistemul instructiv-educativ și comunicarea pe plan internațional a informației asupra mijloacelor audio-vizuale. (FID News Bulletin, 23, nr. 6, 15 iun 1973).

Tirgul internațional de carte ce va fi organizat la Belgrad între 29 octombrie și 4 noiembrie a.c.

...se înscrie ca unul din cele mai importante evenimente culturale și comerciale ale producției editorial-tipografice din Iugoslavia. Cu acest prilej, va fi expusă o colecție completă din producția editorială iugoslavă curentă, ca și o colecție a celor mai bune lucrări străine apărute în acest an. În plus, va fi expusă și o gamă largă de materiale documentare audio-vizuale. Printre cele mai notabile expoziții ce vor fi prezentate în cadrul Tirgului de la Belgrad sînt amintite: **Operele lui Miroslav Krleža**, o expoziție internațională de perioadă și o expoziție consacrată perioadelor iugoslave.

A 27-a reuniune de lucru a Comisiei FID/C3

...a avut loc la Neustadt (R.F. Germania) între 2 și 6 aprilie a.c. Cei 25 de participanți din Belgia, R.F. Germania, Franța, Olanda, Suedia și Ungaria au pus în discuție unele probleme legate de structura clasei 3 a clasificării zecimale universale; versiunea finală a reviziei grupei 33 **Economie**; propunerile de revizie pentru subgrupele 355/359 **Științe militare și apărare**; acordul de a nu se interveni cu schimbări în proiectele noulor grupe 303 **Metode în științe sociale** și 317 **Demografie**. Subcomitetul 32 **Politică**, lărgit cu noi membri, a recomandat întocmirea unui studiu privind necesitatea revizuirii fundamentale a grupei 32. (FID News Bulletin, 23, nr. 5, 15 mai 1973).

Ediția germană prescurtată a tabelelor CZU

...a apărut anul acesta într-o nouă patra versiune, revizuită complet, la Beuth-Vertrieb GmbH Berlin. **DK-Kurzausgabe** are la bază prima și a doua versiune completă a ediției germane, adusă la zi prin **Extensions and Corrections to the UDC** pînă la 30 iunie 1971. Prima parte a tabelelor conține 12 275 de indici; a doua parte — indicele alfabetic — înserează cu 18 000 de termeni

mai mult decît numărul indicilor. (FID News Bulletin, 23, nr. 5, 15 mai 1973).

Promotion du livre: Nouvelles de l'Unesco

...este noul periodic editat, din vara acestui an, de Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, în continuarea buletinului publicat cu ocazia Anului Internațional al cărții. (*Chronique de L'Unesco*, 19, nr. 4, apr 1973).

Inovații în învățarea lecturii în Anglia

...este titlul unui studiu publicat de Biroul Internațional de educație, sub semnătura profesorilor Hugh Philip și Judith Goyen, care sintetizează experiența acumulată de autorități și cadre didactice în decurs de peste 15 ani. Autorii examinează 13 din cele mai importante metode și tehnici de lectură, inclind pe scurt și caracteristicile specifice fiecăreia, insistind mai mult asupra uneia dintre ele — **Initial Teaching Alphabet** (Primul alfabet al învățării) — foarte populară în Marea Britanie. (*Courrier de l'Unesco*, 19, nr. 5, mai 1973).

Centrul interamerican pentru informare și documentare agricolă cu sediul la Turrialba (Costa Rica)

...a organizat, între 27 august și 21 septembrie 1973, primul seminar interamerican pe tema „Progrese în documentarea agricolă”. Scopul principal al seminarului a fost acela de a oferi directorilor de biblioteci și de centre de documentare agricolă din țările latino-americane informații la zi asupra tehnicilor moderne de documentare, ca și acela de a promova o participare mai activă a țărilor membre în sistemele internaționale AGRIS (Sistemul Internațional de informare pentru științele agricole și tehnologie agrară) și AGRINTER (Sistemul interamerican de informare pentru științe agricole).

La Facultatea de științe economice a Universității Naționale din Córdoba (Argentina) ...a avut loc, în luna noiembrie a anului trecut, a doua reuniune națională a bibliotecilor de științe economice și administrative. Reuniunea s-a desfășurat potrivit hotărîrii luate de către Consiliul bibliotecilor universitare naționale argentine (JUBIUNA) privind organizarea de reuniuni periodice ale bibliotecilor specializate, în scopul stabilirii unei rețele de informare pentru fiecare disciplină și al prevederii de lucrări și sisteme coordonate de care să beneficieze toate bibliotecile din regiune. (*Bibliographie. Documentation. Terminologie*, 13, nr. 3, mai 1973)

DIMITRIE CANTEMIR, scriitorul

Șerban CIOCULESCU

Istoric, orientalist, muzicolog, romancier, pamfletar, etnograf, cartograf, poliglot, om de lume și bărbat de stat, Dimitrie Cantemir este personalitatea cea mai complexă a societății noastre feudale de la originile ei și pînă în zorii veacului luminilor. Pe cît de fericită a fost alcătuirea intelectuală a fiului de răzeș din Siliștenii ținutului Fălciu, ridicat la treapta culturală supremă, pe atît de zbrucimată i-a fost existența, petrecută mai mult printre străini, ca ostatic sau surghiunit, de parte de Moldova sa, pe care a cunoscut-o mai bine ca oricare dintre contemporanii lui și a făcut-o cunoscută străinilor prin lucrarea sa fundamentală, *Descriptio Moldaviae* (1714), scrisă la cererea Academiei de științe din Berlin. Moldovean după amîndoi părinții săi, tînărul Dimitrie se deprinse a serie mai mult în limba latină, învățată temeinic la Școala Patriarhiei din Constantinopol, după metodele și programa Universității din Padova, prin care trecuse strălucitul său înaintaș și unchi prin alianță, stolnicul Constantin Cantacuzino. Latina lui se apropia mai mult de cea clasică decît de formele ei cursive și transparente, ale evului mediu și Renașterii. N-aș crede că aceste tipare savante, îndeosebi fraza ciceroniană ar fi trecut și în vorbirea lui curentă, dar ele s-au impus scrisului său în limba maternă și au izbutit să răspîndească judecata cam pripită a unui stil indigest, incalcit, confuz, mai ales în comparație cu graul popular al lui Ion Neculce, nepotul prin alianță al beizadelei și mai tîrziu sfetnicul de taină, musaiul domnitorului. Limba lui Dimitrie Cantemir este aceea a poporului, îmbogățită însă cu înalta cultură umanistică, diluată cu un foarte mare număr de neologisme de obîrșie greacă și latină și turnată în tiparele sintaxei latine, cu predicatul la sfîrșitul propoziției. Nici un scriitor român din trecut n-a stăpînit ca dînsul un instrument lingvistic atît de complex și de savant, nici plăcerea evidentă de a-și desfășura în voce erudiția și puterea de judecată, dobîndite prin neconținut studiu. Din cele trei scrieri ale sale în limba noastră, numai *Divanul sau gilceava înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu trupul* a fost tipărită în timpul vieții lui: la Iași, în 1698, la vîrsta de 25 de ani. E o lucrare bilingvă, cu textul român cules pe coloana din stînga, iar cel grecesc în dreapta. Se pare că acesta din urmă ar fi o versiune ulterioară celei românești și că dascălul său, Ieremia Cacavela, n-ar fi rămas străin de redactarea lui. Oricum ar fi, trebuie subliniat faptul că această operă de etică, cea dintîi originală de acest fel, tipărită la noi, a cunoscut o largă răspîndire în lumea Răsăritului apropiat, unde s-au găsit cîteva copii, cartea fiind una dintre cele mai rare și mai căutate. Pentru întîia oară își ridică glasul, în controversă cu Înțeleptul creștin, Lumea laică, slăvind bucuriile vieții și ridicînd îndoiele asupra celei viitoare. Înțeleptului, înverșunat să coboare și să umi-

lească pe om, Lumea îi dă o replică viguroasă, prin care scoate la lumină vrednicia creatoare a acestuia :

„O, nepriceputule și în toate ticăiurile !
Îa-ți în minte și-ți pune în socoteală tăria și virtutea, mărirea și puterea iubitorilor miei fii, cari cu mine slujindu-să, cu de aceste nepretăluite cununi i-am încununat și cu înfrumusețate corone i-am încoronat ; pre cari tu, cu a ta rea și proastă socotală, săraci și measeri îi socotești, slabi și neputincioși a fi îi numești. Au nu unii Africa, Asia și Evropa și, mai bine să dzic toată a pământului răundzală și acestor pomenite părți avuții au agonisit ? Au nu unii falca leului au despiciat ? Au nu alții marea cu lanțuțe de fier au legat ? Au nu alții munții șesuri au făcut ? Au nu unii apele din gurile lor au abătut, carile prea adincă adincime avind, la tréceera lor nice genunchiul omului să nu să ude li-au făcut și din mari mici, din adinci neadinci li-au premenit ? Au nu unii minunate și nepovestite cetăți au făcut și cu de zidii în-nălțime și grosime prea groasă și prea în-naltă li-au încunguriat și li-au întemeiat ? Au nu alții cetăți mari, țari, putérnice ca acestea în clipala ochiului li-au fărimat și simții cei în-nalți cu țarna temelii i-au amestecat ? Și ce să mai laud și să le spuū minunele lor cătră un nepriceput ca tine ? Căci de aș și tăcea eu, macară iale singure ale lor preste minimi minunate fapte să arată, și prin ochiul și urechea a tot omul să poartă, precum și alte ale lor (a fiilor miei adecă) în multime nenumărate și nemăsurate puteri și bogății, carele, de nu le poși cu ochiul privi, duțe la cei vechi și la cei noi istorici, că de toate și toate deplin îți vor arăta cite minunate și stăvite au făcut și au desfăcut.“

Am transeris un paragraf întreg, conținând apologia lui *homo faber*, care transformă fața lumii cu lucrarea minilor lui. Este un fragment de mare elocință, în care se remarcă arta simetriilor căutate după legile retorice fără însă a înăbuși elanul simțirii și vigoarea demonstrației prin fapte, iar nu prin deducții logice.

Mai cunoscută este pagina în care Înțeleptul, exploatând vechea temă a nestatorniciei lucrurilor (*fortuna labilis*), se întreabă, într-o serie de tot atit de elocvente interogații, unde sînt marii bărbați din trecut, de la „Chiros și Crisros“ (Cyrus și Cresus) la „moșii, strămoșii noștri“. Dacă pînă la urmă Lumea se declară învinsă, ca într-un tratat de etică teologică, cititorul nu s-a putut plînge că a fost frustrat de punctul de vedere al gândirii laice, în centrul căreia se afirmă forța creatoare a omului.

Pentru că Dimitrie Cantemir a fost și filozof și logician, ne putem întreba dacă gîndirea lui, în ultimă instanță, a fost pesimistă sau optimistă. La lumina existenței sale atît de frămîntate, străbătută de primejdii, pîndită de necruțătoarea politică brincovenească într-o

stare echivalentă cu aceea a unei detențiuni permanente și numai de aparentă libertate, s-ar putea crede că un mare învățat și un intelectual de talia lui nu putea fi decît pesimist. Eroare ! Chiar în opera sa secretă, nedestinată publicității decît după moartea lui, în *Istoria ieroglică* (1705), virulentul „bestiar“ în care moldovenii figurează ca patru-pede, iar muntenii ca păsări, Cantemir nu pregetă să-și exprime, cînd și cînd, în mod expres, optimismul său. Dureroasa experiență a vieții l-a învățat că banul învîrte roata lumii, că dușmănia unită cu fățărnicia înșală de regulă pe cei de bună-credință, că este greu, în această lume de aprigi competiții, să te încrezi în cineva, dar cu toate acestea a cunoscut și prețul prieteniei, căreia i-a făcut un strălucit elogiu, în scrisoarea trimisă ambasadorului Franței la Constantinopol („Vechiului și neclătitului prietin, Cucoșului Evropăsc Inorogul de crivăț sănătate dzice“, prin alte cuvinte, vechiului și statornicului prieten, francezului, inorogul din spre miazănoapte urează sănătate, IX).

Poetul ocazional a reluat tema lui Miron Costin din *Viața lumii* și chiar primele două versuri, într-o dezvoltare proprie :

„A lumii cînt cu jale cumplită viață,
Cum să trece și să rupe, ca cum am fi
o ată.
Tîm și bîrîn, împăratul și săracul,
Părintele și fiul, rude ș-alalt statul,
În dzi ce nu gîndește, moartea îl inghite,
Vîilor țamași otrăvite dă cușite.
Țarna țărînd, țarna țaranul astrucă,
Lîbînda dreptatea, în ce-l află-l giudecă,
Unii fericit și dzic într-a sa viață,
După moarte să cunoaște c-au fost sloi de
gheață.“

Cu toată întinderea viziunii negre a lumii contemporane, în care tirania cruntă a semilunei apărea istoricului agravată de metodele perfide ale politici brincovenești, Dimitrie Cantemir a înțeles mai bine ca oricare dintre conaționali săi supremația spiritului și destinul mareț al interpretului vremii sale. O paranteză este cu totul edificatoare :

„(căci istoricul adevărat — adecă carile istoria adevărată precum s-au avut istorisște lauda impreună cu făcătorul împărtășește, căci cela au ostenit lucrul a săvîrși, iară acesta au nevoit în vécii a să pomeni. Și încă mai mult pre scriitorii decît pre făcătorii minunelor fericit și lăudați a numi voi îndrăzni. Căci după armele și faptele iroilor, condéiele istoricilor, de nu s-ar fi pre alb clădit, încă de demult și lauda numelui lor deodată cu oasele țarna o ar fi acoperit. Și așé, acéiau au fost a lucrurilor făcători, impreună și muritori, iară cęstea numelui au fost inoitóri și în vécii stătători)“

Aș vrea să se pună, pe un panou înalt, în expoziția închinată lui Dimitrie Cantemir, cu

acest prilej al tricentenarului nașterii lui, această paranteză din *Istoria ieroglifică* (I, p. 91, ediția din 1963), iar pe altul, slăvirea, dintr-o altă elocventă paranteză, a iubitorilor de țară :

(„că toată slava și lauda numelui cea mai de frunte ieste, cînd cineva cu ostentivele carile pentru moșia sa sudorile s-au vărsat și pentru neamul său toate primejdiile în samă n-au băgat“, *ibid.*, pag. 61).

A treia lucrare a lui Dimitrie Cantemir, *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*, elaborată între anii 1717 și 1723, este poate aceea la care autorul a muncit mai mult și cu mai multă pasiune științifică și patriotism. Ea ar fi fost întâi redactată în limba latină, dar manuscrisul original s-ar fi pierdut. *Pre-doslovnia* ne-a rămas în ambele versiuni. Inițial frază, o splendidă perioadă, începe cu numele lui „*Tișeron, marele acela al romanilor Dimosthenus, a limbei latinești părinte, a ritoricai canon, a cuvîntului îndreptătoriu, a voroavii frumoasă neapotrivită pildă, și mai a tuturor științelor domn...*“, și după toate probabilitățile, a fost scrisă întâi în latinește, cu ușurința suverană de care dispunea autorul în acest idiom: „*Cicero, cunctis ille Romanorum Demosthenes, latinisatū parens, rhetorices canon, sermonis norma, eloquentiae inimitabile exemplar, ne omnium fere artium atque scientiarum façile princeps...*“ Testament științific al istoricului, care intrînsul și-a formulat metoda, *Hronicul* poate fi privit și ca manifestarea pleneră a unui temperament tumultuos, pasionat de adevăr și iubitor de țară, care s-a ridicat cu pathos și indignare împotriva defăimărilor de țeară lui Simion Dascălu și a militat pentru îndoită teză a originii noastre latine și a continuității poporului nostru pe teritoriul vechii Dacii. Ștafeta a fost preluată de Școala Ardeleană (Micu, Șincai, Maior, Budai-Deleanu), căreia *Hronicul*, ca și *Beschreibung der Moldau* (1771) le-a fost carte de căpătii.

Hronicul a fost scris în anii surghiunului din Rusia, cînd istoricul și-a elaborat majoritatea lucrărilor; el exprimă sufletul mare al patriotului, care a fost lăsat istoriografiei naționale marea misiune de a-i desăvîrși opera, întreruptă prin sfîrșitul său neașteptat și de a lămuri științei istorice universale formarea și dezvoltarea neamului nostru pe aceste meleaguri.

G. M. ZAMFIRESCU

DRAMATURG

Margareta FERARU

În dramaturgia română interbelică, locul creației lui G. M. Zamfirescu este marcat prin două imagini de sinteză: a observației realiste (*Domnișoara Nastasia, Stan, om sărac și păgubas, Idolul și Ion Anapoda, Cîntecul vieții*) și a esențializării expresioniste (*Sam, Adonis, parabola cu o haimana, o portocală și un vis, C. R. 8*).

Direcția realistă a teatrului său se structurează pe motivul central al aspirației spre valorile pure ale existenței — motiv de altfel comun întregii dramaturgii dintre cele două războaie mondiale, pe scenele căreia *Ciuma* (V. I. Popa) năzuia spre înălțimi, dar — în final — se prăbușea înfrîntă, *Steaua fără nume* (M. Sebastian) era mirajul de-o clipă al profesorului Miroiu, dar continua să strălucească departe, ca orice stea, ce „nu se abate niciodată din drumul ei“, iar *Jocul ielelor* rămînea veșnic intangibil, pentru Gelu Ruscanu ca și pentru toți ceilalți eroi ai lui Camil Petrescu, fervenți căuțători ai absolutului.

Din aceeași familie spirituală, Domnișoara Nastasia și-a concentrat întreaga forță sufletească, întreg sensul existenței — în dorința evadării din mediul mizer al periferiei, spre spațiul edenic al cartierului „Papa Nan“. Ratarea speranței echivalează cu distrugerea rațiunii de a fi, echivalează cu moartea. Gil, protagonistul din *Cîntecul vieții*, ultima piesă (neterminată) a lui G. M. Zamfirescu, pare o ipostază mai norocoasă a Nastasiei, care a reușit să evadeze spre simbolicul „Papa Nan“, pornind pe drumul realizării prin pictură, iar personajele umile ale piesei *Idolul și Ion Anapoda* își împlinesc — prin dragoste — aspirația spre fericire.

Atenția lui G. M. Zamfirescu se îndreaptă, în acest sector al creației sale dramatice, spre realizarea unor personaje viabile, complexe (de

predilecție de extracție modestă, unele avind tărâra sufletească și sentimentul demnității, proprii Domnișoarei Nastasia sau lui Gil, altele ascunzând, asemenea Frosei din *Idolul și Ion Anapoda*, asemenea lui Stan, „om sărac și păgubaș“, sub aparențe abrutizate, un suflet delicat) și spre crearea unei atmosfere autentice, mai ales a mediului de periferie al cărui descoperitor — din perspectiva omenescului tragic — a fost considerat (după anterioare valorificări din perspectivă comică).

Seriind entuziașt despre *Azul de noapte* al lui Maxim Gorki, G. M. Zamfirescu aprecia ceea ce a dorit să realizeze el însuși în teatrul său: „fondul uman al caracterelor și atmosfera de un verism covârșitor“, faptul că „acolo, la fund, în cuprinsul celor patru acte, fiecare individ își trăiește intens, integral, drama lui, trăind, în același timp, laolaltă cu ceilalți, o dramă colectivă“.

Revelarea resurselor de umanitate și integritate morală ale oamenilor de condiție umilă, viziunea unei mahalale a pasiunilor mistuitoare (Vulpașin), a dorințelor sfîșietoare de a evada, prin încercări desperate, cu finaluri de un tragism violent (Nastasia) — aruncă o lumină romantică spre teatrul lui G. M. Zamfirescu. Este interesant însă modul în care autorul însuși își interpretează această viziune, în 1938 (*Mărturii în contemporanitate*), din perspectiva realizărilor dramatice ulterioare, de tinută expresionistă. Pornind de la faptul că atât Vulpașin, cit și Nastasia nu reprezintă tipuri specifice ale periferiei bucureștene, ci trăiesc drama oarecum simbolică a năzuinței omului, indiferent de proveniența socială, spre frumos, el îi consideră „doi oameni independenți în timp și în loc; puteau fi plasați în orice altă atmosferă și în orice epocă“, stabilind, astfel, veriga de legătură cu următoarea etapă, de experiment, a dramaturgiei sale.

Drama aspirației spre puritate este reluată într-o formulă nouă în piesele de factură expresionistă. Sam, protagonistul piesei cu același nume, este tot un căutător de valori pure, spulberate — rînd pe rînd — de realitate. El năzuiește spre dragostea absolută, dar se apropie de o femeie provocînd moartea unui semen, întemeiază o republică a demnității umane, dar în aceasta se perpetuează crima și violența. Etapele vieții lui Sam reprezintă meditații de sinteză asupra destinului uman, iar personajele, departe de a fi temperamente complexe, oameni autentici, constituie termenii unei demonstrații lucide. Locul acțiunii își pierde orice culoare, orice specific, conflictul putîndu-se desfășura oriunde, aici pune în dezbatere condiția existenței umane în sensul cel mai general și mai abstract.

Protagonistii piesei *G.R.S.* (rămăsuță pînă astăzi în manuscris) năzuiesc și ei spre realizarea integrală a personalității omenesci, spre autoperecționare. Autorul își subintitulează lucrarea „glumă neverosimilă“, subliniind esența expresionistă, faptul că personajele trăiesc si-

tuții limită pentru a ilustra ideii și nu pentru a crea senzația de autentic realist.

Totuși, planarea pe suprafețele spectaculoase ale unei filozofii iraționaliste, ca și lipsa logicii interioare necesare „convenției“ ratează conflictul de idei. Unele implicații sentimentale contravin, de asemenea, formulei abstracte și rigid cerebrale a expresionismului. Temperamental, G. M. Zamfirescu este un sentimental, și faptul transpare de-a lungul întregii activități a dramaturgului („scena circiumii“, de pildă, din *Domnișoara Nastasia*), dar și a cronicarului dramatic, concesiv, uneori, în fața sentimentalismului facil al unor piese jucate pe scenele bucureștene (*Șoarece de biserică* de Fodor László — pentru a nu cita decât un singur exemplu).

Cîteva siluete sugestiv creionate atestă, în *G.R.S.*, talentul autorului. Tot astfel, *Adonis* este mai realizată în schițarea citorva tipuri de haïmanale, decât în „parabola“ propriuzisă, ridicînd — destul de confuz și prea vădit demonstrativ — problema transfigurării realității în opera de artă.

Prin structură, G. M. Zamfirescu este, astfel, un scriitor realist, cu succese incontestabile în direcția observației psihologice și sociale; expresionismul său pare mai mult de natură fizică, ceea ce nu diminuează meritul permeabilității în fața diverselor modalități ale dramaturgiei contemporane, meritul experimentării unor formule noi.

⁴⁵ (Dezbaterea sale teoretice — deși adesea ezitante sau contradictorii — poartă pecetea unei concepții dominante realiste. Credința animatorului teatral este că dramaturgia „a rămas o artă a prezentului, o sintetizare a pasiunilor și a ideilor, a frămîntărilor sociale, a clanurilor colective, hotărîtoare la un moment dat“. Cronicarul are drept criteriu permanent de apreciere *omenescul*, *doza* de viață inclusă de o lucrare dramatică, iar teoreticianul artei teatrale acceptă experiențele moderniste în măsura în care nu contravin primatului textului literar.)

Încă de la prima piesă a lui G. M. Zamfirescu, *Cuminecătura*, piesă istorică viabilă în primul rînd prin realizarea figurii lui Alexandru Lăpușneanu, caracterul specific al talentului său era intuit de un alt om de teatru, Camil Petrescu: „...conturarea personajelor, definitivă, e întregită de un dramatism al dialogului cu totul neobișnuit. Sînt puține piese scrise în românește cu atîta vigoare interioară, cu atîta sens al adevărului sufletească. Nu avem la îndemînă nuvela lui Negruzzi ca să ne dăm seama pînă unde merge originalitatea d-lui George Mihail-Zamfirescu, dar teatrul este altceva decât o nuvelă și, de altminteri, considerăm *Cuminecătura* nu ca o operă menită să rămîie, ci ca un strălucit examen de autor dramatic, ca să zicem așa“ (*Noi autori dramatice în Teze și antiteze*).

Camil Petrescu nu s-a înșelat: *Cuminecătura* „strălucitul examen“, „deschidea o remarcabilă carieră de dramaturg“.

GEORGE BAIGULESCU — debuturi publicistice

Ion M. GANEA

În luna septembrie 1973 se împlineste un an de la dispariția lui George Baiculescu, scriitor și bibliolog de seamă, profesor, fost director al Bibliotecii Academiei R. S. România, membru al Uniunii scriitorilor din R. S. România. Este prilejul de a ne aduce aminte de multipla sa personalitate, înfățișând aspecte mai puțin cunoscute din activitatea lui. Ca unul care i-am fost coleg și colaborator, voi creiona, în cele de mai jos, începuturile sale publicistice.

Fiu de învățător, el s-a născut la Rubla (fosta comună Bălțați) aproape de Râmnicu-Sărat și a urmat liceul în acest oraș, având ca profesor de limba română, în ultimele clase, pe viitorul critic literar Emilian Constantinescu (= Const. Emilian) care ne-a înflăcărat pasiunea pentru literatură și cercetare. Tatăl său avea o bibliotecă foarte bogată și elevul George a avut posibilitatea să citească mult. Spre a putea urma liceul, el a intrat meditator la o familie, Mărgărit, care îi pune la dispoziție o cameră. Aici și-a instalat un mare număr de cărți, având astfel asigurate condițiile materiale de învățătură.

Voi și inteligent, plin de inițiativă, își pregătea lecțiile foarte conștiincios, dar era preocupat în permanență și de urmărirea revistelor și cărților noi, și de corespondența cu publicității, îndeosebi cu cei care se interesau de folclor. Compunea și poezii lirice, majoritatea dedicate muzei sale de toată viața. Lia (Aurelia Teodorescu, devenită soția lui). Avea un ușor tic: cu mîna lăsată în jos, puțin adusă la spate, număra adesea pe degete silabele unor versuri neștiute decât de dînsul.

La sfîrșitul lui decembrie 1919, el mi-a propus să scoatem o revistă a elevilor, ceea ce am primit cu entuziasm. Într-o duminică dimineață ne-am dat întîlnire chiar în clasa în care învățam (eram colegi de bancă) și am scris împreună „Prima verba” pentru revista pe care am numit-o *Zori de zi*. Ea a apărut

în opt numere (ianuarie-mai 1920) și s-a tipărit la tipografia rudimentară a lui N. Chirițescu, cea mai ieftină din oraș, cu excepția ultimului număr imprimat la modernul atelier grafic „Poporul” al lui Iorgu Constantiniu.

În afara citorva elevi, la *Zori de zi* au mai colaborat literații: Octavian Moșescu, autorul volumului *Vîralii*, Buc., 1971, și Victor Dimitriu, autorul piesei *Ape adînci*, 1924, ambii din localitate, apoi poetul-elev buzoian Const. C. Cristea, prozatorul M. Stamate-Cyrus ș.a. Tot acolo am debutat și eu cu poezii și epigrame.

Conducînd revista, George Baiculescu a publicat în ea următoarele lucrări personale:

1. Poezii: *Cerșetor*, *Ion Creangă* (datată 1919), *Mai cîntă-mi ciobane* (datată iunie 1916), *Sonetul soarelui*, *Nostalgie*, *În munți* și *Noaptea învierii*. Poeziile și le-a semnat cu numele real, afară de *Sonetul soarelui* și *Nostalgie* sub care și-a pus pseudonimul George Freamăt.

2. Proză: *Coana Leanca*, schiță umoristică, semnată tot George Freamăt.

3. Traduceri: *Epigramă* din Marțial [1,49: *O iuse inofensivă*], în metru original, și un fragment din *Le centre de l'Afrique* de Livingstone.

4. Recenzii: *Izvoarașul*, revista de folclor a lui G. N. Dumitrescu-Bistrița.

În ultima clasă de liceu (1920—1921), el a fost secretarul societății „Junimea culturală” a elevilor societate care a avut o rodnică activitate, sub președinția profesorului E. Constantinescu.

Vorbînd despre începuturile sale poetice, notez că George Baiculescu a mai colaborat la două reviste rîmnice: *Analele Rîmniceului* (1923—1924) și *Machina* (1924—1925). În prima a publicat două poezii cu titlul *Flori de cîmp* (*Mugur-mugurel* și *Cîntă-mi lăutar*), ambele de inspirație populară, iar în a doua, poezia *Patriarhală*, influențată de G. Topîrcăneanu.

Din toamna anului 1921, fiind încă student la literă, s-a angajat la Biblioteca Academiei unde a rămas să lucreze întreaga viață.

Activitatea sa de critic literar și-a început-o în anul 1922 la *Adevărul literar și artistic*. Aici, timp de mai puțin ani a fost redactorul rubricii „Cărți și reviste”, dovedind o conștiinciozitate și o pricepere remarcabile.

Din 1923, el își începe și întinsa activitate de istoric literar, bibliolog și editor de texte (vezi bibliografia selectivă din *Revista bibliotecilor*, 25, nr. 9, sept 1972, p. 559—561), activitate care-l așază printre cei mai de seamă cercetători literari din ultima jumătate de veac.

George Baiculescu va rămîne întotdeauna un exemplu viu de viață închinată, pînă la sacrificiu, familiei, studiului și bibliotecii.

lucrări de specialitate

ACTIVITATEA DE INFORMARE
A BIBLIOTECILOR DE ÎNVĂȚĂMÎNT
MINT SUPERIOR. PLAN 1973. Buc.,
1973.87 p. (Biblioteca centrală uni-
versitară — București. Serviciul de
metodologie și perfecționare).

La cea de-a patra apariție a sa, planul activității de informare a bibliotecilor de învățămînt superior, sintetizînd unul din cele mai importante capitole ale activității acestor instituții, confirmă totodată legăturile statornice de colaborare și cooperare existente între unitățile bibliotecare din această rețea. De aici și pînă la realizarea celuiilalt aspect, de o esențială importanță pentru un sistem integrat de bibliotecă — coordonarea — mai există numai un pas, care nu ne indoim că în scurt timp va fi făcut. Planul înregistrează 627 de lucrări de diferite tipuri (publicații bibliografice periodice, buletine signalitice de creștere a colecțiilor, buletine de informare bibliografică — signalitice sau referative —, buletine de sumare din periodice, cataloage bibliografice colective, bibliografii, indici de reviste, ghiduri și lucrări de popularizare), editate de 35 de biblioteci, din 13 centre. Față de structura edițiilor anterioare, prezentate cititorilor noștri*), planul de față nu aduce modificări de esență, astfel încît nu considerăm necesară o nouă trecere în revistă a diferitelor capitole și subcapitole. Apreciînd fără rezerve valoarea informativă a acestei lucrări și implicit utilitatea ei, ne raliem punctului de vedere

*) Vezi și: *Planul activității de informare a bibliotecii de învățămînt superior*. In: *Revista bibliotecilor*, nr. 1/1973, p. 45.

exprimat de Ion Stoica, director adjunct la B.C.U.- București, în *Cuvîntul său înainte*, în ceea ce privește existența unor deficiențe în însăși activitatea de informare reflectată de planul pe care îl prezentăm. Astfel, „în direcția raționalizării activității de informare și a sporirii eficienței lucrărilor sînt necesare încă măsuri ferme și consecvente. Diversitatea tipurilor de lucrări abordate și mai ales varietatea titlurilor adoptate nu au întotdeauna justificări suficiente, valorificarea activității și circulația instrumentelor nu îndreptățesc adesea eforturile de elaborare, legăturile de cooperare la nivelul întregii rețele nu sînt pe măsura posibilităților existente”. Și ca o concluzie firească decurgînd din aceste observații, notăm necesitatea unei acțiuni metodice, „bazată pe studiul necesităților de informare din școala superioară și a resurselor reale existente în bibliotecă, pornind în același timp de la condițiile pe care le creează integrarea activității de informare la nivel național”. Politică promovată de partidul și statul nostru cu privire la dezvoltarea învățămîntului superior pe baze moderne, cu privire la integrarea învățămîntului cu cercetarea științifică și cu producția, asigură un cadru deosebit de favorabil pentru organizarea științifică a activității de informare în bibliotecile de învățămînt superior pentru realizarea unei acțiuni coordonată la nivelul întregii rețele și, pe această bază, pentru dezvoltarea ei planificată.

I. T.

TIPOGRAFII ȘI TIPOGRAFI LA
RÎMNICU VÎLCEA. Rm. Vilcea, 1972.
36 f.

Arta tiparului are în ținutul Vilcea origini îndepărtate. La Govora a funcționat o tiparniță de pe vremea lui Matei Basarab, care a dat la lumină prima carte de legi în limba română, iar Antim Ivireanul a întemeiat, în 1705, tiparul de la Episcopia Rîmniceului, care a trimis în tot veacul al XVIII-lea zeci de cărți românești în Transilvania, spre apărarea ființei noastre naționale. Culegerea de articole apărută la Rm. Vilcea sub egida Întreprinderii poligrafice și a Filialei Arhivelor Statului reflectă tocmai aceste valoroase tradiții ale tipografiilor vilcene. Studiul cu care se deschide lucrarea, semnat de C. Siman, directorul tipografiei locale (*Tipografii și tipografi la Rîmnicu Vilcea*), este o foarte utilă trecere în revistă a istoricului artei cuvîntului tipărit în Vilcea, în care apar, într-o firească continuitate spirituală și de luptă, și momentele cele mai semnificative ale dezvoltării tipografiilor moderne din această

zonă. Aici s-a tipărit, în anii grei ai ilegalității, ziarul *Facla Muncii* (mai-iunie 1935), condus de Biroul județean al P.C.R., așa cum, în decembrie 1933, la Vilcea a apărut un vibrant manifest revoluționar adresat de partidul comunist, muncitorilor, difuzat în tot orașul de ucenicii tipografiilor locale. După cum arată autorul articolului, pe baza unor inedite materiale de arhivă, tipografi ai suferit, în acest caz, reprimarea siguranței, dar afișul și-a luat totuși drumul său către inimile oamenilor.

O documentată rememorare este și contribuția istoricului Corneliu Tamaș, director al Filialei locale a Arhivelor Statului, care fixează câteva coordonate în timp ale tiparului vilcean, în timp ce Petre Bardașu prezintă citiva artiști ai xilogravurii, precum Petre Mihai și Gheorghe Popovici, o adevărată dinastie de tipografi și gravori de la sfârșitul veacului al XVIII-lea și începutul celui următor.

Un moment semnificativ în istoria tiparului vilcean punctează, cu suficientă documentare, și profesoara Veronica Tamaș, în studiul referitor la *Manualele școlare tipărite la Rîmnicu Vilcea pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea*.

Ultimele două articole ale culegerii urmăresc, în plan analitic și documentar, contribuția cărții de Rîmnic la *răspîndirea ideii de unitate și continuitate a poporului român* (prof. Sergiu Pucea) și la *dezvoltarea limbii și literaturii române* (Costea Marinou).

S-a strecurat însă într-o notă la primul articol o eroare, care plasează pe Ioannes Zonaras, scriitor al epocii bizantine, în... antichitate. Apoi, se mai întîlnesc și unele expresii comune sau eronate, care alterează, întrucitva, acuratețea textului. În rest, toate articolele sînt o dovadă peremptorie a unei stăruințe permanente de a elabora studii de valoare științifică și, în cazul nostru, informativă.

Cartea se completează, în prezentarea ei grafică, și cu câteva imagini din procesul editorial actual al întreprinderii poligrafice din Rm. Vilcea.

Dr. Corneliu DIMA-DRĂGAN

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ ARAD.
Arad, 1973. 18 p.

Autorii lucrării pe care o prezentăm — Cătălin Ionuțaș și Farkas Barbara — au urmărit să-și dea, după cum rezultă dintr-o notă introductivă, o dublă funcționalitate: pe de o parte, aceea de „micromonografie“ a Bibliotecii municipale Arad, iar pe de alta, aceea de „ghid de informare“ pus la îndemîna cititorilor. Alături prin structura lucrării (scurt istoric, struc-

tura organizatorică, colecții de cărți, publicațiile bibliotecii, instrumente de informare), dar în special prin modalitatea de redactare, lucrearea răspunde însă mai ales primei funcții decât celei de-a doua. Ceea ce surprinde, la o bibliotecă ce „își face o datorie de cinste din a fi adînc angajată în actualitate“, este accentul pus în prezentarea colecțiilor pe fondurile tradiționale, e drept conținînd numeroase rarități bibliofile. Structura capitolului *Colecțiile bibliotecii* se prezintă astfel: *Manuscrise și cărți rare, Biblioteca lui A. D. Xenopol, Fondul francez*. Situația nu este amendată prin capitolele următoare, pentru că la *Colecția de periodice* se comunică doar publicațiile care prezintă interes din punct de vedere al celor „care studiază trecutul istoric și cultural al meleagurilor arădene“, iar la *Colecția de cărți nedezvăluite* se prezintă tot lucrări și fonduri cu valoare istorică. Tot astfel, capitolul *Publicațiile bibliotecii* consemnează doar bibliografiile ce valorifică tradiții locale („Unirea Transilvaniei cu România — 1918, în presa arădană“, „Colaborarea scriitorilor români de seamă la publicațiile arădene“, indicii revistelor „Hotarul“, „Pagini literare“, „Salonul literar“, „Speranța“ etc.). Se amintește și că „o serie de bibliografii își aduc contribuția la studiul mișcării muncitorești, dezvăluind ogîndirea acesteia în presa arădană“, dar nu se indică și titlurile lucrărilor respective.

Capitolul *Instrumente de informare ale bibliotecii* se mulțumește să enunțe rosturile principalelor cataloage — alfabetic și sistematic — să însușească pentru acesta din urmă cele 10 clase principale ale clasificării zecimale și să dea o listă a cataloagelor speciale (alfabetic al fondului tradițional al sălii de lectură, cumulativ-alfabetic și tematic al tipăriturilor arădene /cărți/, alfabetic și cronologic al presei arădene, aflate în alte biblioteci din municipiu și din țară).

În condițiile unei biblioteci cu depozite închise (din lucrare rezultă că în nici un sector nu se practică accesul liber la raft), o prezentare mai detaliată a colecțiilor ce prezintă interes pentru informarea politico-ideologică, economică și tehnico-științifică ar fi fost nu numai utilă dar și necesară. Tot astfel, o mai largă deschidere spre fondul de informare. Meritorie ținută grafică a lucrării.

Liliana OBROCEA

CATALOGUL PERIODICELOR. 1973.
Brașov, 1973. 38 p. (Biblioteca municipală — Brașov).

Deținătoare a unei importante colecții de publicații periodice, Biblioteca municipală-Brașov a pus, în acest an, pentru prima oară,

la dispoziția publicului brașovean un catalog al acestui fond (multigrafat în 100 de exemplare).

Lucrarea înregistrează 398 de titluri de abonamente periodice curente, cele mai multe (excepție făcând noile apariții) fiind constituite de mai mulți ani în colecții. Inițiativa este meritorie, creând premise pentru o mai deplină valorificare a acestui bogat potențial informațional.

În intenția de a facilita accesul la informații în funcție de diferitele sfere de interes ale publicului, catalogul a fost structurat pe domenii, la rândul lor subdivizate după necesități. Autoarea, Elena Repanovici, a urmărit, în linii mari, structura clasificării zecimale (principalele clase^{*)}, de aici decurgând însă, după părerea noastră, și unele stângăcii în organizarea referințelor bibliografice.

Nu ne vom opri la amănunte, privind încadrarea unor titluri într-un capitol sau altul (deși apare cindat, de pildă, *Buletinul bibliografic C.I.S.* [Centrul internațional de informații pentru securitatea și igiena muncii] la capitolul *Documentare, bibliografie și biblioteconomie*), ci la însăși concepția catalogului, reflectată în modul de organizare a informațiilor bibliografice. Ni s-ar fi părut mai firească o structurare a lucrării în primul rând pe tipuri de periodice și abia apoi pe domenii. Astfel, publicațiile cotidiene ar fi putut figura într-un prim și aparte capitol, nu ca subcapitol la *Generalități — Ziaristică, Ziare* și aici criteriul alfabetic de ordonare lăsând loc unor criterii de importanță. (Oricum, presa centrală și de partid ar fi trebuit să aibă inițiativa). În ceea ce privește buletinele bibliografice și publicațiile de documentare, ar fi fost necesară, desigur, nu o grupare a lor în capitole de sine stătătoare, dar, oricum, o distincție a lor în cadrul domeniilor, în raport cu celelalte tipuri de publicații. De bună seamă edițiile viitoare ale catalogului vor aduce îmbunătățiri în ceea ce privește structurarea sa. Consultarea lucrării este înlesnită de un *indice de nume* („de titluri“ i-am zice noi). Poate nu ar fi fost lipsit de interes un indice aparte pentru publicațiile în limbi străine sau oricum o anume evidențiere a lor în interiorul catalogului.

*) I. Generalități. a) Documentare, bibliografie și biblioteconomie. —b) Cultură generală. —c) Ziaristică. Ziare; II. Filozofie; III. Științe sociale. a) Științe sociale. —b) Sociologie. —c) Statistică. —d) Politică. —e) Științe și probleme economice. —f) Muncă, Sindicate. —g) Finanțe. —h) Drept. —i) Legislație. —j) Asigurări sociale. Asistență socială. k) Învățământ. —l) Comerț. —m) Etnografie. Folclor; IV. Științele naturii. Matematică. a) Știință în general. —b) Matematică. —c) Fizică. Chimie. —d) Științele naturii; V. Medicină; VI. Tehnică. Industrie; VII. Agricultură; VIII. Artă. Sport. Turism. a) Urbanism. Arhitectură. —b) Artă. —c) Sport. Turism; IX. Lingvistică. Literatură. a) Lingvistică. —b) Literatură; X. Geografie. Istorie. a) Geografie. —b) Istorie. Arheologie; XI. Publicații pentru copii și tineret.

Formula de descriere prescurtată (titlul, subtitlul, instituția editoare, număr de apariții anuale, locul de apariție, iar pentru publicațiile în limbi străine, traducerea titlurilor) ni se pare adecvată într-o lucrare de acest tip, facilitând consultarea rapidă.

Dincolo de rezervele pe care le-am formulat, apreciem catalogul periodicilor editat de Biblioteca municipală-Brașov drept o lucrare de un larg interes și de o incontestabilă utilitate.

I. T.

ANUL REVOLUȚIONAR 1848. Sibiu, 1973. 28 p.)Biblioteca „Astra“ — Sibiu. Colecția iconografică).

Continuând acțiunea de valorificare a fondului său iconografic (*Scrutorii noștri*. Sibiu, 1969; *Compozitori și oameni de teatru*. Sibiu, 1970; *Personalități transilvănene*. Sibiu, 1971; *Colaboratorii „Lucafărlului“*. Sibiu, 1972), Biblioteca sibiană „Astra“ a editat un nou catalog menit să ilustreze importantul eveniment istoric de la 1848.

Cele douăsprezece fotografii incluse în acest catalog iconografic — apărut, sub redacția Elenei Dunăreanu, în excelente condiții grafice — sînt legate sau reprezintă cîteva din personalitățile marcante ale mișcării revoluționare pașoptiste: Simion Balint, Gheorghe Barițiu, Ion Heliade Rădulescu, Avram Iancu (patru piese), August Treboniu Laurian, Gheorghe Magheru, Ioan Pușcariu. Rețin atenția, prin raritatea lor fotografică înfățișîndu-l pe Avram Iancu către sfîrșitul vieții sale, precum și cea intitulată „Familia Simion Balint și Iosif Hodoș în 1877“, în care îl recunoaștem, la o vîrstă înfrăgădită, pe Nerva Hodoș, viitorul mare bibliograf al Bibliotecii Academiei.

Principalul merit al catalogului este acela de a ilustra, alături de materialele tipărite, istoria anilor de la mijlocul secolului trecut.

Ion CARABA MITROFAN

DIN LITERATURA EUROPEANĂ CONTEMPORANĂ. Bibliografie de recomandare. Sibiu, 1973. 36 p. (Biblioteca „Astra“ — Sibiu).

Din literatura europeană contemporană este ultima din seria bibliografiilor de recomandare pe care Biblioteca „Astra“ din Sibiu le-a editat cu prilejul Anului internațional al cărții^{*)}, într-o frumoasă țînută grafică și într-un tiraj ce permite o destul de largă difuzare (1000 ex.). Titlul lasă lesne să se deducă obiectul lucrării — o panoramă a literaturii europene contemporane, în ce are ea mai

*) Vezi și: Cartea deceniului VII. În: Revista bibliotecilor, nr. 8/1972, p. 498 și *Laureații ai Premiului Nobel în literatură*. În: Revista bibliotecilor, nr. 1/1973, p. 43.

reprezentativ. De bună seamă, a determina exact care sînt granițele în timp ale fenomenului artistic contemporan este un lucru destul de dificil, cum însuși autorul — C. Dragoman — recunoaște în scurtul său cuvînt introductiv. Oricum, nu ni se pare cel mai fericit criteriu cel al anului de naștere al scriitorului respectiv.

Problematica abordată, apartenența la un curent sau altul, modalitatea estetică folosită și mai ales *momentul creației* constituie tot atîtea argumente care ar putea determina încadrarea unui scriitor în zona literaturii contemporane.

Facem această remarcă cu sentimentul celui ce ar fi vrut ca, alături de autorii consemnați în bibliografie, să-i întilnească și pe Th. Mann, B. Brecht, A. Mauris, Fr. Mauriac, A. Huxley, M. Bontempelli, M. Șolohov, I. Ehrenburg, K. Simonov, M. Bulgakov, pentru a aminti doar cîteva nume, chiar dacă nu s-au născut „în timpul sau după primul război mondial”. Și aceasta cu atît mai mult, cu cît însuși autorul a simțit nevoia unor excepții de la propria-i regulă, de vreme ce i-a cuprins în bibliografie și pe N. Sarraute (n. 1902), J. P. Sartre (n. 1905) și S. de Beauvoir (n. 1908), pentru a ne opri iar doar la cîteva exemple. Dar într-o bibliografie de recomandare, factorul „subiectiv” are întotdeauna un cuvînt de spus...

Bibliografia sibiană e oricum binevenită, interesantă ca idee, utilă prin deschiderea ce o oferă cititorilor asupra literaturii contemporane europene în toată amplitudinea ei. S-ar mai putea nota însă cîteva observații de amănunt. Astfel, dacă apare motivată gruparea scriitorilor din R. D. Germană și R. F. Germania în același capitol, nu se justifică ordonarea acestora între Portugalia și Spania, la litera „r” (de la „republică”), de vreme ce la nici una din celelalte țări nu s-a folosit un asemenea criteriu, Albania figurînd la litera „a”, Bulgaria la litera „b” ș.a. De asemenea, considerăm că indicele de nume ar fi dobîndit un spor de funcționalitate dacă între numele autorilor propriu-zis și cele ale traducătorilor, prefactorilor, redactorilor s-ar fi făcut o distincție grafică.

Ioana TĂUTU

ARHIVA ANDERCO DE HOMOROD.
Catalog. Cluj, 1972. VII + 53 + 4 p.
(Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România. Filiala Cluj. Secția Arhiva istorică). (Arhivele familiale I).

În primăvara anului 1970 Biblioteca filialei din Cluj a Academiei a achiziționat arhiva cu actelele familiale ale lui Alexie Anderco, preot

din Borșa, tatăl lui Artemie, studentul maramureșan al cărui jurnal scris în Italia în anul 1876 a fost publicat de N. Iorga la Vălenii de Munte în 1934.

În dorința de a face cunoscute cercetătorilor interesați materialele din arhivă, biblioteca posezoare a publicat un catalog cu trei mari diviziuni și mai multe subdiviziuni: 1. *FONDUL FAMILIAL* în care sînt cuprinse *Acte* (31 de testamente, cereri, contracte de vinzare-cumpărare ș.a.) dintre anii 1845 și 1907; 2. *FONDUL ALEXIE ANDERCO* subîmpărțit în *Acte personale* (4) datate 1848—1862; *Acte legate de funcțiile sale* (79) între anii 1854 și 1884; *Correspondență primită* (95) și *Correspondență trimisă* (5) cuprinzînd scrisori din anii 1848—1882; *Manuscrite* (17 concepte de lucrări originale, discursuri, predici, copii de documente); 3. *FONDUL ARTEMIE ANDERCO* avînd următoarele subdiviziuni: *Acte personale* (7) dintre anii 1866 și 1874, *Correspondență primită* (115), *Correspondență trimisă* (13 scrisori și 48 în ciornă), în ambele grupe figurînd scrisori datate între 1866 și 1877; *Manuscrite* (57 de notițe, concepte, însemnări, studii) elaborate în anii 1865—1877.

Din această a treia diviziune a Catalogului, relexînd cea mai amplă și mai importantă parte a arhivei Anderco, se poate cunoaște o bună parte a vieții și activității lui Artemie care în scurta lui existență, de numai 26 de ani, pe lîngă cursurile urmate la Facultatea de medicină din Torino ca bursier al Societății Transilvania, se preocupă și de studii de filologie română și desfașoară o muncă de cercetare asiduă în bibliotecile din Italia, făcînd cercetări pentru cunoașterea istoriei poporului său. Pentru o mai ușoară orientare a cititorului, redactorul lucrării, Maria Ursuțiu, a întocmit — pe baza informațiilor din arhiva catalogată — o sumară schiță genealogică a familiei Anderco.

Catalogul se incheie cu un indice de nume care conține numai numele menționate în registrul original al arhivei, cu trimiteri la numărul pozițiilor din catalog. Cercetătorii pot fi însă derutați de lipsa din ordinea lui firească a numărului 363 (Caiet de correspondență) plasat cu șapte pagini mai înainte, între numerele 352 și 353, la începutul subdiviziunii *Correspondență*. Poate că ar fi fost bine ca în locul lui să se pună în catalog cel puțin o indicație asupra locului unde poate fi găsit, pentru a nu lăsa întîmplării rolul descoperirii lui.

Prin publicarea catalogului arhivei Anderco de Homorod, prin introducerea care furnizează date asupra materialelor și a posesorilor lor, biblioteca clujeană dezvăluie fondul de documente particulare ale unei vechi familii de cărturari maramureșeni, aducînd încă o contribuție la cunoașterea vieții culturale românești din acea regiune, în ce de-a a doua jumătate a secolului trecut.

Antonia BĂLAN

WIE WERDE ICH BIBLIOTHEKAR ?

[Cum devin bibliotecar ?]

Eine Informationsschrift über die Ausbildung für die bibliothekarischen Berufe in der Deutschen Demokratischen Republik.

Text : Gisela Ewert, Berlin, Bibliotheksverband der Deutschen Demokratischen Republik, 1972. 38 p. cu ilustr.

În momentul atât de dificil al alegerii drumului în viață, tinerii au nevoie de informații bogate și exacte despre fiecare meserie în parte, pentru că numai astfel, comparând gradul lor de pregătire, înclinațiile și aspirațiile lor cu cerințele și perspectivele reale ale fiecărei meserii, și-o vor alege pe aceea în care pot da cel mai mult, prin care se pot realiza cel mai bine.

Meseria de bibliotecar, încă insuficient cunoscută — de multe ori subestimată de cei din afara ei — are poate nevoie în mai mare măsură decât multe altele de o prezentare amplă și detaliată. Lucrarea cu titlul de mai sus răspunde toamă acestei necesități.

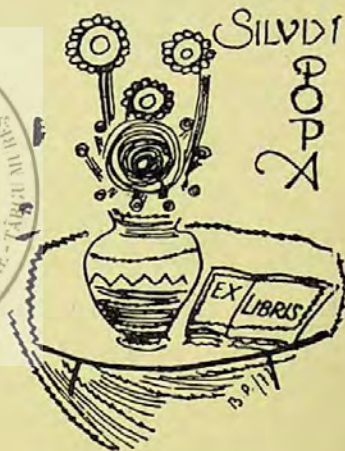
După o prezentare generală a rețelei de biblioteci din R.D. Germană, cu delimitarea tipurilor de biblioteci și cu exemplificări (biblioteci reprezentative pentru fiecare tip), sînt înfățișate sectoarele de activitate din fiecare bibliotecă, subliniindu-se faptul că toate activitățile converg către un singur scop: munca cu și pentru cititor, cu mijloacele specifice fiecărui sector în parte.

Un accent deosebit cade asupra prezentării celor 3 funcții principale din bibliotecile R. D. Germane: lucrătorul specializat, bibliotecarul, bibliotecarul științific. Pentru fiecare din aceste funcții sînt înfățișate pe larg operațiunile ce se cer efectuate și îndatoririle concrete, sectoarele de care răspund în bibliotecă, studiile de bază și studiile de specialitate obligatorii (școlile de specializare, cu adresa, programa analitică a fiecărui an de studiu și examenele de absolvire), precum și posibilitățile de perfecționare prin școli superioare sau la locul de muncă.

Ghidul e completat cu o introducere în activitatea de informare și documentare, cu adresele marilor biblioteci și ale principalelor centre de învățămînt bibliotecar din R. D. Germană, precum și cu o succintă prezentare a publicației lunare *Zentrablatt für Bibliotheks-wesen*.

El. M. SCHATZ

Ex libris-uri de H. Weiss, Bianca Po-dea și E. Modilcă.

**PARTIDUL COMUNIST ROMÂN —
DETAȘAMENT ACTIV AL MARIİ AR-
MATE REVOLUȚIONARE INTERNA-
ȚIONALE. Buc., Editura politică, 1973.
3 vol.**

Vasta activitate politică externă desfășurată de Partidul Comunist Român, de România Socialistă în perioada iulie 1965 și începutul anului 1973 este reflectată în câteva cărți cu următoarele titluri: *Sub steagul internaționalismului socialist*; *Prietenie, colaborare, solidaritate*; *Pentru securitate și cooperare internațională*; *Pentru colaborare și înțelegere reciprocă*. În această suită de volume, adevărată cronică a rodniciei și responsabilei activități față de viitorul națiunii române, față de pacea lumii, a mai apărut ampla lucrare *Partidul Comunist Român — detașament activ al marii armate revoluționare internaționale*. Volumele oglindesc fructuoasele relații existente azi între Partidul Comunist Român și partidele comuniste și muncitorești din țările socialiste, din țările capitaliste și din alte state ale lumii, legăturile sale cu numeroase partide socialiste și social-democrate, cu partide și organizații progresiste de guvernământ din țările care au pășit pe calea dezvoltării independente, cu mișcările și fronturile de eliberare națională, cu forțele revoluționare și democratice antiimperialiste de pretutindeni. În partea introductivă este publicat capitolul *Pentru unitatea mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a tuturor forțelor antiimperialiste*, incluzând extrase din documente programatice ale Partidului Comunist Român privitoare la politica de întărire a solidarității internaționaliste.

Prima parte a lucrării, *Legături frășești, relații active, colaborare rodnică*, înfățișează activitatea internațională a partidului nostru în perioada 1965— martie 1973.

Îndeplinindu-și cu consecvență rolul de detașament al marelui front revoluționar antiimperialist, Partidul Comunist Român își dezvoltă și întărește solidaritatea internațională cu toate partidele comuniste și forțele revoluționare, democratice de pretutindeni. În perioada amintită mai sus, partidul nostru a avut contacte, schimburi de păreri și de delegații cu 157 de partide comuniste și muncitorești, socialiste, social-democrate, partide și organizații de guvernământ din țările în care popoarele respective și-au luat destinul în propriile mâini.

O contribuție de seamă la dezvoltarea raporturilor de solidaritate, colaborare și prietenie cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu toate forțele ce militază pentru pace și eliberare națională și socială au avut vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu — adevărate solii de pace și colaborare rodnică ale poporului român — în diferite țări ale Europei, Asiei, Africii și Americii. De asemenea, întâlnirile avute în țară de secretarul general al partidului nostru cu conducători de partide sau state, cu delegații ale altor partide și mișcări de eliberare națională se înscriu pe aceeași linie, de lărgire și adâncire constantă a relațiilor partidului și statului nostru.

Toate aceste contacte, schimburi de experiență sînt o expresie eloquentă a politicii profund internaționaliste a P.C.R., ele demonstrînd că partidul comunistilor români își împletește în mod armonios sarcinile naționale cu activitatea internațională, cu participarea activă la lupta pentru progres social, împotriva imperialismului și neocolonialismului, pentru colaborare internațională.

Sînt inserate în lucrare cuvîntările de salut, mesajele adresate Congreselor al IX-lea și al X-lea, Conferinței Naționale a P.C.R. din 1972, precum și cuvîntările și mesajele trimise de partidul nostru congreselor altor partide. În cea de-a doua parte a lucrării, *În spiritul solidarității internaționale*, sînt tipărite documente ale C.C. al P.C.R., cuvîntări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu prin care se aduce omagiu clasicilor filozofiei marxist-leniniste cit și Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. În continuarea acestei secțiuni sînt publicate Hotărîrea C.C. al P.C.R. cu privire la activitatea delegației partidului nostru la Consfătuirea internațională a partidelor comuniste și muncitorești de la Moscova din 1969. Totodată sînt tipărite cuvîntarea și intervențiile, la această Consfătuire, ale secretarului general al P.C.R.

Subliniem prezența în volume a articolelor tovarășului Nicolae Ceaușescu publicate în revista *Probleme ale păcii și socialismului*, cit și a comunicatelor de presă ale întîlnirilor conducătorilor unor partide comuniste și muncitorești europene la care au participat și delegații ale partidului nostru.

Din lectura volumelor se degajă plener contribuția fără precedent pe care a adus-o și o aduce tovarășul Nicolae Ceaușescu — militant de seamă al mișcării comuniste și muncitorești, prestigioasă personalitate a vieții politice internaționale — la promovarea și dezvoltarea unor relații de solidaritate, de întărire a coeziunii mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a forțelor revoluționare, progresiste, democratice de pretutindeni. Activitatea sa constituie un aport prețios la îmbogățirea teoriei marxist-leniniste, a practicii construcției socialismului. Lucrarea oglindește exhaustiv politica partidului nostru consacrată cauzei socialismului și păcii. Volumele

acestei cărți subliniază că în centrul politicii externe a României se situează legăturile frățești cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu mișcările revoluționare, democratice și progresiste din întreaga lume, arată cu claritate că la baza acestor relații partidul nostru pune principiile egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne ale altor partide, recunoașterii dreptului fiecărui partid de a hotărî de sine stătător asupra politicii sale interne și externe.

P. DAN

Duțu, Alexandru. SINTEZA ȘI ORIGINALITATEA ÎN CULTURA ROMÂNĂ (1650—1848). Buc., Editura enciclopedică română, 1972. 270 p.

Intr-un studiu condensat, autorul reușește să captiveze în egală măsură pe cititorul dornic de a afla lucruri noi, cit și pe cercetătorul care s-a aplecat îndelung asupra semnificațiilor actelor de cultură ale românilor de aceluia două-trei veacuri, printr-o interpretare a faptelor care, pe de o parte, reliefează specificul (fie condiționat extern, fie intern) dezvoltării culturale românești, iar, pe de altă parte, evidențiază legăturile permanente cu diversele curente și gândiri europene, cunoașterea, acceptarea și asimilarea lor creatoare.

Studiul se bazează pe numeroase fapte de cultură atestate istoric, multe reamintite într-un asemenea larg ansamblu pentru înțelesul său (este vorba de traduceri, tipărite sau circulând în manuscris, din lucrările literare și filosofilor italieni, francezi, germani, englezi, de contacte cu personalitățile culturii occidentale, cu membrii unor universități vestite în acele timpuri etc.). Privind, ulterior, cele două secole care au stat în atenția exegetului, prin prisma acestor documente, sînt constatate germinarea și crearea unor structuri culturale românești, cu un nume specific (specific încă din titlul lucrării). Ca urmare, Alexandru Duțu înclină spre delimitarea a „trei etape de densitate intelectuală” — trei faze suficiente de distincte în dezvoltarea culturii românești din secolele XVII—XIX : afirmare a umanismului civic, formare și răspindire a unui iluminism profund patriotic și un anume gen de renaștere (risorgimento) cristalizat în romantism. Dincolo de demonstrarea, cu fapte, a existenței acestor etape, Alexandru Duțu subliniază caracterul dominant al fiecăruia, locul deținut în istoria dezvoltării culturii române și, mai ales, locul original deținut în literatura și cultura europeană.

Demonstrînd existența unui focar de cultură mai puțin aflat sub influențe slave, turcești sau grecești decît s-ar crede fără o profundă înțelegere, și urmîrind întrepătrunderea culturilor scrise și orale, Al. Duțu eliberează din ansamblul faptelor adeseori uitate, per-

manența, continuitatea în evoluția culturală, asimilarea elementelor străine și sinteza lor într-un corpus a cărui principală trăsătură e cea patriotică, constituind, într-un fel, o premisă pentru ideile revoluționare de la 1848. „Ca orice cultură, cea română a progresat datorită reevaluărilor, datorită tensiunii dintre fondul moștenit și noile achiziții, din care o bună parte au constituit-o preluările din creațiile altor societăți. Pe acest filon, sintezele realizate relevă «năzuințe formative» proprii unui popor care își afirmă, treptat, personalitatea”.

Stelian ȚURLEA

Ionescu, Constantin. OMUL, SOCIETATEA, SOCIALISMUL. Buc., Editura Academiei R.S.R., 1973. 356 p.

Lucrarea oferă cititorului o imagine amplă asupra dinamicii structurii sociale a societății românești de astăzi, asupra transformărilor calitative și cantitative survenite în cadrul acesteia, ca urmare a politicii de industrializare socialistă promovată de partidul nostru, în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane. Ea ilustrează configurația socială a României de la începutul deceniului, raporturile noi existente în cadrul claselor sociale, a populației active și inactive, a structurii populației pe ramuri, constituind, așa cum spune autorul, „o cronică realizată cu ajutorul analizei socio-economice și demografice, în care se oglindește noul chip al țării, cu ceea ce” are ea mai prețios : oamenii priviți din perspectiva sfertului de veac care a trecut de la proclamarea Republicii, pe fundalul bîmlenarei istoriei a poporului nostru”. Structurată în mai multe capitole, cartea îmbină într-un mod armonios tratarea științifică, statistic-sociologică cu conținutul competent și de largă accesibilitate.

În lucrare este pregnant reliefată dezvoltarea forțelor de producție cu toate modificările pe care le-a produs în structura socială a orînduirii românești, în vasta diversificare socio-profesională, în procesul de omogenizare socială, înregistrat de evoluția societății noastre în ultimele decenii.

Autorul subliniază că atragerea unei părți însemnate a populației rurale în mediul urban, dezvoltarea unor noi localități urbane, creșterea nivelului de cultură generală și profesională a populației, constituie premise importante ale omogenizării societății noastre socialiste. Totodată, în volum sînt remarcate și schimbările importante care au loc în caracterul muncii, în condițiile de muncă. Asimilarea cerințelor înalte impuse de știința și tehnica contemporană a contribuit la ridicarea sensibilă a gradului de instruire a populației, la omogenizarea ei. Autorul analizează și implicațiile revoluției științifico-tehnice asupra

forței de muncă. Sînt relevante cu această ocazie și supuse unei investigații minuțioase fenomene cum ar fi „îmbătrînirea” și „feminizarea” populației active din agricultură, accentuarea mobilității profesionale dintre ramurile economiei naționale, maturizarea populației active etc.

Fiecare capitol al cărții cuprinde puncte de vedere prețioase pentru îndrumarea activității din anumite sectoare. Prin aria vastă a problemelor, prin contribuțiile de cert interes pe care le aduce la elucidarea unor concepte și categorii sociologice și demografice, studiul se înscrie ca o valoroasă apariție editorială.

Paul DOBRESCU

COLECȚIA „PSYCHE”

Printre colecțiile Editurii științifice care se bucură de un mare interes din partea cititorilor, face parte și colecția „Psyche”.

Înființată în anul 1969, colecția și-a precizat în mod clar secțiunile tematice. În cadrul ei apar lucrări cu caracter teoretic general (de sinteză) și cu caracter teoretic aplicativ, lucrări privind metodologia cercetării și teoria generală a metodei dintr-un domeniu anumit precum și lucrări din domeniul psihologiei speciale (cu aspectele lor teoretice-aplicative implicite).

Ceea ce caracterizează în primul rînd această colecție este înțelegerea psihologiei ca un instrument teoretico-metodologic și aplicativ care să intervină direct și operativ în activitatea practică de producție. În acest sens „Psyche” s-a axat pe cerințele reale ale învățării, formării ale studenților, cercetătorilor, specialiștilor care lucrează în domenii ce presupun o activitate de cunoaștere a oamenilor și a relațiilor interumane în cadrul colectivităților sociale.

Pentru a înțelege mai bine caracterul evident complex al acestor preocupări ale colecției „Psyche”, vom aminti cîteva lucrări. *Laboratorul uzinal de psihologie, sociologie și pedagogie* abordează fenomene psiho-socio-pedagogice legate de cercetările interdisciplinare de teren. În lucrarea *Normalitate psihică, boală, limbaj* sînt înmănușate cercetările a doi medici psihiatri timișoreni, St. Stössel și D. Ogodescu, care, după ce prezintă natura și scopul cercetărilor — este vorba despre limitele dintre normalitate psihică, pe de o parte, și dimensiunile tulburărilor psihice asupra limbajului și comportamentului uman — face o sinteză teoretică a acestor cercetări, deosebit de interesantă atît pentru psihiatri cît și pentru psihologi. Tot o lucrare cu caracter practic aplicativ este și *Limbaj și intelect a defectologului* Constantin Păunescu care expune rezultatele unor experiențe de aproape două decenii în domeniul cunoașterii fenomenelor de nedezvoltare a vorbirii (surdo-muși, oligofreni etc.). Problematika com-

plexă a cunoașterii proceselor psihopedagogice ale integrării elevului în procesul de învățămînt constituie conținutul lucrării colective *Elev la șase ani*.

Aceste lucrări nu sînt însă singurele care abordează o problematică cu tematică aplicativă. Am insistat însă asupra lor pentru că ele sînt revelatoare pentru orientarea de ansamblu a colecției. În același timp, în colecție apar și lucrări care reprezintă contribuții teoretice și metodologice importante, printre care menționăm: *Introducere în psihologie* de Mihai Golu și Aurel Dieu, *Percepție și activitate* de Mihai Golu, *Orientări în științele muncii* de Vl. Krasnaseschi, *Psihologie și informație* de Ed. Pamfil și D. Ogodescu, *Aptitudinile* de Al. Roșca și B. Zörgö etc. Toate aceste volume urmăresc clarificarea unor teorii și a unor puncte de vedere metodologice.

Colecția „Psyche” este un instrument eficient de lucru pentru toți cei interesați de investigarea fenomenelor psihologice și psihosociologice.

Mircea CRISTEA

NOUȚĂȚI ÎN LITERATURA TEHNICĂ

MĂSURAREA NIVELULUI ÎN TEHNICĂ. Seria „Practică”. Ciclul de măsurare a parametrilor .Buc., Editura tehnică, 1973. 256 p.

Volumul completează, în mod necesar, ciclul celor trei lucrări de măsurare a parametrilor apărute în seria „Practică” — temperatură, presiune, debit — parametri care coexistă frecvent în instalațiile complexe din industriile: energetică, chimică metalurgică, materiale de construcții, alimentară.

Cartea tratează în mod sistematic domeniile de utilizare și metodele de măsurare ale nivelului și deplasării, punînd accent deosebit pe alegerea mijlocului de măsurare în diversele situații care se întîlnesc în practică. Sînt prezentate tipuri de aparate (indicatoare de nivel inductive, indicatoare de nivel capacitive, indicatoare de nivel cu surse radioactive, indicatoare de nivel cu destinație specială) arătîndu-se la fiecare principii de funcționare, soluțiile constructive, modul de transmitere la distanță precum și domeniile tehnice cu cea mai largă aplicație.

Lucrarea se adresează unui cerc larg de cititori (ingineri, tehnicieni), angrenați în exploatarea diferitelor instalații din cele mai diverse ramuri — industria chimică, siderurgică, alimentară etc.

Kristić, V. A.B.C. DE CONSTRUCȚII RADIO. Vol. 1—2. Buc., Editura tehnică, 1973. Vol. 1. 164 p; vol. 2. 98 p. (Colecția Radio și televiziune).

Lucrarea este un ghid pentru realizarea unor construcții simple de radio și electronică. În paginile cărții se prezintă scheme de receptoare cu amplificare directă, de manipulare electronică pentru telegrafie și pentru diverse tipuri de emițătoare, precum și unele instrumente de reală utilitate în depanarea radioreceptoarelor. De asemenea, se dau scheme pentru realizarea de interfoane, de semnale, de semnale luminoase discontinue și se indică modul de realizare a unor scheme mai deosebite (redresor cu tensiune reglabilă, amplificator pentru picup etc.).

În încheiere, volumul descrie activitatea de radioamator, modul de lucru în telefonie, condițiile în care se obține o licență de radioamator, indicative, QSL etc. Autorul nu explică funcționarea fiecărei scheme date ci arată modul în care se poate ea realiza, pornind de la piesele necesare.

Lucrarea se adresează radioamatorilor începători care doresc să-și realizeze singuri diverse construcții electronice.

Volumul cuprinde: Date despre producția mondială de automobile; Tabele cu caracteristicile constructive, de întreținere și exploatare ale multor tipuri de automobile, existente în țară și în străinătate; Indicații de întreținere (fișa de evidență a operațiilor de întreținere, lista pieselor de schimb și echivalența lor pentru diverse tipuri, materiale de întreținere etc.) și reglaj, pene și remedierea lor; Indicații de circulație rutieră (semne, amenzi, condiții tehnice impuse de legea circulației, accidente etc.); Date referitoare la turismul auto (adresele Automobil-cluburilor din Europa, numerotarea drumurilor Europene și distanțele dintre București și diverse capitale, distanțele dintre București și principalele orașe ale țării, adresele stațiilor PECO și a celor de reparații și întreținere din toată țara, lista campingurilor și hotelurilor din țară); Date despre sportul automobilistic (tipuri de automobile de competiție și circuite de viteză, recorduri și campioni) și diverse date foarte utile pentru turismul auto, ca simbolurile tuturor țărilor de pe glob, prețul benzinei în diverse țări, cursul oficial al valutilor ș.a. Lucrarea se adresează tuturor automobileștilor amatori și profesioniști.

Aurelia PETCU

SCHEME DE RADIORECEPTORE
Vol. 1—2. Buc., Editura tehnică, 1973.
Vol. 1. 184 p; vol. 2. 214 p.

Lucrarea cuprinde schemele și principalele caracteristici tehnice ale celor mai răspândite radioreceptoare existente la noi în țară. Pentru fiecare radioreceptor sînt date caracteristicile electrice generale, caracteristicile și detaliile constructive (schemele de montaj ale elementelor pe plăcile de cablaj imprimat, tabele cu datele bobinelor și ale transformatoarelor etc.) precum și schema de principiu. Lucrarea este de nivel mediu și se adresează în primul rînd radioamatorilor și tehnicienilor radio, ajutîndu-i la cunoașterea, întreținerea și repararea aparatelor de radiorecepție.

Cristea, Petre și Moscu, Ion.
AGENDA AUTO. Buc. Editura tehnică,
1973. 225 p.

Apărută într-un format adecvat unei consultări rapide, agenda conține date utile și interesante despre automobile și automobilism, prezentate foarte concis sub formă de tabele.

CĂRȚI APĂRUTE
LA EDITURA „CERES”

Cociu, V. și Stanciu, Gh. ALUNUL ȘI MIGDALUL. Buc., „Ceres”, 1973. 139 p.

Lucrarea își propune să contribuie la răspîndirea cunoștințelor și la stimularea interesului pentru alun și migdal, specii nucifere deosebit de valoroase dar insuficient răspîndite și valorificate. Se apreciază că sprijinirea culturii acestor plante poate fi o cale pentru acoperirea deficitului de proteine din lume. Un rol important în lucrare este atribuit avantajelor economice ale acestor două specii și particularităților biologice, referitoare la creștere și fructificare, pe baza cărora pot fi stabilite zonele favorabile de cultură din țara noastră. Sînt descrise apoi soiurile și port-altoii cei mai corespunzători, posibilitățile de înmulțire rapidă, tehnica fertilizării solului, tăierile de formare și fructificare a plantelor, principalele boli și dăunători, accentuîndu-se asupra mijloacelor de combatere a lor.

Se expun de asemenea regulile privind recoltarea, conservarea și valorificarea fructelor. Lucrarea se adresează lucrătorilor din unitățile de producție, elevilor, studenților, specialiștilor cit și tuturor celor ce doresc să-și îmbogățească cunoștințele într-un domeniu de activitate productivă puțin explorat încă.

Cercetări științifice recente au confirmat și întărit cunoștințele cu privire la valoarea nutritivă deosebită a fructelor de coacăz. Aceasta este datorată conținutului ridicat de vitamine, care, asociate cu sărurile minerale, constituie o sursă de elemente indispensabile vieții omului. Autorii prezintă „arbustul-minune“ — așa cum a fost denumit coacăzul de abatele francez Montarand încă din anul 1712 — sub trei aspecte distincte: proprietăți nutritive și medicinale, tehnica și metodele de cultură și rețetele de preparate culinare și ceaiuri medicinale.

Se descriu aspectele principale de ordin biologic privind morfologia, fazele de vegetație și repaus, cerințele plantelor față de climă, metodele de înmulțire a acestora. Se prezintă apoi tehnica creării plantațiilor de coacăz, principalele lucrări de îngrijire a acestora. Cartea se încheie cu un calendar al lucrărilor de bază în plantațiile de coacăz.

O atenție specială se acordă în lucrare valorii nutritive a acestui arbust, precum și proprietăților sale medicinale. Acest aspect este finalizat prin publicarea unor rețete de preparate din coacăz, deosebit de utile atât pentru cei bolnavi cât și pentru cei sănătoși. Lucrarea se adresează deopotrivă unui public larg cât și specialiștilor.

Gherman, N. și Voinea, M. CULTURA LEGUMELOR RĂDĂCINOASE. Buc., „Ceres“, 1972. 140 p. + 8 f. pl. color.

Lucrarea cuprinde indicații amănunțite privind principiile tehnicii de cultură a legumelor rădăcinoase (moreov, pătrunjel, păstîrnac, țelină, sfeclă roșie, ridichi etc.). În același timp, pentru fiecare legumă sînt prezentate elementele principale legate de origine, arie de răspîndire, caractere botanice și particularități biologice. Se insistă cu discernămint asupra cerințelor plantelor față de climă și sol, accentuându-se astfel caracterul de specificitate al de la o grupă de plante la alta cât și în cadrul fiecărei grupe de plante.

O atenție specială se acordă tehnicii de cultură, prezentîndu-se noțiuni generale de alegere a terenului, a plantei premergătoare etc. Se accentuează asupra fertilizării diferențiate, asupra potențialului de producție ce rezidă în folosirea îngrășămintelor, asupra rolului lor în determinarea calității acestor legume. Noțiunile de tehnică a culturii sînt completate cu referințe succinte privind lucrările de îngrijire și irigare, semnalîndu-se rolul lor în sporirea producției.

În final, pentru fiecare specie în parte, se înfățișează principalele noțiuni de combatere a bolilor și dăunătorilor, descriîndu-se fiecare formă de atac și fiecare boală. Se relevă ca

un fapt pozitiv prezentarea în această lucrare a unor legume din grupa rădăcinoaselor ca țelina și sfecla roșie, prețioase prin caracteristicile și gustul lor, dar încă nerăspîndite pe măsura valorii ce o reprezintă, precum și altele care au o răspîndire sporadică fiind puțin cunoscute de consumatori.

Lucrarea se adresează atât lucrătorilor din producție, specialiștilor, studenților, cadrelor didactice din învățămîntul de specialitate, cât și maselor largi de cititori care pot găsi în ea informații utile asupra unei game largi de culturi.

Dumitru I. SÂNDOIU

Marcea, Pompiliu. CONVORBIRI LITERARE ȘI SPIRITUAL CRITIC. Buc., „Minerva“, 1972. 311 p.

Analiza spiritului critic în *Convorbiri literare* întreprinsă de Pompiliu Marcea duce la dezbaterile problemelor majore ale culturii din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, la pătrunderea esenței junimismului în calitate de curent novator. Autorul își împarte lucrarea în trei capitole. Primul și cel mai întins cuprinde exegeza despre școala critică a *Convorbirilor*, al doilea pune în lumină activitatea lui Iacob Negruzzi, aducînd un bine meritat omagiu modestului, neobositului și talentatului „pionier al culturii române clasice“ fără de care revista nu ar fi devenit puternicul centru de polarizare al creatorilor de frunte ai veacului și al treilea, *Reflecții finale*, trage concluziile în legătură cu rolul direcției critice convorbiriste în viața culturală și artistică românească.

Ceea ce caracterizează volumul este obiectivitatea ține judecării, ascuțimea observației, pasiunea în cercetare fără ca ea să afecțeze luciditatea și tonul ponderat. Autorul se ferește în expunerea sa de atitudini preconcepțive sau de puncte de vedere schematice, extreme și intolerante. Sînt combătute cu argumente convingătoare prejudecăți mai vechi și mai recente ca de pildă cea a unui anti-junimism eminescian sau a neînsemnătății polemicii Gherea-Maiorescu. Dar nu numai sfera *Convorbirilor* este privită dintr-o perspectivă largă. Discutarea unor teorii lingvistice sau filozofice se face științific însă la fel de nedogmatic. Ideile schopenhaueriene și influența lor sînt explicate cu o pertinentă înțelegere iar curentul latinist este urmărit evolutiv, lămurindu-se rațiunea unor poziții omise de mulți cercetători care păstrau la adresa acestei mișcări virulență polemică de pe vremea cînd era necesară combaterea ei.

Unul din meritele cele mai pregnante ale studiului ni se pare a fi prezentarea celor două personalități care au imprimat fizionomia *Convorbirilor literare* în primele trei decenii ale existenței sale: Maiorescu și Iacob Negruzzi. Pentru amîndoi promovarea adevă-

ratorilor valori ale artei au constituit un ideal căruia și-au închinat întreaga viață. Cartea lui Pompiliu Marcea contribuie la cunoașterea mai aprofundată a rolului însemnat avut de revista *Convorbiri literare* în cultura română.

Sanda RADIAN

AMINTIRI DESPRE SADOVEANU.
Antologie de Ion Popescu-Sireteanu,
Iași, „Junimea”, 1973. 272 p.

Sadoveanu printre oameni sau în mijlocul naturii; Sadoveanu cu tăcerile lui proverbiale sau mîngîind cu glasul lui molcom și cald; Sadoveanu tată, și frate, și prieten, și cetățean; Sadoveanu pe străzile Iașilor sau la masa de lucru... Ion Agârbiceanu, Camil Baltazar, Demostene Botez, Otilia Cazimir, Ștefan Ciubotărașu, Nicolae Dunăreanu, Eugen Lovinescu, Mihail Novicov, Ionel Pop, Vintilă Rusu-Șirianu, Profira Sadoveanu, Vasile Sadoveanu, Grigore Sălceanu, Mihail Sevastos, Mihail Șerban, Ionel Teodoreanu și George Tutoveanu s-au înfîlțit în paginile antologiei de față, dăltuind în slove încă un monument aceluși ce singur și-a durat, prin opera sa, un monument unic, peste ani.

Amintirile cuprinse în acest volum nu sînt inedite. Nouă — și binevenită — este ideea de a le alătura, obținînd din crîmpeie, din amintiri fragmentare un portret unitar și neasemuit de viu...

Este greu să desprindem din acest întreg un anume capitol pe care să-l evidențiem în mod special (deși i-am citit cu mai multă plăcere pe Ionel Teodoreanu, Vintilă Rusu-Șirianu, Demostene Botez, Ionel Pop), pentru că dincolo de harul de povestitor al fiecăruia din autorii amintirilor, de puterea lor de evocare, mai mare sau mai mică, există EL, Sadoveanu. Am ales totuși, pentru cititorii bibliotecari ai acestei prezentări — și nu numai pentru ei —, câteva rînduri pe care le transcriu întocmai din evocarea lui Demostene Botez: „La Fălticeni, Sadoveanu era asociatul lui Artur Gorovei la o moară cu aburi, pe care o instalaseră în livada de pe strada Rădășeni. Se pare că era singura moară cu aburi din partea locului (...) interesant este faptul, cu totul neobișnuit, dar caracteristic pentru doi proprietari de moară scriitori, că maestrul Sadoveanu organizase într-o încăpere a morii... o bibliotecă de vreo 200 de volume pentru ca tăraniile ce-și așteptau rîndul la măcinis să aibă ce citi...”.

Flavia BUCOV

Tudor, Eugenia. PRETEXTE CRITICE. Buc., „Cartea românească”, 1973. 258 p.

În acest volum Eugenia Tudor înmănușează câteva dintre lucrările sale de exegeză, publicate în cea mai mare parte în paginile revistei *Viața românească*.

Capitolul I al volumului cuprinde studiul consacrat lui G. Ibrăileanu (analiza romanului *Adela*) și Hortensiei Papadat-Bengescu. *Impotrivirea talentului și Trep-tele ironiei* relevă în pagini de subtilă analiză traiectoria scrisului Hortensiei Papadat-Bengescu, de la lirismul și introspecția din primele opere la epicul analitic din romanele ciclului Halippa. Cel de-al doilea capitol cuprinde materialele despre proza și critica noastră literară contemporană. Autoarea scrie despre „timpul și locul” în povestirile lui Mihail Sadoveanu, „metafora și spațiul” în proza lui Zaharia Stancu, „timpul istoric și destinul” în romanul lui Marin Preda. În articolul *Invitație la aventură*, Eugenia Tudor subliniază acea dominantă specifică artei reportajelor lui Geo Bogza — „senzaționalul” — în centrul căreia se află omul și condiția lui adesea subumană (este vorba de acele reportaje scrise în perioada anilor 1934—1938). Interesante sînt comentariile autoarei la cărțile *Fapte diverse* de Demostene Botez, *Ingerul a strigat* de Fănuș Neagu și *Prințele* de Eugen Barbu.

„Critica critică” și accentele polemice sînt prezentate prin analizarea volumelor *Interpretări critice* de Valeriu Cristea și *Cică niște cronicari* de Cornel Regman, ultimul discutat în cronica intitulată *Criticul, personaj al propriei sale opere*. Autoarea relevă capacitatea unei cărți de critică de a deveni un spectacol antrenant pentru cititori... „cu condiția ca autorul ei să aibă, bineînțeles, har”. Capitolul al treilea este consacrat comentării liricii unor poeți români (G. Bacovia, Maria Banuș, Ion Horea, Dumitru M. Ion, Florența Albu, Constanța Buzea și Ilie Constantin).

Pretexte critice este un volum care relevă un autor matur, cu o reală vocație de critic.

Sevastia BĂLĂȘESCU

Troyat, Henri. VIAȚA LUI TOLSTOI.
Vol. 1—3 Buc., „Minerva”, 1973. Vol. 1.
412 p.; vol. 2. 543 p.; vol. 3. 327 p.

Biografia scrisă de Henri Troyat se distinge în primul rînd prin pasiunea cercetării documentare, viața lui Lev Tolstoi fiind reconstituită zi cu zi și chiar ceas cu ceas pe baza jurnalelor și corespondenței sale și a celor apropiați: soția sa Sofia Andreevna, copiii, discipolul său Certkov, ca și mărturiile altor

„tolstoeni“ secretari, vizitatori, prieteni ai familiei, medici. Dar acest material documentar care necesita o muncă asiduă de interpretare, verificare și încadrarea în contextul mai amplu al mediului social: aristocratic, țărănesc, militar, scriitoricesc ca și al frământărilor politice: războiul ruso-turc, războiul cu japonzii, revoluția rusă din 1905 este însuflit printr-un extraordinar simț scenic al biografului. Viața lui Tolstoi devine un roman pasionant în care se sincronizează și se luminează reciproc adevărul istoric și talentul artistic. De-a lungul celor trei volume se succed numeroase chipuri ale lui Lev Tolstoi. Dar dincolo de savoarea literară și satisfacția intimă de a fi ca cititor în apropierea, până la indiscreție, a marelui Tolstoi, utilitatea acestei exemplare cărți scrisă de Henri Troyat mi se pare aceea că declanșează un proces de meditație asupra eticii în general și a eticii scrisului în special. Biografia lui Tolstoi este un pretext de a gândi asupra destinului unui scriitor, asupra adevărului istoric, social, național, psihologic care obsedează și impregnează viața și activitatea unui creator. Autorul romanului *Război și pace*, înainte de a-și redacta cărțile, cerceta bibliotecii și arhive, făcea anchete, nota permanent cele mai neînsemnate amănunte de viață, decor sau vocabular. Această muncă pregătitoare care precedează compunerea fiecăruia din romanele sale alcătuiește, după cum dezvăluie Henri Troyat, cea mai emoționantă parte a existenței lui Tolstoi. *Viața lui Tolstoi*, spre deosebire de biografiile romanțate care oferă într-o manieră agreabilă amănunte senzaționale despre artiști, este o meditație profundă asupra condiției de scriitor.

Adriana MITESCU

Cordoneanu, Maria și Nedel, Victoria.
**100 DE MONUMENTE ȘI LOCURI
ISTORICE ALE PATRIEI.** Buc., Editura „Ion Creangă”, 1973. 140 p.

Sub ochii tinărului cititor se derulează ca într-un amplu panoramic imagini reprezentând epocile de seamă din istoria de două milenii a poporului român: vestite cetăți dace și romane (Sarmisegetuza, Ulpia Traiana), așezări antice, cetăți și castele medievale (Hunedoara, Deva, Mogoșoaia), mănăstiri devenite celebre grație arhitecturii sau picturii murale (Sucevița, Voroneț, Cozia), numeroase locuri ce păstrează vie memoria unor mari răscoale țărănești și ale Revoluției de la 1848 (Islaz, Bobilna, Flămânzi), eroice lupte ale clasei muncitoare (Atelierele C.F.R. Grivița, Lupeni), monumente sau plăci comemorative închinată victoriei împotriva fascismului (Monumentul celor 29 de la Moisei, Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism) etc. Monumentele și locurile istorice evocate sînt înserate în ordine alfabetică și însoțite de 115 fotografii alb-negru.

Tudoran, Radu. **ULTIMA POVEȘTE.** Buc., Editura „Ion Creangă”, 1973. 592 p.

Romanul a fost distins în anul 1956 de Ministerul Învățămîntului cu premiul „Cea mai bună carte pentru copii și tineret”. Acțiunea lui se desfășoară într-un sat izolat de munte în vremea celui de-al doilea război mondial. Alături de maturi, copii participă la o acțiune antifascistă trecînd astfel, într-un moment de deosebită tensiune socială, pragul copilăriei către maturitate.

Simion, Pap. **SINT FIUL LUI NAN.** Buc., Editura „Ion Creangă”, 1973. 56 p.

După romanul științifico-fantastic *Amfora sabină*, scriitorul se adresează din nou copiilor de 10—12 ani evocînd un moment din lupta pentru eliberarea teritoriului patriei de sub ocupația armatelor fasciste. Redată sub forma unui jurnal al unui copil, cartea istorisește într-o manieră captivantă una din numeroasele confruntări dintre hitleriști și ostașii români. Dragostea de locurile natale, năzuința de dreptate și libertate ce stau la baza acestei povești se transmit cu putere cititorului încadrînd lucrarea între cărțile cu un puternic mesaj patriotic.

Mihăescu, N. — **CUM E CORECT ? SĂ
VORBIM ȘI SĂ SCRIM CORECT
ROMĂNEȘTE.** Buc., Editura „Ion
Creangă”, 1973. 128 p. (Colecția Biblio-
teca școlară).

Volumele oferă o culegere deosebit de utilă de comentarii pe marginea unor dificultăți de exprimare frecvent întâlnite. Cazurile discutate de autor sînt selectate atît din vorbirea curentă cit și din textele unor domenii diverse. Cartea prezintă totodată tendințele de evoluție ale limbii române de-a lungul anilor și normele actuale ale limbii române.

Mateescu, Constantin. — **O PARTIDĂ
DE BILE.** Buc., Editura „Ion Creangă”,
1973. 292 p.

Noul roman pentru copii al lui Constantin Mateescu pledează pentru respect și simț de răspundere față de muncă și studiu, pentru cinste, demnitate și prietenie. Reacțiile specifice vârstei apropiate pubertății sînt sesizate cu multă finețe. Eroi ai acestei cărți — elevi la o școală de coregrafie — sînt preocupați și de joc (o partidă de bile ce va declanșa un conflict între ei) și de pregătirea unui concurs și de micile teribilisme ale vârstei. Cititorul se simte continuu atras de descoperirea psihologiei celor trei personaje principale. Insușirile sufletești — la un moment dat umbrite de tendința de egoism și lășitate — se vor modela cu sprijinul colectivității și familiei.

Radu LEVĂRDA

octombrie, noiembrie, decembrie 1973

1 OCTOMBRIE — Proclamarea Republicii Populare Chineze.

3 OCTOMBRIE — 1922. Între 3 și 4 octombrie a avut loc Congresul al III-lea al P.C.R. — 1945. S-a înființat Federația Sindicală Mondială (F.S.M.).

— Se împlinesc 100 de ani de la nașterea (1873) scriitorului rus-sovietic VIACESLAV J. ȘIȘKOV.

Emilian Pugaciov. Poveste istorică. Vol. 1-3. Buc., „Cartea rusă”, 1956. 3 vol.; Fluviul morit. Roman. Vol. 1-2. Buc., E.S.P.L.A., „Cartea rusă”, 1959. Vol. 1, 616 p. + 1 f. portr.; vol. 2, 668 p.; Ceata. Buc., „Univers”, 1970. 295 p. (Colecția Meridiane, 136); Taigaua. Buc., „Univers”, 1970. 351 p. (Colecția Meridiane, 141).

4 OCTOMBRIE — 100 de ani de la nașterea (1873) matematicianului român DIMITRIE POMPEIU (m. 1954).

Botez, M. Șt. Dimitrie Pompeiu. Buc., Editura tineretului, 1963. 136 p. + 4 f. pl. (Oameni de seamă).

7 OCTOMBRIE — Ziua recoltei — Ziua petrolistului.

— 1949. A fost proclamată Republica Democrată Germană.

— 90 de ani de la nașterea (1888) actriței române MARIA FILOTTI, Artistă a Poporului (m. 1956).

Am ales teatrul. Prefață de Ov. S. Crohmăniceanu. Ed. a 2-a. Buc., „Meridiane”, 1969. 384 p. + 10 f. pl.

8 OCTOMBRIE — 125 de ani de la nașterea (1848) lui PIERRE DEGEYTER, compozitor francez, autorul melodiei „Internațională”, imnul revoluționar al proletariatului internațional (m. 1923).

16 OCTOMBRIE — 1945. Între 16 și 21 octombrie a avut loc Conferința Națională a P.C.R.

17 OCTOMBRIE — 100 de ani de la nașterea (1873) matematicianului român GHEORGHE ȚIȚEICA (m. 1939).

Botez, M. St. Gh. Țițeica. Buc., Editura tineretului, 1958. 133 p. + 4 f. pl. (Oameni de seamă).

20 OCTOMBRIE — 1920. Începe greva generală a muncitorilor din România.

24 OCTOMBRIE — Se împlinesc 25 de ani de la moartea (1948) compozitorului austriac de origine maghiară FRANZ LEHAR în, 1870).

Fűredi, Ladislau. Lehár. Buc., Editura muzicală, 1972. 172 p. + 4 f. pl.

25 OCTOMBRIE — Se împlinesc 75 de ani de la nașterea (1898) scriitorului român

FORGE MIHAIL ZAMFIRESCU (m. 1939). *Sufletul soldaților de plumb. Buc., Editura tineretului, 1957. 32 p. („Însiră-te mărgărite”); Teatrul. Ed. îngrijită și prefațată de V. Răpeanu. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 472 p. + 6 f. pl.; Maidanul cu dragoste. Ed. îngrijită și prefațată de V. Răpeanu. Vol. 1-2. Buc., E.P.L., 1967. Vol. 1, XLIII + 244 p.; vol. 2, 336 p. (B.P.T., 407-408).*

Răpeanu, V. George-Mihail Zamfirescu. Schiță monografică. Buc., E.S.P.L.A., 1958. 215 p. + 5 f. pl.; Cucu, Silvia. George Mihail Zamfirescu și teatrul. Buc., „Meridiane”, 1967. 336 p. + 11 f. pl.

— 125 de ani de la nașterea (1848) scriitorului austriac KARL EMIL FRANZOS.

— ZIUA FORTELOR ARMATE ALE REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA.

26 OCTOMBRIE — 300 de ani de la nașterea (1673) lui DIMITRIE CANTEMIR, domn al Moldovei, cel mai de seamă gânditor și om de știință din cultura veche românească (m. 1723).

Viata lui Constantin Cantemir zis cel Bătrîn, Domnul Moldovei. Buc., E.S.P.L.A., 1960. XXVIII + 168 p. + 5 f. pl.; Istoria terogifică. Ed. îngrijită și studiu introductiv de P. P. Panaiteșcu și I. Verdeș. Vol. 1-2. Buc., E.P.L., 1965. Vol. 1, XCVIII + 269 p. + 16 f. pl.; vol. 2, 496 p. + 12 f. pl. (Scriitorii români); Descrierea Moldovei. Studiu introductiv, antologie și note finale de C. Măciucă. Buc., Editura tineretului, 1967. 328 p. („Lyceum”, 10); Diavulul. Ed. îngrijită și studiu introductiv de Virgil Căndea. Buc., E.P.L., 1969. CX + 573 p. + 6 f. pl. (Scriitorii români).

Bădărău, Dan. Filozofia lui Dimitrie Cantemir. Buc., Editura Academiei, 1964. 412 p.; Căflimachi, S., Block, V. și Georgescu-Ionescu, E. Dimitrie Cantemir. Viața și opera în imagini. Buc., 1963. 167 p. cu ilustr. (Muzeul Româno-rus); Măciucă, C. Dimitrie Cantemir. Buc., Editura tineretului, 1962. 304 p. + 10 f. pl. (Oameni de seamă); Panaiteșcu, P. P. Dimitrie Cantemir. Viața și opera. Buc., Editura Academiei, 1958. 270 p. + 1 f. portr. (Biblioteca Istorică, 3); Simionescu, Paul. Dimitrie Cantemir, domnitor și savant umanist. Buc., Editura enciclopedică română, 1969. 96 p. cu ilustr.; Valda, Petru. Dimitrie Cantemir și umanismul. Buc., „Minerva”, 1972. 312 p. (Universitas).

— 75 de ani de la nașterea (1898) lui DIMITRI GANEV, militant al mișcării muncitorești bulgare, care și-a desfășurat o parte din activitatea revoluționară în România (m. 1964).

În luna NOIEMBRIE 1973 s-a născut poetul și gânditorul din Azerbaidjan IMADEDIN NASIMI.

În NOIEMBRIE 1948 a murit, la Rusca, ucis de o bandă contrarevoluționară, tânărul comunist LAZĂR CERNESCU (n. 1918).

Deșliu, Dan. Poeme. Lazăr de la Rusca.... Buc., E.P.L., 1961. 263 p.

1 NOIEMBRIE — 1599. Mihai Viteazul intră în Alba Iulia. Astfel a început să se realizeze planul domnitorului de a uni cele trei țări românești — Țara Românească, Moldova și Transilvania — într-un singur stat.

— 70 de ani de la nașterea (1903) ELENEI FILIPOVICI, militantă de seamă a mișcării muncitorești din România (m. 1937).

2 NOIEMBRIE — 1784. Izbucnește marea răscoală jărănească condusă de HORIA, CLOȘCA și CRIȘAN.

— 100 de ani de la nașterea (1873) sculptorului român DIMITRIE PACIUREA (m. 1932).

Deak, Mircea. „Himera”. Viața și opera sculptorului D. Paciurea. Buc., „Albatros”, 1970. 231 p. + 20 f. pl.

4 NOIEMBRIE — 200 de ani de la nașterea (1773) poetului ungar iluminist MIHÁLY CSOKONAI VITEZ.

— 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist din Norvegia (1923).

— 70 de ani de la nașterea (1903) compozitorului român ION VASILESCU (m. 1960).

5 NOIEMBRIE — 40 de ani de la moartea (1933) lui SEN KATAYAMA, militant al mișcării muncitorești japoneze și internaționale (n. 1859).

7 NOIEMBRIE — 1917. Victoria **MARII REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE**.

— 375 de ani de la nașterea (1598) pictorului spaniol FRANCESCO ZURBARAN (m. 1664).

8 NOIEMBRIE — 1901. S-a născut GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ, conducător de seamă al partidului și poporului nostru, militant al mișcării comuniste și muncitorești internaționale (m. 1965).

9 NOIEMBRIE — 150 de ani de la moartea (1823) poetului și scriitorului guatemalez RAFAEL GARCIA GOYEN.

10 NOIEMBRIE — **ZIUA MONDIALĂ A TINERETULUI**.

— 1945. Înființarea Federației Mondiale a Tineretului Democrat (F.M.T.D.).

— 1940. În timpul cutremurului din noaptea de 9 spre 10 noiembrie, 14 luptători comuniști și antifasciști au fost uciși sub zidurile Doftanei.

— 100 de ani de la moartea (1873) actriței române MATILDA PASCALI.

14 NOIEMBRIE — 125 de ani de la nașterea (1813) revoluționarului și scriitorului român GHEORGHE ȘTEFĂNESCU (m. 1891).

17 NOIEMBRIE — Ziua internațională a studenților.

22 NOIEMBRIE — 30 de ani de la moartea lui JÓZSA BÉLA, militant al mișcării muncitorești din țara noastră, ucis în nordul Ardealului, în 1943, de organele represive ale regimului horthist (n. 1898).

Micu, I. *Józsa Béla*. In: Magazin istoric, 2, nr. 12, dec 1968, p. 25—27.

25 NOIEMBRIE — 80 de ani de la nașterea (1893) actorului român NICOLAE BĂLȚĂȚEANU, Artist al Poporului (m. 1956).

Hagi Tudose, de Barbu Ștefănescu Delavrancea, adaptare de Traian Stoica. *Inregistrare Electrecord*. Disc de 30 cm. În rolul principal: Nicolae Bălățățeanu; regia artistică: Ion Sahighian/. EXE 0621.

26 NOIEMBRIE 1924 — Proclamarea Republicii Populare Mongole.

Vezi referințele bibliografice din *Calendar* (oct-nov-dec 1972). In: Revista bibliotecilor, 25, nr. 9, sep 1972, p. 569.

28 NOIEMBRIE 1820 — S-a născut **FRIEDRICH ENGELS**.

Vezi referințele bibliografice din *Calendar* (oct-nov-dec 1971). In: Revista bibliotecilor, 24, nr. 9, sep 1971, p. 571.

29 NOIEMBRIE 1944. — Eliberarea Albaniei de sub jugul coterpitorilor fasciști. Ziua eliberării.

— 1945. Proclamarea Republicii Populare Federative Iugoslavia (din 1963, Republica Socialistă Federativă Iugoslavia).

Vezi referințele bibliografice din *Calendar* (oct-nov-dec 1972). In: Revista bibliotecilor, 25, nr. 9, sep 1972, p. 563.

1 DECEMBRIE 1918 — Unirea Transilvaniei cu România.

Vezi: Ene, Virgiliu și Teodorescu, Ileana. *Contribuții bibliografice la permanența ideii de unitate națională*. Partea I și II. In: Revista bibliotecilor, 21, nr. 9, sep 1968, p. 543—548 și nr. 10, oct 1968, p. 603—611.

— 1945. Constituirea Federației Democratice Internaționale a Femeilor (F.D.I.F.).

— Ziua Africii.

3 DECEMBRIE 1931 — Între 3 și 24 decembrie au avut loc lucrările celui de-al V-lea Congres al P.C.R.

4 DECEMBRIE — 175 de ani de la moartea (1798) fizicianului, fiziologului italian LUIGI GALVANI, unul dintre întemeietorii electricității ca știință (n. 1737).

5 DECEMBRIE — 90 de ani de la nașterea (1883) chimistului român GHEORGHE SPAȚU (m. 1955).

Banciu, A. S. *Gheorghe Spațu*. Cu o prefață de acad. G. Murgulescu. Buc., Editura științifică, 1967. 175 p. + 4 f. portr. (Savanți de pretutindeni).

6 DECEMBRIE 1967 — Între 6 și 8 decembrie a avut loc Conferința Națională a P.C.R.

Ceașescu, Nicolae. *Raportul cu privire la măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale și la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României*. Prezentat la Conferința Națională a P.C.R. — 6 decembrie 1967. Buc., Editura politică, 1967. 127 p.

7 DECEMBRIE — 375 de ani de la nașterea (1598) lui G. L. BERNINI, arhitect, sculptor și pictor italian, reprezentant de seamă al barocului (m. 1680).

— 1884. S-a născut PETRU GROZA, patriot de seamă, eminent om politic și de stat român (m. 1958).

8 DECEMBRIE — 70 de ani de la moartea (1903) compozitorului român GAVRIIL MUȘCĂȘESCU, animator al vieții muzicale din Moldova (n. 1847).

9 DECEMBRIE — 225 de ani de la nașterea (1748) chimistului francez CLAUDE LOUIS BERTHOLLET (m. 1822).

10 DECEMBRIE 1948 — Adunarea Generală a ONU a adoptat *Declarația universală a drepturilor omului*.

13 DECEMBRIE 1918 — A fost reprimată sîngeros, în piața Teatrului Național, demonstrația muncitorească din Capitală.

Documente din istoria mișcării muncitorești din România. 1916—1921. Buc., Editura politică, 1966, 791 p.

14 DECEMBRIE — 70 de ani de la nașterea (1903) luptătoarei comuniste HAIJA LIFȘIȚ (m. 1929).

Achim, Silviu. *O eroină a clasei muncitoare.* 40 de ani de la moartea utecistei Haia Lifșit. În: *Scinteia*, 39, nr. 8160, 18 aug 1969, p. 2; Ioniță, Elisabeta. *Haia Lifșit.* (1903—1929). În *Anale de istorie*, 15, nr. 5, sep-oct 1969, p. 178—181.

15 DECEMBRIE — Ziua tipografilor din Republica Socialistă România.

17 DECEMBRIE — 80 de ani de la nașterea (1893) lui DUMITRU BAGDASAR, neurochirurg, creatorul școlii românești de neurochirurgie, luptător antifascist (m. 1946).

Kreindler, Arthur. *Viața și opera profesorului dr. Dumitru Bagdasar.* Buc., Întreprinderea poligrafică nr. 3, 1960. 36 p. cu ilustr. (Colecția S.R.S.C., 337).

19 DECEMBRIE — 125 de ani de la moartea (1848) romancierii engleze EMILY BRONTË (n. 1818).

La răscruce de vînturi. Roman. Ed. a 2-a. Buc., E.P.L., 1969. XXXIV + 429 p. (B.P.T., 420).

Dumitrescu-Buşulenga, Zoe. *Surorile Brontë.* Buc., Editura tineretului, 1967. 176 p. + 8 f. ilustr. (Oameni de seamă).

22 DECEMBRIE — 150 de ani de la nașterea (1823) lui JEAN HENRI FABRE, biolog și entomolog francez (m. 1915).

Ajutorul omului. Povestiri despre animalele folositoare agriculturii. Buc., Editura științifică, 1959. 279 p.; *Dăunătorii.* Buc., Editura științifică, 1961. 215 p.; *Din lumea insectelor.* Buc., Editura tineretului, 1957. 216 pl.; (*Știința învinge*); *Obiceiurile insectelor.* Vol. 1—2. Buc., Editura științifică, 1970. Vol. 1. 155 p. + 6 f. pl. color, vol. 2. 162 p. + 6 f. pl. color.

Maynial, J. E. *Viața lui J. H. Fabre.* 1823—1915. *Homer al insectelor.* Buc., Editura tineretului, 1956. 99 p. (Oameni de seamă).

23 DECEMBRIE 1955 — Între 23 și 28 decembrie a avut loc Congresul al VII-lea al P.C.R. (Congresul al II-lea al P.M.R.).

— 150 de ani de la nașterea (1823) compozitorului român ALEXANDRU FLECHTENMACHER, una din personalitățile muzicale de seamă din țara noastră (m. 1898).

Uvertura „Ștefan cel Mare”. (Inregistrare Electrecord). Pe discul *Piese simfonice de compozitori români înaintași*, (30 cm). ECE 0520; ST—ECE 0720.

24 DECEMBRIE — 175 de ani de la nașterea (1798) lui ADAM MICKIEWICZ, poet romantic și luptător revoluționar polon (m. 1855).

Pan Tadeusz sau Ultima încălcare de pămînturi din Lituania. Istoria nobilimii din anii 1811 și 1812 în douăsprezece cărți în versuri. În românește de Miron Radu Paraschivescu. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 464 p. (Clasicii literaturii universale); *Poezii.* În românește de M. R. Paraschivescu. Buc., Editura tineretului, 1959. 184 p. cu portr. (Cele mai frumoase poezii);

25 DECEMBRIE — 125 de ani de la nașterea (1848) lui HRISTO BOTEV, poet și gânditor revoluționar-democrat bulgar, conducătorul mișcării de eliberare națională din a doua jumătate a secolului al XIX-lea (m. 1876).

Antologia poeziei bulgare. Cuvînt înainte de Cicerone Theodorescu. Buc., E.S.P.L.A., 1956, p. 11—12; *Poezii.* În românește de V. Tulbure. Buc., E.L.U., 1961. 76 p.

Hristo Botev, mare poet și erou național bulgar 1848—1876. Din viața, ideile și opera lui. Buc., Asociația cultural-educativă a cetățenilor bulgari din R.P.R., 1956. 68 p. + 9 f. pl.; Constantinescu-Iași, Petre. *Hristo Botev în România.* Buc., 1947. 30 p.

27 DECEMBRIE — 50 de ani de la moartea (1923) inginerului constructor francez A. G. EIFFEL, autorul cunoscutului turn metalic din Paris (305 m) ce îi poartă numele (n. 1832).

29 DECEMBRIE — 100 de ani de la nașterea (1873) lui OVID DENSUSIANU, filolog, lingvist și folclorist român (m. 1938).

Opere. Vol. 1. *Lingvistică.* Scrieri lingvistice. Buc., E.P.L., 1969. XXII + 756 p. + 10 f. pl.; *Flori albe din cîntecele poporului. — Viața păstorașcă în poezia noastră populară — Folclorul.* *Cum trebuie înțeles. — Graul din Țara Hațegului.* Buc., E.P.L., 1966. 431 p.; *Istoria limbii române.* Vol. 1—2. Buc., Editura științifică, 1961—1962. Vol. 1. *Originile.* 1961. 320 p.; vol. 2. *Secolul al XVI-lea.* 1962. 456 p.

Bucur, Marin. *Ovid Densusianu.* Buc., Editura tineretului, 1967. 352 p. + 8 f. pl.

30 DECEMBRIE 1947 — ABOLIREA MONARHIEI ȘI PROCLAMAREA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE. LA 21 AUGUST 1965, ȚARA NOASTRĂ A DEVENIT REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA.

Tunelul obscur

Pentru ca vizionările individuale de diafilme, diapozitive, microfilme să poată avea loc în sala de lectură, concomitent cu activitatea

celorlalți cititori și fără a-i stânjeni pe aceștia, am imaginat modelul unui tunel obscur cu ecran. Accesoriul poate fi executat foarte ușor în orice atelier de legătorie sau chiar poate fi confecționat de către elevi, în orele de practică.

Materialele necesare sînt : carton mucava ; pînză de legătorie ; clei de oase sau aracet ; clame metalice de prindere tip închizător servietă sau alt tip de clame ori capse, la alegere ; un material pentru finisajul exterior al tunelului (de exemplu, material plastic p.v.c pe suport textil).

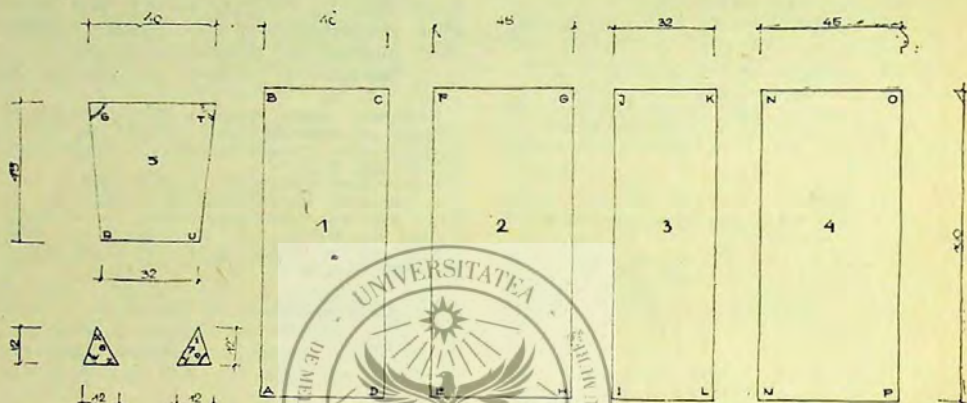
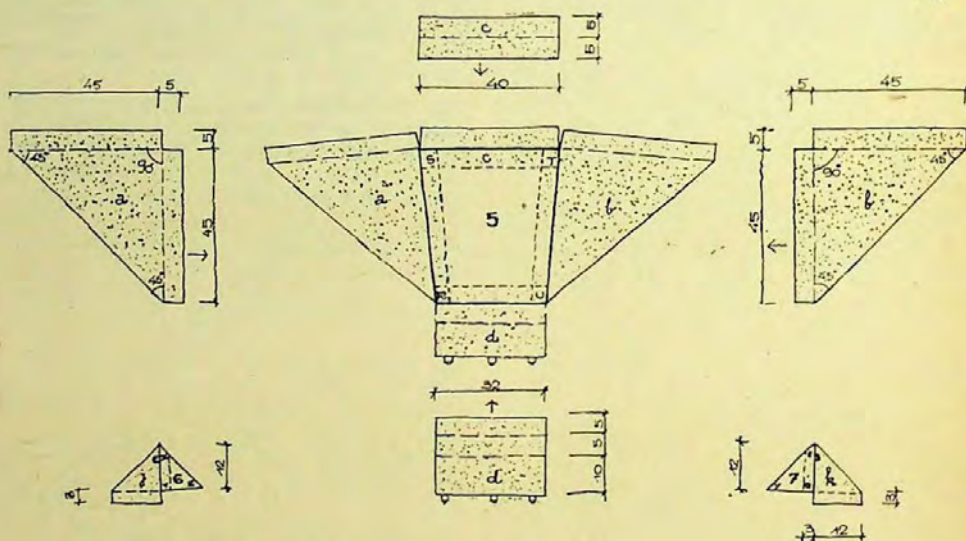

Fig. 1

Fig. 2

Ordinea operațiilor este indicată în schițele alăturate.

I. — Se taie cartonul mucava după modelele și dimensiunile (indicate în cm) notate cu 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 în fig. 1.

II. — Se taie din pînză de legătorie (marcată cu punctulețe) elementele notate cu a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k din fig. 2 și fig. 3.

III. — Elementul 5 din fig. 1 tăiat în carton, se lipsește pe toate cele 4 laturi: R — S, S — T, T — U și R — U cu elementele de pînză indicate în fig. cu a, b, c, d. La fel se procedează și cu elementele 6 și 7 din fig. 1 tăiate în carton, pe care se vor lipi elementele din pînză j și k din fig. 2.

IV. — Elementele 5, 6 și 7 obținute din operațiunea III de mai sus se lipesc pe elementul 1 din carton, așa cum este arătat în fig. 4.

Elementele 1, 2, 3, 4 din carton se lipesc între ele cu pînză de legătorie astfel: pe elementul 1 se lipesc fișii e pe latura A—B, apoi se leagă de elementul 2 prin intermediul fișiei f pe laturile C—D și E—F; elementul 2 din carton se leagă de elementul 3 prin intermediul fișiei g, pe laturile G—H și I—J; elementul 3 se leagă de elementul 4 prin intermediul fișiei h, pe laturile K—L și M—N. Fișia i se aplică pe elementul 4 pe latura O—P (vezi fig. 4).

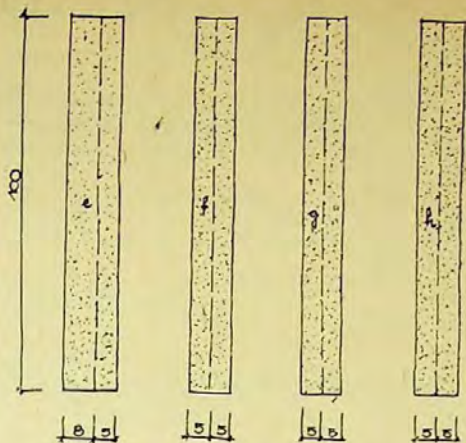

Fig. 3

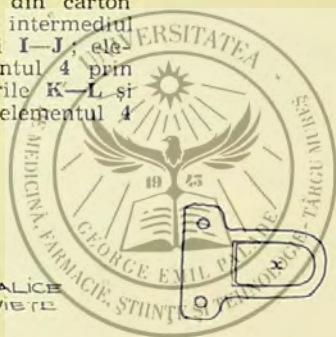

Fig. 4

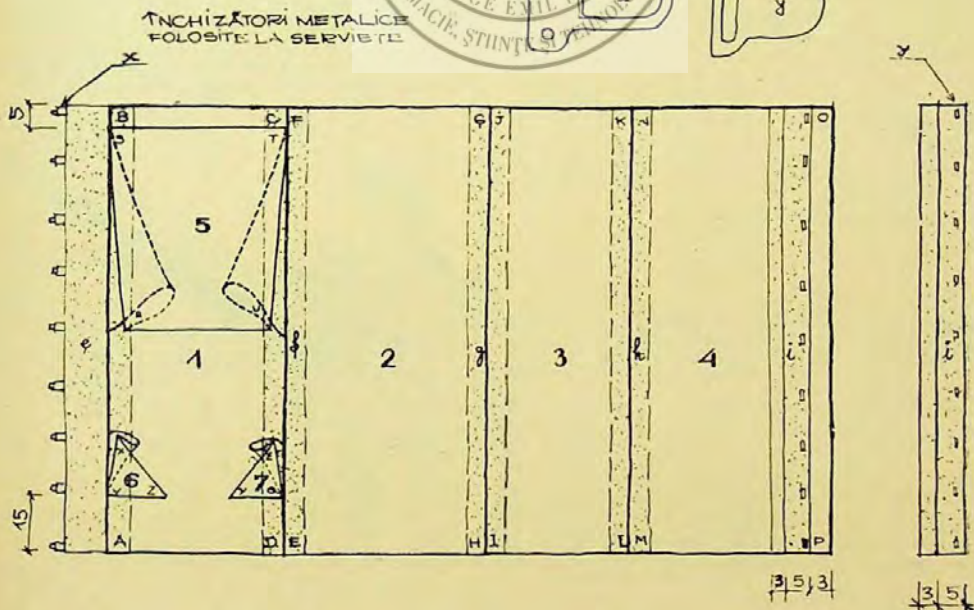

Fig. 5 arată tunelul asamblat și modul de deschidere — montare.

Fig. 6 arată tunelul montat în poziția de vizionare.

Pe interiorul elementului 5 notat în fig. 4 „Ecran“ se aplică o foaie de hîrtie de calc, pentru a realiza un ecran translucid alb.

În interiorul tunelului se căptușește cu hîrtie neagră sau se vopșește în negru, cu excepția ecranului care trebuie să rămînă alb.

Pe partea exterioră a tunelului se aplică prin lipire un material de protecție :

material plastic p.v.c. pe suport textil, în diverse culori, de preferință culorile crem sau maron, imitație de piele. Materialul are avantajul că este lavabil.

Tunelul astfel obținut se așază pe o masă de lectură obișnuită ; diascolul se așază la intrarea în tunel pe latura A—D, se reglează distanța, iar imaginea se proiectează pe ecran.

Maria MATESCU
tehnician principal arhitect în Biblioteca Centrală de Stat

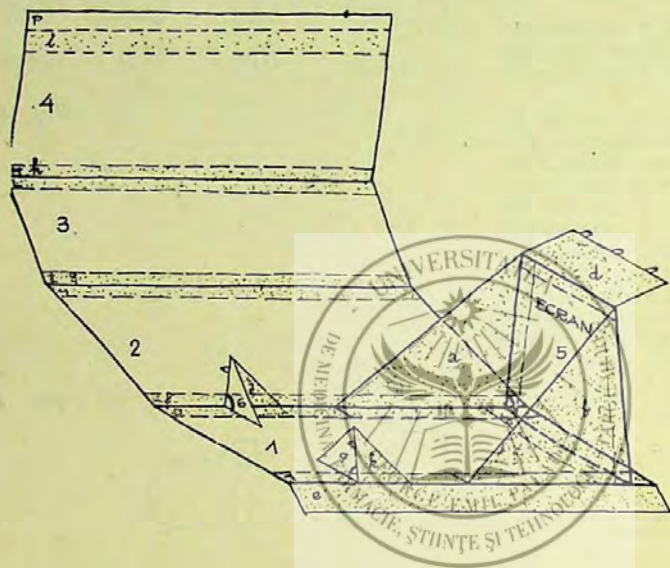

Fig. 5

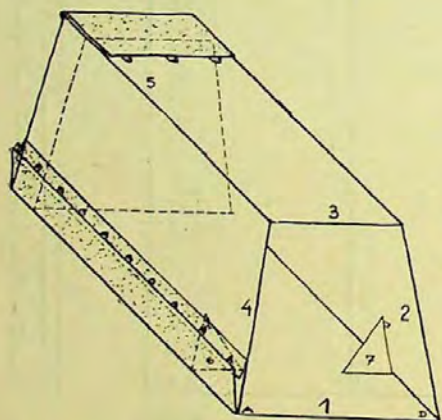

Fig. 6

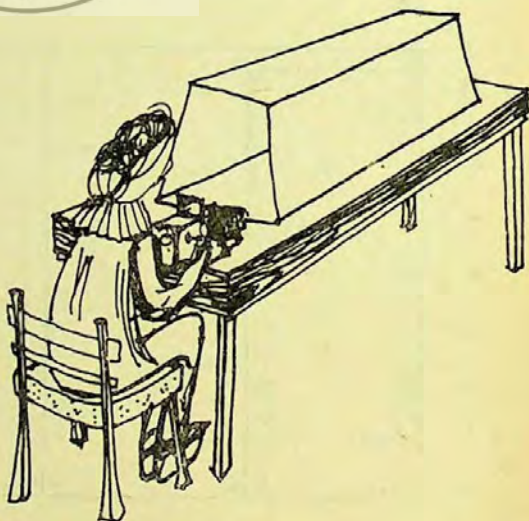

Fig. 7

Gavril BLAGA: Bibliotecile de învățămînt superior în sprijinul documentării specialiștilor din producție. R.B., 26, nr. 9, sep. 1973, p. 514—515.

Pe baza experienței Bibliotecii Institutului agronomic din Timișoara, autorul prezintă posibilitățile existente în bibliotecile institutelor agronomice din țară pentru satisfacerea necesităților de informare și documentare de specialitate a cadrelor din producție. Sînt subliniate căile prin care bibliotecile de acest tip pot și trebuie să devină adevărate centre locale de informare și servire cu publicații a specialiștilor angajați în producție.

George SBÎRCEA: Însemnări despre cartea muzicală. R.B., 26, nr. 9, sep 1973, p. 532—533.

Autorul articolului (el însuși autor al mai multor cărți despre muzică și muzicieni) face unele considerații referitoare la lucrările de cultură generală muzicală, la cele de popularizare și la monografiile de nivel mediu despre genuri muzicale și compozitori aparute în România.

St. GRUIA: Cu d-l HERMAN LIEBAERS, președinte al FIAB, despre bibliotecile românești și tendințe actuale în biblioteconomie. R.B., 26, nr. 9, sep 1973, p. 546—549.

Articolul prezintă impresiile d-lui Herman Liebaers asupra bibliotecilor vizitate în România, cu relevarea tendințelor pozitive în biblioteconomia românească, și opiniile sale privind unele tendințe actuale în biblioteconomie.

Șerban CIOCULESCU: Dimitrie Cantemir — scriitorul. R.B., 26, nr. 9, sep 1973, p. 552—554.

Medalionul închinat figurii proeminente a domnitorului moldovean Dimitrie Cantemir, personalitatea cea mai complexă a societății feudale românești, de la originile ei pînă la începutul secolului luminilor, scoate în evidență trăsăturile înalte și calitățile artistice excepționale ale operei literare a acestuia.

ГАВРИЛ БЛАГА: Вузовские библиотеки в помощь документации специалистов производства. Р.Б., 26, № 9, сент. 1973 г., стр. 514—515.

На основании опыта библиотеки Тимишоарского сельскохозяйственного института автор представляет существующие возможности в библиотеках сельскохозяйственных институтов страны для удовлетворения потребностей в информации и документации по специальности производственных кадров. Подчеркнуты пути, по которым библиотеки этого типа могут и должны стать настоящими центрами информации и обслуживания изданиями производственных специалистов.

ДЖЕОРДЖЕ СБЫРЧА: Заметки о музыкальной книге. Р. Б., 26, № 9, сент., 1973 г. стр. 532—533.

Автор книг о музыке и музыкантах, Джордже Сбырча, приводит некоторые соображения относительно общеобразовательных популярных и монографических работ среднего уровня о видах музыки и композиторах, изданных в Румынии.

С. ГРУЯ: С г-ном Германом Либерсом, председателем ФИАБ, о румынских библиотеках и вышедших тенденциях в библиотекологии. Р. Б., 26, № 9, сент., 1973 г., стр. 546—549.

Статья представляет впечатления господина Германа Либерса о посещенных им в Румынии библиотеках, с выявлением положительных тенденций в румынском библиотечном деле, его взгляды относительно некоторых современных тенденций в библиотечном деле.

ШЕРВАН ЧОКУЛЕСКУ: Димитрие Кантемир—писатель. Р.Б., 26, № 9, сент. 1973 г., стр. 552—554.

Медальон, посвященный выдающейся личности молдавского господаря Димитрие Кантемир, наиболее сложному представителю румынского феодального общества, с самого его начала и до века просвещения, подчеркивает особые черты и исключительные художественные качества литературного творчества писателя.

Gavril BLAGA: Les bibliothèques de l'enseignement supérieur à l'appui de la documentation de spécialistes engagés dans la production. RB, 26, no. 9, Sep 1973, pp. 514—515.

Fondé sur l'expérience de la Bibliothèque de l'Institut Agronomique de Timișoara, l'article présente les ressources des bibliothèques des instituts agronomiques du pays pour satisfaire les besoins d'information et de documentation des spécialistes engagés dans la production. On souligne les moyens par lesquels ces bibliothèques peuvent et doivent devenir des véritables centres locaux d'information et de prêt des publications pour les spécialistes de l'agriculture.

George SBIRCEA: Notes sur le livre musical. RB, 26, no. 9, Sep 1973, pp. 532—533.

Auteur des plusieurs livres sur la musique et les musiciens, George Sbircea fait quelques considérations concernant les oeuvres de culture musicale générale, les livres de vulgarisation et les monographies de niveau moyen sur les genres musicaux et les compositeurs, parus en Roumanie.

Ștefan GRUIA: Entretien avec Ms. Herman LIEBAERS, président de la FIAB, sur les bibliothèques roumaines et les tendances actuelles de la bibliothéconomie. RB, 26, no. 9, Sep 1973, pp. 546—549.

L'article présente les impressions de Ms. Herman Liebaers sur les bibliothèques visitées en Roumanie, étant relevées les tendances positives de la bibliothéconomie roumaine, et les opinions du président de la FIAB concernant les tendances actuelles de la bibliothéconomie mondiale.

Șerban CIOCULESCU: Dimitrie Cantemir — l'écrivain. RB, 26, no. 9, Sep 1973, pp. 552—554.

Dédié à la figure remarquable du monarque moldave Dimitrie Cantemir, la plus complexe personnalité de la société féodale roumaine de ses origines jusqu'au commencement du siècle de lumières, l'article fait ressortir les grandes qualités et la valeur artistique exceptionnelle de son oeuvre littéraire.

Gavril BLAGA: Higher Education Libraries in Supporting of Specialists' Documentation. L. R., 26, no. 9, Sep 1973, pp. 514—515.

Based on the experience of the Library of the Institute of Agronomy in Timișoara, the author presents the possibilities existing in the libraries of the country's institutes of agronomy to satisfy the speciality information and documentation needs of the personnel from the production. The author underlines the ways by which similar libraries can and must become real local centres of the information and publications loan for the specialists who works in the production.

George SBIRCEA: Notes on the Musical Book. L. R., 26, no. 9, Sep 1973, pp. 532—533.

Author of many books about music and musicians, George Sbircea gives some considerations referring to general musical culture works, vulgarization books and average level monographs concerning musical genres and composers, appeared in Romania.

Ștefan GRUIA: Mr Herman LIEBAERS, IFLA President, Talks about Romanian Libraries and Modern Trends in Librarianship. L. R., 26, no. 9, Sep 1973, pp. 546—549.

The article presents Mr Herman Liebaers' impressions on the libraries which he had visited in Romania, pointing out positive trends in Romanian librarianship, and his opinions concerning present trends in world librarianship.

Șerban CIOCULESCU: Dimitrie Cantemir — the Writer. L. R., 26, nr. 9, Sep 1973, pp. 552—554.

Devoted to the Moldavian voivode Dimitrie Cantemir, the most complex personality of the Romanian feudal society from its origin until the beginning of the Enlightenment Century, this inset points out the high qualities and the exceptional artistic value of Cantemir's fiction.

*Ala bohemica, sistru, liră și psalterion.
Biblia lui Velislav, 1340.*

106

REDAȚIA:

**Calea Victoriei nr. 126, sectorul 1,
București, Oficiul poștal 22. Telefon 50.50.38**

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Dumitriu BĂLĂEȘ, Virgil CÂNDEA, Ion CIOTLOȘ, Antoaneta CORVAȚESCU-TO-FAN (redactor-sef rubrică), Ștefan GRUIA (redactor-sef), Alexandru IONAȘCU, Atanase LUPU, Gheorghe MAXIM, MESZAROS József, Anne-Marie MIHIT (secretar de redacție), Constantin NEGULESCU, Gernot NUSSBÄCHER, Nicolae ONIGA, Mihai PETRESCU, Angela POPESCU-BRADICENI, Dan SIMONESCU.

I.P.T. - c. 3203

41 000

EXEMPLARUL 3 LEI